॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ

ಮಹಾವಗ್ಗೋ

೧. ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ

೧. ಅವಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಅವಿಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ, ಅನ್ವದೇವ [ಅನುದೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಹಿರಿಕಂ ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ । ಅವಿಜ್ಜಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿದ್ದಸುನೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಪಹೋತಿ; ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಪಹೋತಿ।

‘‘ವಿಜ್ಜಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ, ಅನ್ವದೇವ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ। ವಿಜ್ಜಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ವಿದ್ದಸುನೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾವಾಚಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಪಹೋತಿ; ಸಮ್ಮಾಸತಿಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಪಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಪಡ್ಢಸುತ್ತಂ

೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ನಗರಕಂ ನಾಮ [ನಾಗರಕಂ ನಾಮ (ಸೀ॰), ಸಕ್ಕರಂ ನಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಉಪಡ್ಢಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ – ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ’’ತಿ।

‘‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ, ಮಾ ಹೇವಂ, ಆನನ್ದ! ಸಕಲಮೇವಿದಂ, ಆನನ್ದ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ – ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕಸ್ಸ – ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ; ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಭಾವೇತಿ ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ।

“ತದಮಿನಾಪೇತಂ , ಆನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಸಕಲಮೇವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ। ಮಮಞ್ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜಾತಿಯಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜರಾಯ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಮರಣೇನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸೇಹಿ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಸಕಲಮೇವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಕಲಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಕಲಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕಸ್ಸ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ?

“ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ... ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ।

“ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಸಕಲಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ। ಮಮಞ್ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜಾತಿಯಾ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಜರಾಯ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಮರಣೇನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ; ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸೇಹಿ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಸಕಲಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಬ್ಬಸೇತೇನ ವಳವಾಭಿರಥೇನ [ವಳಭೀರಥೇನ (ಸೀ॰)] ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾಯನ್ತಂ। ಸೇತಾ ಸುದಂ ಅಸ್ಸಾ ಯುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೇತಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಸೇತೋ ರಥೋ, ಸೇತಪರಿವಾರೋ, ಸೇತಾ ರಸ್ಮಿಯೋ, ಸೇತಾ ಪತೋದಲಟ್ಠಿ, ಸೇತಂ ಛತ್ತಂ, ಸೇತಂ ಉಣ್ಹೀಸಂ , ಸೇತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ, ಸೇತಾ ಉಪಾಹನಾ, ಸೇತಾಯ ಸುದಂ ವಾಲಬೀಜನಿಯಾ ಬೀಜೀಯತಿ। ತಮೇನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – ''ಬ್ರಹ್ಮಂ ವತ, ಭೋ, ಯಾನಂ! ಬ್ರಹ್ಮಯಾನರೂಪಂ ವತ, ಭೋ''ತಿ!!

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

''ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ಅದ್ದಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಬ್ಬಸೇತೇನ ವಳವಾಭಿರಥೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾಯನ್ತಂ। ಸೇತಾ ಸುದಂ ಅಸ್ಸಾ ಯುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೇತಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಸೇತೋ ರಥೋ, ಸೇತಪರಿವಾರೋ, ಸೇತಾ ರಸ್ಮಿಯೋ, ಸೇತಾ ಪತೋದಲಟ್ಠಿ, ಸೇತಂ ಛತ್ತಂ, ಸೇತಂ ಉಣ್ಹೀಸಂ, ಸೇತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ, ಸೇತಾ ಉಪಾಹನಾ, ಸೇತಾಯ ಸುದಂ ವಾಲಬೀಜನಿಯಾ ಬೀಜೀಯತಿ। ತಮೇನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಬ್ರಹ್ಮಂ ವತ, ಭೋ, ಯಾನಂ! ಬ್ರಹ್ಮಯಾನರೂಪಂ ವತ, ಭೋ'ತಿ!! ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಯಾನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು''ನ್ತಿ?

''ಸಕ್ಕಾ , ಆನನ್ದಾ''ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ – ''ಇಮಸ್ಸೇವ ಖೋ ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ – 'ಬ್ರಹ್ಮಯಾನಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಧಮ್ಮಯಾನಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಅನುತ್ತರೋ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯೋ' ಇತಿಪೀ''ತಿ।

''ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ, ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ, ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ, ದೋಸ...ಪೇ॰... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸ... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸ... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ । ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸ... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ, ದೋಸ... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಆನನ್ದ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ, ದೋಸ... ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನೋ ಹೋತಿ।

''ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಆನನ್ದ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ ಇಮಸ್ಸೇವೇತಂ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ – 'ಬ್ರಹ್ಮಯಾನಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಧಮ್ಮಯಾನಂ' ಇತಿಪಿ, 'ಅನುತ್ತರೋ ಸಙ್ಗಾಮವಿಜಯೋ' ಇತಿಪೀ''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

“ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಚ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ಧಮ್ಮಾ ಯುತ್ತಾ ಸದಾ ಧುರಂ।
ಹಿರೀ ಈಸಾ ಮನೋ ಯೋತ್ತಂ, ಸತಿ ಆರಕ್ಖಸಾರಥಿ॥

“ರಥೋ ಸೀಲಪರಿಕ್ಖಾರೋ, ಝಾನಕ್ಖೋ ಚಕ್ಕವೀರಿಯೋ।
ಉಪೇಕ್ಖಾ ಧುರಸಮಾಧಿ, ಅನಿಚ್ಛಾ ಪರಿವಾರಣಂ॥

“ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅವಿಹಿಂಸಾ, ವಿವೇಕೋ ಯಸ್ಸ ಆವುಧಂ।
ತಿತಿಕ್ಖಾ ಚಮ್ಮಸನ್ನಾಹೋ [ವಮ್ಮಸನ್ನಾಹೋ (ಸೀ॰)], ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ವತ್ತತಿ॥

“ಏತದತ್ತನಿ ಸಮ್ಭೂತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಯಾನಂ ಅನುತ್ತರಂ।
ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ ಲೋಕಮ್ಹಾ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಜಯಂ ಜಯ”ನ್ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕಿಮತ್ಥಿಯಸುತ್ತಂ

೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಇಧ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅಮ್ಹೇ ಏವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ – ‘ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮ – ‘ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಕಚ್ಚಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಹೋಮ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಾಮ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಮ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀ”ತಿ?

“ತಗ್ಘ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಮೇ ಹೋಥ, ನ ಚ ಮಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಥ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋಥ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಹಿ ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ’ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – ‘ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾ’”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಅಞ್ಞತರಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ’ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ,

ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ?

"ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ । ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಅಞ್ಞತರಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"'ರಾಗವಿನಯೋ ದೋಸವಿನಯೋ ಮೋಹವಿನಯೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿವಚನಂ - 'ರಾಗವಿನಯೋ ದೋಸವಿನಯೋ ಮೋಹವಿನಯೋ'"ತಿ? "ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಧಿವಚನಂ - 'ರಾಗವಿನಯೋ ದೋಸವಿನಯೋ ಮೋಹವಿನಯೋ'ತಿ। ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಅಮತಂ, ಅಮತ'ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮತಂ, ಕತಮೋ ಅಮತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ"ತಿ? "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಮತಂ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಮತಗಾಮಿಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಅರಿಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ , ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ , ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ? ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ವೇರಮಣೀ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸೂಕಸುತ್ತಂ

೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಲಿಸೂಕಂ ವಾ ಯವಸೂಕಂ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಅಕ್ಕನ್ತಂ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ [ಭೇಚ್ಛತಿ (ಕ॰)], ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂಕಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಿಚ್ಛಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಲಿಸೂಕಂ ವಾ ಯವಸೂಕಂ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಅಕ್ಕನ್ತಂ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸೂಕಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ವತ ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನನ್ದಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬಾನಙ್ಗಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಾ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಾ”ತಿ?

“ಅಟ್ಠಿಮೇ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬಾನಙ್ಗಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಾ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬಾನಙ್ಗಮಾ ಹೋನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಾ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ನನ್ದಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ …ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅವಿಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಡ್ಢಞ್ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ಕಿಮತ್ಥಿಯೋ ಚ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ, ವಿಭಙ್ಗೋ ಸೂಕನನ್ದಿಯಾತಿ॥

೨. ವಿಹಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮವಿಹಾರಸುತ್ತಂ

೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಿಯಿತುಂ। ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಅಡ್ಢಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಯೇನ ಸ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹಾರೇನ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಹರಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಪದೇಸೇನ ವಿಹಾಸಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ವಿತಕ್ಕಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಞ್ಞಾಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದೋ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ;

ಛನ್ದೋ ಚ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಿ ಆಯಾಮಂ [ವಾಯಾಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಠಾನೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತ'''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯವಿಹಾರಸುತ್ತಂ

೧೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ। ನಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ''ತಿ । ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ತೇಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಯೇನ ಸ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹಾರೇನ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಹರಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಪದೇಸೇನ ವಿಹಾಸಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ – 'ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ವಿತಕ್ಕಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ವಿತಕ್ಕವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಞ್ಞಾಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಸಞ್ಞಾವೂಪಸಮಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದೋ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ಅವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಛನ್ದೋ ಚ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ , ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ವೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೂಪಸನ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತಂ; ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥಿ ಆಯಾಮಂ [ವಾಯಾಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಠಾನೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾಪಿ ವೇದಯಿತ'''ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೇಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ಸೇಕ್ಖೋ, ಸೇಕ್ಖೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೇಕ್ಖೋ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೇಕ್ಖಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸೇಕ್ಖೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೇಕ್ಖೋ ಹೋತೀ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ''ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಪರಿಸುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅನಙ್ಗಣಾ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅನಙ್ಗಣಾ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಪರಿಸುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅನಙ್ಗಣಾ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ ಅನಙ್ಗಣಾ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೧೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಭದ್ದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ -

“‘ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ’ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ”ನ್ತಿ? “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ’”ನ್ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಅಯಮೇವ ಖೋ , ಆವುಸೋ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೧೯. ಪಾಟಲಿಪುತ್ತನಿದಾನಂ। “‘ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ’ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ”ನ್ತಿ? “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ’”ನ್ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ -

ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ''ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೨೦. ಪಾಟಲಿಪುತ್ತನಿದಾನಂ। '''ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ'ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಕತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ''ನ್ತಿ? ''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - 'ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಕತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ'''ನ್ತಿ? ''ಏವಮಾವುಸೋ''ತಿ। ''ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ। ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ''ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ತೀಣಿ ಸುತ್ತನ್ತಾನಿ ಏಕನಿದಾನಾನಿ।ವಿಹಾರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ವಿಹಾರಾ ಚ ಸೇಕ್ಖೋ ಚ, ಉಪ್ಪಾದಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇನ ತಯೋತಿ॥

೩. ಮಿಚ್ಛತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಮಿಚ್ಛತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಮಿಚ್ಛತ್ತಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಮತ್ತಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ । ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮತ್ತಂ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮತ್ತ''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೨೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಅಕುಸಲೇ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಕುಸಲೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಪಟಿಪದಾಸುತ್ತಂ

೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ।

ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಪಟಿಪದಾಸುತ್ತಂ

೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಗಿಹಿನೋ ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ನಾರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ"।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಾ। ಗಿಹಿನೋ ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪದಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ನಾರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ।

"ಗಿಹಿನೋ ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲಂ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಾ। ಗಿಹಿನೋ ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪದಂ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಗಿಹಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಾಧಿಕರಣಹೇತು ಆರಾಧಕೋ ಹೋತಿ ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಅಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ । ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚೋ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ , ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಅಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ, ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕುಮ್ಭಸುತ್ತಂ

೧೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ಅನಾಧಾರೋ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸಾಧಾರೋ ದುಪ್ಪವತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಅನಾಧಾರಂ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧಾರಂ ದುಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಧಾರೋ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆಧಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ಅನಾಧಾರೋ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸಾಧಾರೋ ದುಪ್ಪವತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಅನಾಧಾರಂ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ, ಸಾಧಾರಂ ದುಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಹೋತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೧೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅರಿಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಉಪನಿಸಂ ಸಪರಿಕ್ಖಾರಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಉಪನಿಸೋ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸತಿ [ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ಯಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಙ್ಗೇಹಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಸಪರಿಕ್ಖಾರತಾ [ಸಪರಿಕ್ಖತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಸಉಪನಿಸೋ ಇತಿಪಿ ಸಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಇತಿಪೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೇದನಾಸುತ್ತಂ

೧೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ । ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉತ್ತಿಯಸುತ್ತಂ

೨೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - ‘ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ। ಕತಮೇ ನು ಖೋ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ’”ತಿ? “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಉತ್ತಿಯ! ಪಞ್ಚಿಮೇ ಖೋ, ಉತ್ತಿಯ, ಕಾಮಗುಣಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಉತ್ತಿಯ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಉತ್ತಿಯ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ -

ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಉತ್ತಿಯ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಿಚ್ಛತ್ತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ಅಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ದುವೇ ಪಟಿಪದಾಪಿ ಚ।
ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ದ್ವೇ ಕುಮ್ಭೋ, ಸಮಾಧಿ ವೇದನುತ್ತಿಯೇನಾತಿ॥

೪. ಪಟಿಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪಟಿಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಞ್ಚ । ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಪಟಿಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿರದ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವಿರದ್ಧೋ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಆರದ್ಧೋ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವಿರದ್ಧೋ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಆರದ್ಧೋ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಾರಙ್ಗಮಸುತ್ತಂ

೩೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಅಟ್ಠ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ

ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೇ ಜನಾ ಪಾರಗಾಮಿನೋ।
ಅಥಾಯಂ ಇತರಾ ಪಜಾ, ತೀರಮೇವಾನುಧಾವತಿ॥

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೇ, ಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಾನುವತ್ತಿನೋ।
ತೇ ಜನಾ ಪಾರಮೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಂ ಸುದುತ್ತರಂ॥

"ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪ್ಪಹಾಯ, ಸುಕ್ಕಂ ಭಾವೇಥ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಓಕಾ ಅನೋಕಮಾಗಮ್ಮ, ವಿವೇಕೇ ಯತ್ಥ ದೂರಮಂ॥

"ತತ್ರಾಭಿರತಿಮಿಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಹಿತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಅಕಿಞ್ಚನೋ।
ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾನಂ, ಚಿತ್ತಕ್ಲೇಸೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

"ಯೇಸಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಙ್ಗೇಸು, ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುಭಾವಿತಂ।
ಆದಾನಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ, ಅನುಪಾದಾಯ ಯೇ ರತಾ।
ಖೀಣಾಸವಾ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ತೇ ಲೋಕೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ"ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಸಾಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೩೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸಾಮಞ್ಞಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಂ। ಕತಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ? ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ, ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅರಹತ್ತಫಲಂ - ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಾಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೩೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸಾಮಞ್ಞಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೩೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ। ಕತಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ? ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ , ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅರಹತ್ತಫಲಂ - ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಫಲಾನೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸುತ್ತಂ

೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಫಲಾನಿ ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಕತಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಫಲಾನಿ? ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ, ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ, ಅರಹತ್ತಫಲಂ - ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಫಲಾನೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸುತ್ತಂ

೪೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯತ್ಥಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯತ್ಥೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯತ್ಥೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಟಿಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪಟಿಪತ್ತಿ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ, ವಿರದ್ಧಞ್ಚ ಪಾರಂಗಮಾ।
ಸಾಮಞ್ಞೇನ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೫. ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ರಾಗವಿರಾಗಸುತ್ತಂ

೪೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸಚೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ರಾಗವಿರಾಗತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ರಾಗವಿರಾಗಾಯಾ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ರಾಗವಿರಾಗಾಯಾ'ತಿ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಕತಮಾ ಚ ಪಟಿಪದಾ ರಾಗವಿರಾಗಾಯ ? ಅಯಮೇವ

ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ರಾಗವಿರಾಗಾಯಾತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೭. ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾದಿಸುತ್ತಛಕ್ಕಂ

೪೧-೪೭. "ಸಚೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰… 'ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰… 'ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰… 'ಆಸವಾನಂ ಖಯತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰… 'ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰… 'ಞಾಣದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ

೪೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸಚೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯಾ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ - 'ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗೋ, ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯಾ'ತಿ । ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಕತಮಾ ಚ ಪಟಿಪದಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯಾತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ವಿರಾಗಸಂಯೋಜನಂ ಅನುಸಯಂ, ಅದ್ಧಾನಂ ಆಸವಾ ಖಯಾ।
ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಞಾಣಞ್ಚ, ಅನುಪಾದಾಯ ಅಟ್ಠಮೀ॥

೬. ಸೂರಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸೂರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ

ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೫೦-೫೪. ''ಸೂರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ। ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ… ಯದಿದಂ - ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ… ಯದಿದಂ - ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ… ಯದಿದಂ - ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ… ಯದಿದಂ - ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೫೫. ''ಸೂರಿಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮ್ಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೫೬. ''ಸೂರಿಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ , ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೫೭-೬೧. “ಸೂರಿಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೬೨. “ಯದಿದಂ - ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

ಸೂರಿಯಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಸೀಲಞ್ಚ, ಛನ್ದೋ ಚ ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ।
ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಚ, ಯೋನಿಸೋ ಭವತಿ ಸತ್ತಮಂ॥

೭. ಏಕಧಮ್ಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೬೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಏಕಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋ? ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೪-೬೮. “ಏಕಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋ? ಯದಿದಂ - ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ - ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯದಿದಂ -

ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰… ಯದಿದಂ - ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೬೯. "ಯದಿದಂ - ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಏಕಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋ? ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೭೧-೭೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಏಕಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹೂಪಕಾರೋ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ। ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋ? ಯದಿದಂ - ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰… ಯದಿದಂ - ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰… ಯದಿದಂ - ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰… ಯದಿದಂ - ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰… ಯದಿದಂ - ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೭೬. "ಯದಿದಂ - ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

ಏಕಧಮ್ಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಸೀಲಞ್ಚ, ಛನ್ದೋ ಚ ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ।
ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಚ, ಯೋನಿಸೋ ಭವತಿ ಸತ್ತಮಂ॥

೮. ದುತಿಯಏಕಧಮ್ಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೭೮-೮೨. "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಥಯಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೮೩. "ಯಥಯಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೧. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೪. "ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ

ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೮೪-೮೯. ''ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೇನ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰... ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದಸಮ್ಪದಾ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾಸುತ್ತಂ

೯೦. ''ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪದಾ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

ದುತಿಯಏಕಧಮ್ಮಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಸೀಲಞ್ಚ, ಛನ್ದೋ ಚ ಅತ್ತಸಮ್ಪದಾ।
ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಚ, ಯೋನಿಸೋ ಭವತಿ ಸತ್ತಮಂ॥

೧. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೯೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ

ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೫. ದುತಿಯಾದಿಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಚತುಕ್ಕಂ

೯೨-೯೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಛಟ್ಠಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೯೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೧. ಪಠಮಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೯೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೯೮-೧೦೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ;

ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ಏತೇ ದ್ವೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ।
ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನವಾಚನಮಗ್ಗೀ, ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ದ್ವಾದಸಕೀ ಪಠಮಕೀ॥

೨. ದುತಿಯಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೦೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೦೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ।

೧೦೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ।

೧೦೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ।

೧೦೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಮಂ।

೧೦೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಛಟ್ಠಂ।

೧. ಪಠಮಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೧೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ।

೧೧೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ।

೧೧೨. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ।

೧೧೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಮಂ।

೧೧೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ

ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

(ರಾಗವಿನಯದ್ವಾದಸಕೀ ದುತಿಯಕೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನನ್ತಿ)।

೧. ಪಠಮಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೧೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೧೬. ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ।

೧೧೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ।

೧೧೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ।

೧೧೯. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚಮಂ।

೧೨೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಛಟ್ಠಂ।

೧. ಪಠಮಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೨೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೨೨-೧೨೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಗಙ್ಗಾ , ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

(ಅಮತೋಗಧದ್ವಾದಸಕೀ ತತಿಯಕೀ)।

೧. ಪಠಮಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೨೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಪಾಚೀನನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೨೮-೧೩೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೧. ಪಠಮಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೩೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨-೬. ದುತಿಯಾದಿಸಮುದ್ದನಿನ್ನಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೩೪-೧೩೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮುನಾ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರಭೂ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹೀ ನದೀ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಸಮುದ್ದನಿನ್ನಾ ಸಮುದ್ದಪೋಣಾ ಸಮುದ್ದಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ

ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

(ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲೀ)।

ದುತಿಯಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ಏತೇ ದ್ವೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ।
ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ದ್ವಾದಸಕೀ, ಚತುತ್ಥಕೀ ಛಟ್ಠಾ ನವಕೀ॥

೫. ಅಪ್ಪಮಾದಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ತಥಾಗತಸುತ್ತಂ

೧೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ [ದಿಪದಾ (ಸೀ॰)] ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ [ಬಹುಪದಾ (?)] ವಾ ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ।

"ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾ ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾ ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ।

“ಯಾವತಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾ ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪದಸುತ್ತಂ

೧೪೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಲಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಮಹನ್ತತ್ತೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩-೭. ಕೂಟಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೧೪೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಯಾ ಕಾಚಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಕೂಟಙ್ಗಮಾ ಕೂಟನಿನ್ನಾ ಕೂಟಸಮೋಸರಣಾ; ಕೂಟಂ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ।

೧೪೨. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮೂಲಗನ್ಧಾ, ಕಾಳಾನುಸಾರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ।

೧೪೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಾರಗನ್ಧಾ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಮಂ।

೧೪೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾ, ವಸ್ಸಿಕಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಪೇ॰… ಛಟ್ಠಂ।

೧೪೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಟ್ಟರಾಜಾನೋ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ ಭವನ್ತಿ, ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಮಂ।

೮-೧೦. ಚನ್ದಿಮಾದಿಸುತ್ತತತಿಯಕಂ

೧೪೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿ ತಾರಕರೂಪಾನಂ ಪಭಾ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಚನ್ದಿಮಪ್ಪಭಾಯ [ಚನ್ದಿಮಾಪಭಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಕಲಂ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ ಸೋಳಸಿಂ, ಚನ್ದಪ್ಪಭಾ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಮಂ।

೧೪೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಆದಿಚ್ಚೋ ನಭಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನೋ ಸಬ್ಬಂ ಆಕಾಸಗತಂ ತಮಗತಂ ಅಭಿವಿಹಚ್ಚ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತಿ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ನವಮಂ।

೧೪೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ತನ್ತಾವುತಾನಂ ವತ್ಥಾನಂ, ಕಾಸಿಕವತ್ಥಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

(ಯದಪಿ ತಥಾಗತಂ, ತದಪಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

ಅಪ್ಪಮಾದಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೋ ಚ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಚ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದಂ॥

೬. ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೧. ಬಲಸುತ್ತಂ

೧೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ।

(ಪರಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲೀವಣ್ಣಿಯತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸುತ್ತನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗೀ)।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ… ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬೀಜಸುತ್ತಂ

೧೫೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಾ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಾ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ನಾಗಸುತ್ತಂ

೧೫೧. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಾಗಾ ಕಾಯಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ, ಬಲಂ ಗಾಹೇನ್ತಿ; ತೇ ತತ್ಥ ಕಾಯಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಾಹೇತ್ವಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಓತರನ್ತಿ, ಕುಸೋಬ್ಭೇ [ಕುಸ್ಸುಬ್ಭೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ಕುಸುಬ್ಭೇ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಓತರನ್ತಿ, ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಓತರನ್ತಿ, ಕುನ್ನದಿಯೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಓತರನ್ತಿ, ಮಹಾನದಿಯೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ [ಮಹಾಸಮುದ್ದಸಾಗರಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೩] ಓತರನ್ತಿ, ತೇ ತತ್ಥ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ ಕಾಯೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೫೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಪಾಚೀನನಿನ್ನೋ ಪಾಚೀನಪೋಣೋ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರೋ। ಸೋ ಮೂಲಚ್ಛಿನ್ನೋ [ಮೂಲಚ್ಛಿನ್ನೇ ಕತೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕತಮೇನ ಪಪತೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಯೇನ , ಭನ್ತೇ, ನಿನ್ನೋ ಯೇನ ಪೋಣೋ ಯೇನ ಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕುಮ್ಭಸುತ್ತಂ

೧೫೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜೋ ವಮತೇವ ಉದಕಂ, ನೋ ಪಚ್ಚಾವಮತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವಮತೇವ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ, ನೋ ಪಚ್ಚಾವಮತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವಮತೇವ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ, ನೋ ಪಚ್ಚಾವಮತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ವಮತೇವ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ, ನೋ ಪಚ್ಚಾವಮತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸೂಕಸುತ್ತಂ

೧೫೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಲಿಸೂಕಂ ವಾ ಯವಸೂಕಂ ವಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಅಕ್ಕನ್ತಂ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ ಲೋಹಿತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೂಕಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಪಣಿಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭಿನ್ದತಿ, ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಆಕಾಸಸುತ್ತಂ

೧೫೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾಸೇ ವಿವಿಧಾ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ - ಪುರತ್ಥಿಮಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಉತ್ತರಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಸರಜಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಅರಜಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಸೀತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಉಣ್ಹಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಪರಿತ್ತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ಅಧಿಮತ್ತಾಪಿ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಬಲಾನಿ ಭಾವನಾಪರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಬಲಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ

ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಪಿ ಬಲಾನಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಮೇಘಸುತ್ತಂ

೧೫೯. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಊಹತಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ, ತಮೇನಂ ಮಹಾಅಕಾಲಮೇಘೋ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಮೇಘಸುತ್ತಂ

೧೬೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮಹಾಮೇಘಂ, ತಮೇನಂ ಮಹಾವಾತೋ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಾವಾಸುತ್ತಂ

೧೬೧. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮುದ್ದಿಕಾಯ ನಾವಾಯ ವೇತ್ತಬನ್ಧನಬನ್ಧಾಯ ಛ ಮಾಸಾನಿ ಉದಕೇ ಪರಿಯಾದಾಯ [ಪರಿಯಾತಾಯ (ಕ॰), ಪರಿಯಾಹತಾಯ (?)] ಹೇಮನ್ತಿಕೇನ ಥಲಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ವಾತಾತಪಪರೇತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ತಾನಿ ಪಾವುಸ್ಸಕೇನ ಮೇಘೇನ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠಾನಿ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ । ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಆಗನ್ತುಕಸುತ್ತಂ

೧೫೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಗನ್ತುಕಾಗಾರಂ। ತತ್ಥ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಉತ್ತರಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ದಕ್ಖಿಣಾಯಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ವೇಸ್ಸಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಸುದ್ದಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಜಾನಾತಿ , ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಜಹತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಿ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ಭವತಣ್ಹಾ ಚ - ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ? ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ - ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ - ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಜಹತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ನದೀಸುತ್ತಂ

೧೬೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ। ಅಥ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲ-ಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ - ‘ಮಯಂ ಇಮಂ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ’ನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಗಙ್ಗಾ, ಭನ್ತೇ, ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ। ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕಾತುಂ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರಂ। ಯಾವದೇವ ಪನ ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತಂ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ ಭೋಗೇಹಿ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮೇ ಕಾಸಾವಾ ಅನುದಹನ್ತಿ, ಕಿಂ ಮುಣ್ಡೋ ಕಪಾಲಮನುಸಂಚರಸಿ! ಏಹಿ, ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಹೀ’ತಿ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ವಿವೇಕಪೋಣಂ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರಂ ತಂ ವತ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ, ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। (ಯದಪಿ ಬಲಕರಣೀಯಂ, ತದಪಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।) ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

೭. ಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೧. ಏಸನಾಸುತ್ತಂ

೧೬೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰...

ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। (ಯದಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ತದಪಿ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।)

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। (ಯದಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ತದಪಿ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।)

"ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। (ಯದಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾ, ತದಪಿ ಪಹಾನಾಯ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।) ಪಠಮಂ।

೨. ವಿಧಾಸುತ್ತಂ

೧೬೨. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಧಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? 'ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ವಿಧಾ, 'ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ವಿಧಾ, 'ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ವಿಧಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವಿಧಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವಿಧಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। (ಯಥಾ ಏಸನಾ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ದುತಿಯಂ।

೩. ಆಸವಸುತ್ತಂ

೧೬೩. "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಾಸವೋ, ಭವಾಸವೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಆಸವಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಆಸವಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ... ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಭವಸುತ್ತಂ

೧೬೪. "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಭವೋ , ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಭವಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಭವಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ... ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುಕ್ಖತಾಸುತ್ತಂ

೧೬೫. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖತಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖದುಕ್ಖತಾ, ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖತಾ, ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖತಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ದುಕ್ಖತಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ದುಕ್ಖತಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಖಿಲಸುತ್ತಂ

೧೬೬. “ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಿಲಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ರಾಗೋ ಖಿಲೋ, ದೋಸೋ ಖಿಲೋ, ಮೋಹೋ ಖಿಲೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಖಿಲಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಖಿಲಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಲಸುತ್ತಂ

೧೬೭. “ತೀಣಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ರಾಗೋ ಮಲಂ, ದೋಸೋ ಮಲಂ, ಮೋಹೋ ಮಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿ ಮಲಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಮಲಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನೀಘಸುತ್ತಂ

೧೬೮. “ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೀಘಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ರಾಗೋ ನೀಘೋ, ದೋಸೋ ನೀಘೋ, ಮೋಹೋ ನೀಘೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ನೀಘಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ನೀಘಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೇದನಾಸುತ್ತಂ

೧೬೯. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೧೭೦. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ತಣ್ಹಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ತಸಿನಾಸುತ್ತಂ

೧೭೧. “ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸಿನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮತಸಿನಾ, ಭವತಸಿನಾ, ವಿಭವತಸಿನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ತಸಿನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ತಸಿನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ಖಿಲಾ।
ಮಲಂ ನೀಘೋ ಚ ವೇದನಾ, ದ್ವೇ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾಯ ಚಾತಿ॥

೮. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧. ಓಘಸುತ್ತಂ

೧೭೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಘಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಮೋಘೋ, ಭವೋಘೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಓಘಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಓಘಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। (ಯಥಾ ಏಸನಾ, ಏವಂ ಸಬ್ಬಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।) ಪಠಮಂ।

೨. ಯೋಗಸುತ್ತಂ

೧೭೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಮಯೋಗೋ, ಭವಯೋಗೋ, ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಯೋಗಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಯೋಗಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಪಾದಾನಸುತ್ತಂ

೧೭೪. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಕಾಮುಪಾದಾನಂ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಉಪಾದಾನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಗನ್ಥಸುತ್ತಂ

೧೭೫. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗನ್ಥಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅಭಿಜ್ಝಾ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ, ಇದಂಸಚ್ಚಾಭಿನಿವೇಸೋ ಕಾಯಗನ್ಥೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಗನ್ಥಾ।

ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಗನ್ಥಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುಸಯಸುತ್ತಂ

೧೭೬. "ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸಯಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯೋ, ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ, ದಿಟ್ಠಾನುಸಯೋ , ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯೋ, ಮಾನಾನುಸಯೋ, ಭವರಾಗಾನುಸಯೋ, ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನುಸಯಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಅನುಸಯಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಾಮಗುಣಸುತ್ತಂ

೧೭೭. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ...ಪೇ॰... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನೀವರಣಸುತ್ತಂ

೧೭೮. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೀವರಣಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ನೀವರಣಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೭೯. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ , ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ , ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಸುತ್ತಂ

೧೮೦. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ, ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸುತ್ತಂ

೧೮೧. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಕತಮೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ... ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ... ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅಯಂ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಂ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಂ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ, ದುತಿಯಂ ವಿಹಾರಂ ವುಚ್ಚತಿ।
ಮಿಚ್ಛತ್ತಂ ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ, ಚತುತ್ಥಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನೇವ॥

ತಿತ್ಥಿಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ವಗ್ಗೋ, ಛಟ್ಠೋ ಸೂರಿಯೇನ ಚ।
ಬಹುಕತೇ ಸತ್ತಮೋ ವಗ್ಗೋ, ಉಪ್ಪಾದೋ ಅಟ್ಠಮೇನ ಚ॥

ದಿವಸವಗ್ಗೋ ನವಮೋ, ದಸಮೋ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಚ।
ಏಕಾದಸಬಲವಗ್ಗೋ, ದ್ವಾದಸ ಏಸನಾ ಪಾಳಿಯಂ।
ಓಘವಗ್ಗೋ ಭವತಿ ತೇರಸಾತಿ॥

ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಬ್ಬತವಗ್ಗೋ

೧. ಹಿಮವನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೮೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನಾಗಾ ಕಾಯಂ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ, ಬಲಂ ಗಾಹೇನ್ತಿ; ತೇ ತತ್ಥ ಕಾಯಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಬಲಂ ಗಾಹೇತ್ವಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಓತರನ್ತಿ, ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಓತರನ್ತಿ, ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಓತರನ್ತಿ, ಕುನ್ನದಿಯೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಓತರನ್ತಿ, ಮಹಾನದಿಯೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸಾಗರಂ ಓತರನ್ತಿ; ತೇ ತತ್ಥ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ ಕಾಯೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ; ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಾಯಸುತ್ತಂ

೧೮೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕೋ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಾಹಾರೋ ನೋ ತಿಟ್ಠತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನಾಹಾರಾ ನೋ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರತಿ ತನ್ದಿ ವಿಜಮ್ಭಿತಾ ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ ಚೇತಸೋ ಚ ಲೀನತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸೋ ಅವೂಪಸಮೋ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕೋ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಾಹಾರೋ ನೋ ತಿಟ್ಠತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನಾಹಾರಾ ನೋ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕೋ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಾಹಾರೋ ನೋ ತಿಟ್ಠತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನಾಹಾರಾ ನೋ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾ ಧಮ್ಮಾ, ಹೀನಪಣೀತಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಭಧಾತು [ಆರಬ್ಭಧಾತು (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ನಿಕ್ಕಮಧಾತು ಪರಕ್ಕಮಧಾತು। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಾಯಪಸ್ಸದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತಪಸ್ಸದ್ಧಿ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ [ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಬ್ಯಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕೋ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅನಾಹಾರೋ ನೋ ತಿಟ್ಠತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ, ಆಹಾರಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಅನಾಹಾರಾ ನೋ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೮೪. “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನಾ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಾ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಾ, ದಸ್ಸನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ [ಬಹೂಪಕಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವದಾಮಿ; ಸವನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ ವದಾಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ ವದಾಮಿ; ಪಯಿರುಪಾಸನಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ ವದಾಮಿ; ಅನುಸ್ಸತಿಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ ವದಾಮಿ; ಅನುಪಬ್ಬಜ್ಜಮ್ಪಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಕಾರಂ ವದಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾರೂಪಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ದ್ವಯೇನ ವೂಪಕಾಸೇನ ವೂಪಕಟ್ಠೋ [ದ್ವಯೇನ ವೂಪಕಟ್ಠೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಹರತಿ - ಕಾಯವೂಪಕಾಸೇನ ಚ ಚಿತ್ತವೂಪಕಾಸೇನ ಚ। ಸೋ ತಥಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ

ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ ; ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ; ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಸು ಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ? ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ಅಥ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ

ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ , ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು ಇಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ವತ್ಥಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ! "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"ಸತ್ತಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಇಮೇಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಇತಿ ಚೇ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ, 'ಅಪ್ಪಮಾಣೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, 'ಸುಸಮಾರದ್ಧೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಞ್ಚ ನಂ 'ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಚೇಪಿ ಮೇ ಚವತಿ, 'ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮೇ ಚವತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಇತಿ ಚೇ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ, 'ಅಪ್ಪಮಾಣೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, 'ಸುಸಮಾರದ್ಧೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಞ್ಚ ನಂ 'ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಚೇಪಿ ಮೇ ಚವತಿ, 'ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮೇ ಚವತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಾನಾರತ್ತಾನಂ ದುಸ್ಸಾನಂ ದುಸ್ಸಕರಣ್ಡಕೋ ಪೂರೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ; ಯೇನ ಯೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತೇನ ತೇನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಇತಿ ಚೇ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ, 'ಅಪ್ಪಮಾಣೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, 'ಸುಸಮಾರದ್ಧೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಞ್ಚ ನಂ 'ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಚೇಪಿ ಮೇ ಚವತಿ, 'ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮೇ ಚವತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಇತಿ ಚೇ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಹೋತಿ, 'ಅಪ್ಪಮಾಣೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, 'ಸುಸಮಾರದ್ಧೋ'ತಿ ಮೇ ಹೋತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಞ್ಚ ನಂ 'ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಚೇಪಿ ಮೇ ಚವತಿ, 'ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಮೇ ಚವತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, 'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ"ತಿ? "ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ 'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವಯತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ , ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ 'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕುಣ್ಡಲಿಯಸುತ್ತಂ

೧೮೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರತಿ ಅಞ್ಜನವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಕುಣ್ಡಲಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಕುಣ್ಡಲಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಹಮಸ್ಮಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಆರಾಮನಿಸ್ಸಯೀ [ಆರಾಮನಿಸಾದೀ (ಸೀ॰), ಆರಾಮನಿಯಾದೀ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪರಿಸಾವಚರೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಭುತ್ತಪಾತರಾಸಸ್ಸ ಅಯಮಾಚಾರೋ [ಅಯಮಾಹಾರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ – ಆರಾಮೇನ ಆರಾಮಂ ಉಯ್ಯಾನೇನ ಉಯ್ಯಾನಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಾಮಿ ಅನುವಿಚರಾಮಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಞ್ಚೇವ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೇ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಞ್ಚ – 'ಭವಂ ಪನ ಗೋತಮೋ ಕಿಮಾನಿಸಂಸೋ ವಿಹರತೀ'"ತಿ? "ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸೋ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಸತ್ತ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ। "ಕತಮೇ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಚತ್ತಾರೋ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ । "ಕತಮೇ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ, ಬಹುಲೀಕತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ? "ತೀಣಿ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಸುಚರಿತಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ। "ಕತಮೇ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀ"ತಿ।

"ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ? ಇಧ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನಾಪಂ ನಾಭಿಜ್ಝತಿ ನಾಭಿಹಂಸತಿ, ನ ರಾಗಂ ಜನೇತಿ। ತಸ್ಸ ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಚಕ್ಖುನಾ ಖೋ ಪನೇವ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಮನಾಪಂ ನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಅದೀನಮಾನಸೋ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚೇತಸೋ। ತಸ್ಸ ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮನಾಪಂ ನಾಭಿಜ್ಝತಿ ನಾಭಿಹಂಸತಿ, ನ ರಾಗಂ

ಜನೇತಿ। ತಸ್ಸ ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಮನಸಾ ಖೋ ಪನೇವ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಅಮನಾಪಂ ನ ಮಙ್ಕು ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಅದೀನಮಾನಸೋ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚೇತಸೋ। ತಸ್ಸ ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ರೂಪೇಸು ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಮನಾಪಾಮನಾಪೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಠಿತೋ ಚ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಣ್ಠಿತಂ ಸುವಿಮುತ್ತಂ । ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾನಿ ಚ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಇಧ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾನಿ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ತೀಣಿ ಸುಚರಿತಾನಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಇಧ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಇಧ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಕುಣ್ಡಲಿಯ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಕುಣ್ಡಲಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕೂಟಾಗಾರಸುತ್ತಂ

೧೮೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಯಾ ಕಾಚಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಕೂಟನಿನ್ನಾ ಕೂಟಪೋಣಾ ಕೂಟಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪವಾನಸುತ್ತಂ

೧೮೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಉಪವಾನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಉಪವಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉಪವಾನಂ ಏತದವೋಚ -

“ಜಾನೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಉಪವಾನ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾ ಏವಂ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’”ತಿ? “ಜಾನೇಯ್ಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಭಿಕ್ಖು ‘ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾ ಏವಂ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’”ತಿ।

“ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಆರಬ್ಭಮಾನೋ ಪಜಾನಾತಿ ‘ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಮೇ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಸುಸಮೂಹತಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚ ಮೇ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತಂ, ಆರದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ವೀರಿಯಂ, ಅಟ್ಠಿಂಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ, ನೋ ಚ ಲೀನ’ನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಆರಬ್ಭಮಾನೋ ಪಜಾನಾತಿ ‘ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಮೇ ಸುವಿಮುತ್ತಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಸುಸಮೂಹತಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಞ್ಚ ಮೇ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತಂ, ಆರದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ವೀರಿಯಂ, ಅಟ್ಠಿಂಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕರೋಮಿ, ನೋ ಚ ಲೀನ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾನೇಯ್ಯ ‘ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾ ಏವಂ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ ಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಉಪ್ಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೯೦. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಉಪ್ಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೯೧. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಬ್ಬತವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಹಿಮವನ್ತಂ ಕಾಯಂ ಸೀಲಂ, ವತ್ಥಂ ಭಿಕ್ಖು ಚ ಕುಣ್ಡಲಿ।
ಕೂಟಞ್ಚ ಉಪವಾನಞ್ಚ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೨. ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಪಾಣಸುತ್ತಂ

೧೯೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಾಣಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ - ಕಾಲೇನ ಗಮನಂ, ಕಾಲೇನ ಠಾನಂ, ಕಾಲೇನ ನಿಸಜ್ಜಂ, ಕಾಲೇನ ಸೇಯ್ಯಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಸೂರಿಯೂಪಮಸುತ್ತಂ

೧೯೩. "ಸೂರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಸೂರಿಯೂಪಮಸುತ್ತಂ

೧೯೪. "ಸೂರಿಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೯೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಪಿಪ್ಪಲಿಗುಹಾಯಂ [ಪಿಪ್ಫಲಿಗುಹಾಯಂ (ಸೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಖಮನೀಯಂ ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ? “ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ।

“ಸತ್ತಿಮೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। “ತಗ್ಘ, ಭಗವಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ; ತಗ್ಘ, ಸುಗತ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ। ವುಟ್ಠಹಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ। ತಥಾಪಹೀನೋ ಚಾಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಅಹೋಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೯೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಖಮನೀಯಂ ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ? “ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ।

“ಸತ್ತಿಮೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ

ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಮಯಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। "ತಗ್ಘ , ಭಗವಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ; ತಗ್ಘ, ಸುಗತ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿ। ವುಟ್ಠಹಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ। ತಥಾಪಹೀನೋ ಚಾಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಅಹೋಸೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ತತಿಯಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೯೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಚುನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಪಟಿಭನ್ತು ತಂ, ಚುನ್ದ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ।

"ಸತ್ತಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಗವತಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಗವತಾ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। "ತಗ್ಘ , ಚುನ್ದ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ; ತಗ್ಘ, ಚುನ್ದ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಚುನ್ದೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ವುಟ್ಠಹಿ ಚ ಭಗವಾ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ। ತಥಾಪಹೀನೋ ಚ ಭಗವತೋ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಾರಙ್ಗಮಸುತ್ತಂ

೧೯೮. "ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

"ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೇ ಜನಾ ಪಾರಗಾಮಿನೋ।
ಅಥಾಯಂ ಇತರಾ ಪಜಾ, ತೀರಮೇವಾನುಧಾವತಿ॥

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತೇ, ಧಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಾನುವತ್ತಿನೋ।
ತೇ ಜನಾ ಪಾರಮೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಂ ಸುದುತ್ತರಂ॥

"ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪ್ಪಹಾಯ, ಸುಕ್ಕಂ ಭಾವೇಥ ಪಣ್ಡಿತೋ।

ಓಕಾ ಅನೋಕಮಾಗಮ್ಮ, ವಿವೇಕೇ ಯತ್ಥ ದೂರಮಂ॥

“ತತ್ರಾಭಿರತಿಮಿಚ್ಛೇಯ್ಯ , ಹಿತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಅಕಿಞ್ಚನೋ।
ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾನಂ, ಚಿತ್ತಕ್ಲೇಸೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

“ಯೇಸಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಙ್ಗೇಸು, ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುಭಾವಿತಂ।
ಆದಾನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ, ಅನುಪಾದಾಯ ಯೇ ರತಾ।
ಖೀಣಾಸವಾ ಜುತಿಮನ್ತೋ, ತೇ ಲೋಕೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಿರದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೯೯. “ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅರಿಯಸುತ್ತಂ

೨೦೦. “ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನೀಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನೀಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಿಬ್ಬಿದಾಸುತ್ತಂ

೨೦೧. “ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಗಿಲಾನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪಾಣಾ ಸೂರಿಯೂಪಮಾ ದ್ವೇ, ಗಿಲಾನಾ ಅಪರೇ ತಯೋ।
ಪಾರಙ್ಗಾಮೀ ವಿರದ್ಧೋ ಚ, ಅರಿಯೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ಚಾತಿ॥

೩. ಉದಾಯಿವಗ್ಗೋ

೧. ಬೋಧಾಯಸುತ್ತಂ

೨೦೧. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

'''ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, 'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ''ತಿ? '''ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। 'ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಸ್ಮಾ 'ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ'ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗದೇಸನಾಸುತ್ತಂ

೨೦೨. ''ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಠಾನಿಯಸುತ್ತಂ

೨೦೪. ''ಕಾಮರಾಗಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ , [ಕಾಮರಾಗಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ (ಸೀ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯಂ ಸಂವತ್ತತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

''ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನಿಯಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತೀ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೦೫. ''ಅಯೋನಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ

ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

ಯೋನಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀಯತಿ।

"ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ… ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಪರಿಹಾನಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೬. "ಸತ್ತ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಯದಿದಂ – ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ತಣ್ಹಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೦೭. "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಭಾವೇಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಚ ಪಟಿಪದಾ ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಯದಿದಂ – ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ?

"ಇಧ , ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ತಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯತಿ। ತಣ್ಹಾಯ ಪಹಾನಾ ಕಮ್ಮಂ ಪಹೀಯತಿ। ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಂ ಪಹೀಯತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ। ತಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಯತೋ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಪಹಾನಾ ಕಮ್ಮಂ ಪಹೀಯತಿ । ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಂ ಪಹೀಯತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ, ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಸುತ್ತಂ

೧೦೮. "ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಂ ಮಗ್ಗಂ ತಂ ಪಟಿಪದಂ ಭಾವೇಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಚ ಪಟಿಪದಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಯದಿದಂ – ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ

ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ, ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೯. "ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ? ಯದಿದಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬೇಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಉದಾಯಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ। ಸೋ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ ; ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ; ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ ವಿಪುಲಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ। ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ; ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ; ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪ್ಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬೇಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಏಕಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೧೦. "ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೋ ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸಂಯೋಜನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಂಯೋಜನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಂಯೋಜನೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಚಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನೀಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಏತ್ಥೇತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾ ಸಂಯೋಜನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಏತ್ಥೇತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನವಿನಿಬನ್ಧಾ

ಅಜ್ಝೋಸಾನಾ…ಪೇ॰… ಮನೋ ಸಂಯೋಜನೀಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಏತ್ಥೇತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉದಾಯಿಸುತ್ತಂ

೨೧೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸುಮ್ಭೇಸು ವಿಹರತಿ ಸೇತಕಂ ನಾಮ ಸುಮ್ಭಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಬಹುಕತಞ್ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ ಪೇಮಞ್ಚ ಗಾರವೋ ಚ ಹಿರೀ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಕಭೂತೋ ಸಮಾನೋ ಅಬಹುಕತೋ ಅಹೋಸಿಂ ಧಮ್ಮೇನ [ಧಮ್ಮೇ (?)] ಅಬಹುಕತೋ ಸಙ್ಘೇನ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ ಭಗವತಿ ಪೇಮಞ್ಚ ಗಾರವಞ್ಚ ಹಿರಿಞ್ಚ ಓತ್ತಪ್ಪಞ್ಚ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ… ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ।

"ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಉಕ್ಕುಜ್ಜಾವಕುಜ್ಜಂ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಧಮ್ಮೋ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಸಮಿತೋ, ಮಗ್ಗೋ ಚ ಮೇ ಪಟಿಲದ್ಧೋ; ಯೋ ಮೇ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹರನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇಸ್ಸತಿ ಯಥಾಹಂ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ।

"ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಲದ್ಧೋ, ಯೋ ಮೇ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹರನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇಸ್ಸತಿ ಯಥಾಹಂ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಲದ್ಧೋ, ಯೋ ಮೇ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹರನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇಸ್ಸತಿ ಯಥಾಹಂ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ, ಯೋ ಮೇ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹರನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇಸ್ಸತಿ ಯಥಾಹಂ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಉದಾಯಿ! ಏಸೋ ಹಿ ತೇ, ಉದಾಯಿ, ಮಗ್ಗೋ ಪಟಿಲದ್ಧೋ, ಯೋ ತೇ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹರನ್ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇಸ್ಸತಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಉದಾಯಿವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬೋಧಾಯ ದೇಸನಾ ಠಾನಾ, ಅಯೋನಿಸೋ ಚಾಪರಿಹಾನೀ।
ಖಯೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬೇಧೋ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಉದಾಯಿನಾತಿ॥

೪. ನೀವರಣವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕುಸಲಸುತ್ತಂ

೧೧೨. "ಯೇ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ಕುಸಲಭಾಗಿಯಾ ಕುಸಲಪಕ್ಖಿಕಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಅಪ್ಪಮಾದಸಮೋಸರಣಾ; ಅಪ್ಪಮಾದೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಕುಸಲಸುತ್ತಂ

೧೧೩. "ಯೇ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ಕುಸಲಭಾಗಿಯಾ ಕುಸಲಪಕ್ಖಿಕಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಮೂಲಕಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮೋಸರಣಾ; ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ

೧೧೪. "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಅಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ। ಲೋಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ...ಪೇ॰... ತಿಪು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ...ಪೇ॰... ಸೀಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ...ಪೇ॰... ಸಜ್ಝು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಜಾತರೂಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಜಾತರೂಪಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಉಪೇತಿ ಕಮ್ಮಾಯ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇ

ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚೇವ ಮುದು ಹೋತಿ ನ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯಂ, ನ ಚ ಪಭಸ್ಸರಂ ಪಭಙ್ಗು ಚ, ನ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಯತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ

೨೧೫. "ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ । ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೧೬. "ಅಯೋನಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಞ್ಚೇವ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೧೭. "ಯೋನಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ...ಪೇ॰... ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ಚೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಚ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಬುದ್ಧಿಸುತ್ತಂ

೨೧೮. "ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಬುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಬುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆವರಣನೀವರಣಸುತ್ತಂ

೨೧೯. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಬ್ಯಾಪಾದೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ।

"ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೯೦. "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖಾ ಅಣುಬೀಜಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ರುಕ್ಖಾನಂ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ, ಯೇಹಿ ರುಕ್ಖಾ ಅಜ್ಝಾರೂಳ್ಹಾ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗಾ ವಿಪತಿತಾ ಸೇನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖಾ ಅಣುಬೀಜಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ರುಕ್ಖಾನಂ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ, ಯೇಹಿ ರುಕ್ಖಾ ಅಜ್ಝಾರೂಳ್ಹಾ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗಾ ವಿಪತಿತಾ ಸೇನ್ತಿ [ಸೇನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ (ಕತ್ಥಚಿ)]? ಅಸ್ಸತ್ಥೋ, ನಿಗ್ರೋಧೋ, ಪಿಲಕ್ಖೋ, ಉದುಮ್ಬರೋ, ಕಚ್ಛಕೋ, ಕಪಿತ್ಥನೋ - ಇಮೇ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾರುಕ್ಖಾ ಅಣುಬೀಜಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ರುಕ್ಖಾನಂ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ, ಯೇಹಿ ರುಕ್ಖಾ ಅಜ್ಝಾರೂಳ್ಹಾ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗಾ ವಿಪತಿತಾ ಸೇನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾದಿಸಕೇ ಕಾಮೇ ಓಹಾಯ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ತಾದಿಸಕೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ತತೋ ವಾ ಪಾಪಿಟ್ಠತರೇಹಿ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗೋ ವಿಪತಿತೋ ಸೇತಿ।

“ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣೋ ನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹೋ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೋ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಂ ನೀವರಣಂ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚ ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅಜ್ಝಾರುಹಾ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣಾ।

“ಸತ್ತಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನಜ್ಝಾರುಹಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನಜ್ಝಾರುಹೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನಜ್ಝಾರುಹೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನಜ್ಝಾರುಹಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನೀವರಣಸುತ್ತಂ

೧೨೧. “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೀವರಣಾ ಅನ್ಧಕರಣಾ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಾ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಾ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಾ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಾ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ಧಕರಣಂ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಂ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಂ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಂ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಂ । ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ಧಕರಣಂ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಂ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಂ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಂ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಅನ್ಧಕರಣಾ ಅಚಕ್ಖುಕರಣಾ ಅಞ್ಞಾಣಕರಣಾ ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕಾ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಾ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಾ।

“ಸತ್ತಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚಕ್ಖುಕರಣಾ ಞಾಣಕರಣಾ ಪಞ್ಞಾಬುದ್ಧಿಯಾ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಾ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಕರಣೋ ಞಾಣಕರಣೋ ಪಞ್ಞಾಬುದ್ಧಿಯೋ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯೋ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಕರಣೋ ಞಾಣಕರಣೋ ಪಞ್ಞಾಬುದ್ಧಿಯೋ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯೋ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚಕ್ಖುಕರಣಾ ಞಾಣಕರಣಾ ಪಞ್ಞಾಬುದ್ಧಿಯಾ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಯಾ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ನೀವರಣವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ಕುಸಲಾ ಕಿಲೇಸಾ ಚ, ದ್ವೇ ಯೋನಿಸೋ ಚ ಬುದ್ಧಿ ಚ।
ಆವರಣಾ ನೀವರಣಾ ರುಕ್ಖಂ, ನೀವರಣಞ್ಚ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೫. ಚಕ್ಕವತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧. ವಿಧಾಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ ಪಜಹಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ ಪಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ ಪಜಹನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಧಾ ಪಜಹಿಂಸು…ಪೇ॰… ಪಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಹನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೧೨. “ರಞ್ಞೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಚಕ್ಕರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಅಸ್ಸರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಮಣಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಗಹಪತಿರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಣಾಯಕರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ । ರಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ।

“ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ರತನಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗರತನಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಾರಸುತ್ತಂ

೧೧೪. “ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ ಮಗ್ಗೋ? ಯದಿದಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ ಮಗ್ಗೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುಪ್ಪಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೫. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “‘ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ’ತಿ , ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ‘ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “ಸತ್ತನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು , ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಞ್ಞವನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “‘ಪಞ್ಞವಾ ಅನೇಳಮೂಗೋ, ಪಞ್ಞವಾ ಅನೇಳಮೂಗೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ‘ಪಞ್ಞವಾ ಅನೇಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “ಸತ್ತನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ಪಞ್ಞವಾ

ಅನೇಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ಪಞ್ಞವಾ ಅನೇಳಮೂಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದಲಿದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “‘ದಲಿದ್ದೋ, ದಲಿದ್ದೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ‘ದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “ಸತ್ತನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅದಲಿದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೮. “‘ಅದಲಿದ್ದೋ , ಅದಲಿದ್ದೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ‘ಅದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ? “ಸತ್ತನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ಅದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಸತ್ತನ್ನಂ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ … ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ‘ಅದಲಿದ್ದೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಆದಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೧೯. “ಆದಿಚ್ಚಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೨೦. “ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗನ್ತಿ ಕರಿತ್ವಾ ನಾಞ್ಞಂ ಏಕಙ್ಗಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಯಥಯಿದಂ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ। ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬಾಹಿರಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೩೧. “ಬಾಹಿರಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗನ್ತಿ ಕರಿತ್ವಾ ನಾಞ್ಞಂ ಏಕಙ್ಗಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಯಥಯಿದಂ - ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇಸ್ಸತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರಿಸ್ಸತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಚಕ್ಕವತ್ತಿವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ವಿಧಾ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ ಮಾರೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಪಞ್ಞವೇನ ಚ।
ದಲಿದ್ದೋ ಅದಲಿದ್ದೋ ಚ, ಆದಿಚ್ಚಙ್ಗೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೬. ಸಾಕಚ್ಛವಗ್ಗೋ

೧. ಆಹಾರಸುತ್ತಂ

೨೩೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಪಞ್ಚನ್ನಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಞ್ಚ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಆಹಾರಞ್ಚ ಅನಾಹಾರಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಘನಿಮಿತ್ತಂ । ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರತಿ ತನ್ದಿ ವಿಜಮ್ಭಿತಾ ಭತ್ತಸಮ್ಮದೋ ಚೇತಸೋ ಚ ಲೀನತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸೋ ಅವೂಪಸಮೋ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ

- ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾ ಧಮ್ಮಾ ಹೀನಪಣೀತಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಭಧಾತು ನಿಕ್ಕಮಧಾತು ಪರಕ್ಕಮಧಾತು। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ । ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಅಬ್ಯಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ । ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಭಧಾತು ನಿಕ್ಕಮಧಾತು ಪರಕ್ಕಮಧಾತು। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ , ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸೋ ವೂಪಸಮೋ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾ ಧಮ್ಮಾ ಹೀನಪಣೀತಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾ ಧಮ್ಮಾ ಹೀನಪಣೀತಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಭಧಾತು ನಿಕ್ಕಮಧಾತು ಪರಕ್ಕಮಧಾತು। ತತ್ಥ

ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ ಅಬ್ಯಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ।

"ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಟ್ಠಾನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತತ್ಥ ಅಮನಸಿಕಾರಬಹುಲೀಕಾರೋ - ಅಯಮನಾಹಾರೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ , ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ

೨೩೩. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇಥಾ'ತಿ। ಮಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇಥಾ'ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ,

ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯದಿದಂ - ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ, ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ"ನ್ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಂಸು; ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು - "ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ, ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಮ್ಹ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಮ್ಹ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಅಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇಥಾ'ತಿ। ಮಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇಥಾ'ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯದಿದಂ - ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ, ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ"ನ್ತಿ?

"ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಮ್ಹ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಮ್ಹ, ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಮ್ಹ - 'ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ।

"ಏವಂವಾದಿನೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ - 'ಅತ್ಥಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ದಸ ಹೋನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚತುದ್ದಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿಂ। "ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ, ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇನ ವಾ ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ದಸ ಹೋನ್ತಿ? ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ। 'ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ। 'ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥಿನಂ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ, ಯದಪಿ ಮಿದ್ಧಂ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ। 'ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ, ಯದಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ। 'ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ತದಪಿ ನೀವರಣಂ। 'ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣ'ನ್ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ದಸ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚತುದ್ದಸ ಹೋನ್ತಿ? ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಸತಿ ತದಪಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಸತಿ ತದಪಿ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ [ಪವಿಚಿನಾತಿ (ಕ॰)] ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ತದಪಿ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ತದಪಿ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ವೀರಿಯಂ ತದಪಿ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಚೇತಸಿಕಂ ವೀರಿಯಂ ತದಪಿ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾ ಪೀತಿ ತದಪಿ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರಾ ಪೀತಿ ತದಪಿ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ತದಪಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ತದಪಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವಿತಕ್ಕೋ ಸವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ ತದಪಿ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಅವಿತಕ್ಕಅವಿಚಾರೋ ಸಮಾಧಿ ತದಪಿ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ।

"ಯದಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಾ ತದಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಯದಪಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಪೇಕ್ಖಾ ತದಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ। 'ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಇತಿ ಹಿದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ದ್ವಯಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ, ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಚತುದ್ದಸಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಗ್ಗಿಸುತ್ತಂ

೨೩೪. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು । (ಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಸದಿಸಂ)।

“ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ - ‘ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕತಮೇಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಕಾಲೋ ಭಾವನಾಯ, ಕತಮೇಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಕಾಲೋ ಭಾವನಾಯ? ಯಸ್ಮಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕತಮೇಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಅಕಾಲೋ ಭಾವನಾಯ, ಕತಮೇಸಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ಕಾಲೋ ಭಾವನಾಯಾ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿಂ।

“ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇನ ವಾ ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುಸ್ಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅಲ್ಲಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ , ಉದಕವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ಪಂಸುಕೇನ ಚ ಓಕಿರೇಯ್ಯ; ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲಿತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುಸ್ಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಮುಖವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಪಂಸುಕೇನ ಓಕಿರೇಯ್ಯ; ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಪರಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಉಜ್ಜಾಲಿತು”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲೀನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುಸಮುಟ್ಠಾಪಯಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ತತ್ಥ ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಸುಕ್ಖಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಮುಖವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ನ ಚ ಪಂಸುಕೇನ ಓಕಿರೇಯ್ಯ; ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಅಕಾಲೋ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ದುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅಲ್ಲಾನಿ ಚೇವ ತಿಣಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಗೋಮಯಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಾನಿ ಚ ಕಟ್ಠಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಉದಕವಾತಞ್ಚ ದದೇಯ್ಯ, ಪಂಸುಕೇನ ಚ ಓಕಿರೇಯ್ಯ; ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತಂ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತು”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ, ಕಾಲೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಉದ್ಧತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುವೂಪಸಮಯಂ ಹೋತಿ। ಸತಿಞ್ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬತ್ಥಿಕಂ ವದಾಮೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮೇತ್ತಾಸಹಗತಸುತ್ತಂ

೨೩೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಲಿಯೇಸು ವಿಹರತಿ ಹಲಿದ್ದವಸನಂ ನಾಮ ಕೋಲಿಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಹಲಿದ್ದವಸನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಂಸು । ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - “ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಹಲಿದ್ದವಸನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ -

“ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ

ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ। ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ। ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ'''ತಿ।

''ಮಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ...ಪೇ॰... ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ'ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯದಿದಂ - ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ, ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ''ನ್ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಂಸು। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು - ''ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಹಲಿದ್ದವಸನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ -

''ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಹಲಿದ್ದವಸನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಹಲಿದ್ದವಸನೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ'''ತಿ।

''ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಮ್ಹ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಮ್ಹ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಅಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ -

''ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ... ಪೇ॰... ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ'''ತಿ।

''ಮಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾವಕಾನಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮ - 'ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ...ಪೇ॰... ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ

ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ; ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ'ತಿ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯದಿದಂ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ, ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ"ನ್ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಮ್ಹ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಮ್ಹ, ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಮ್ಹ – 'ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ।

"ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – 'ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಪನಾವುಸೋ, ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಪನಾವುಸೋ, ಕರುಣಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಪನಾವುಸೋ, ಮುದಿತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಪನಾವುಸೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ'"ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿಂ। "ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ, ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇನ ವಾ ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾ"।

"ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಮೇತ್ತಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಭಂ ವಾ ಖೋ ಪನ ವಿಮೋಕ್ಖಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಭಪರಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ವದಾಮಿ, ಇಧಪಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉತ್ತರಿವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ।

"ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕರುಣಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕರುಣಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಕರುಣಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ । ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಪರಮಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕರುಣಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ವದಾಮಿ, ಇಧಪಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉತ್ತರಿವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುದಿತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮುದಿತಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ …ಪೇ॰… ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ’ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಪರಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುದಿತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ವದಾಮಿ, ಇಧಪಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉತ್ತರಿವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಕಿಂಗತಿಕಾ ಹೋತಿ, ಕಿಂಪರಮಾ, ಕಿಂಫಲಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ’ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಪರಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ವದಾಮಿ, ಇಧಪಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉತ್ತರಿವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಙ್ಗಾರವಸುತ್ತಂ

೨೩೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಙ್ಗಾರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇಕದಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇಕದಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ”ತಿ?

“ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯೇ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಗ್ಗಿನಾ ಸನ್ತತ್ತೋ ಪಕ್ಕುಥಿತೋ [ಪಕ್ಕುಧಿತೋ (ಕ॰), ಉಕ್ಕಟ್ಠಿತೋ (ಸೀ॰), ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಉಸ್ಮುದಕಜಾತೋ [ಉಸ್ಸದಕಜಾತೋ (ಸೀ॰), ಉಸ್ಮಾದಕಜಾತೋ (ಸ್ಯಾ॰)]। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ… ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಸೇವಾಲಪಣಕಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ವಾತೇರಿತೋ ಚಲಿತೋ ಭನ್ತೋ ಊಮಿಜಾತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰…

ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಆವಿಲೋ ಲುಳಿತೋ ಕಲಲೀಭೂತೋ ಅನ್ಧಕಾರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇಕದಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಯೇ ನ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ ವಾ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰…।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ನ ಅಗ್ಗಿನಾ ಸನ್ತತ್ತೋ ನ ಪಕ್ಕುಥಿತೋ ನ ಉಸ್ಮುದಕಜಾತೋ, ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ … ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ನ ಸೇವಾಲಪಣಕಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ನ ವಾತೇರಿತೋ ನ ಚಲಿತೋ ನ ಭನ್ತೋ ನ ಊಮಿಜಾತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ…ಪೇ॰… ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ… ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ [ಪಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰)], ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ; ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉದಪತ್ತೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ ಆಲೋಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅತ್ತತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಪರತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಉಭಯತ್ಥಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ; ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನೇಕದಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಸಜ್ಝಾಯಕತಾಪಿ ಮನ್ತಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಪಗೇವ ಸಜ್ಝಾಯಕತಾ।

“ಸತ್ತಿಮೇ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನಾವರಣೋ ಅನೀವರಣೋ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಅನಾವರಣಾ ಅನೀವರಣಾ ಚೇತಸೋ ಅನುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ

ಸಙ್ಗಾರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಭಯಸುತ್ತಂ

೧೩೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಅಭಯೋ ರಾಜಕುಮಾರೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಪೂರಣೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ - ‘ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಾಯ ಅದಸ್ಸನಾಯ। ಅಹೇತು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ [ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ (ಸೀ॰), ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ (?)] ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ। ಅಹೇತು, ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ’ತಿ। ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಾಯ ಅದಸ್ಸನಾಯ। ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ [ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ (ಸೀ॰), ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ (?)] ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ। ಅತ್ಥಿ , ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ। ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕತಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಾಯ ಅದಸ್ಸನಾಯ? ಕಥಂ ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಯಸ್ಮಿಂ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಸಮಯೇ ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಾಯ ಅದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತು ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ... ಪೇ॰... ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಾಯ ಅದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತು ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕೋ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ? “ನೀವರಣಾ ನಾಮೇತೇ, ರಾಜಕುಮಾರಾ”ತಿ। “ತಗ್ಘ, ಭಗವಾ, ನೀವರಣಾ; ತಗ್ಘ, ಸುಗತ, ನೀವರಣಾ! ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನೀವರಣೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಞ್ಚಹಿ ನೀವರಣೇಹಿ?

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕತಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ? ಕಥಂ ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ , ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಸೋ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ -

ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ರಾಜಕುಮಾರ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ। ಏವಂ ಸಹೇತು, ಸಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಞಾಣಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕೋ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ? "ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ನಾಮೇತೇ, ರಾಜಕುಮಾರಾ"ತಿ। "ತಗ್ಘ, ಭಗವಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ; ತಗ್ಘ, ಸುಗತ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ! ಏಕಮೇಕೇನಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಸತ್ತಹಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಹಿ? ಯೋಪಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಪಬ್ಬತಂ ಆರೋಹನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಕಿಲಮಥೋ ಚಿತ್ತಕಿಲಮಥೋ, ಸೋಪಿ ಮೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಧಮ್ಮೋ ಚ ಮೇ ಅಭಿಸಮಿತೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

ಸಾಕಚ್ಛವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆಹಾರಾ ಪರಿಯಾಯಮಗ್ಗಿ, ಮೇತ್ತಂ ಸಙ್ಗಾರವೇನ ಚ।
ಅಭಯೋ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಪಞ್ಹಂ, ಗಿಜ್ಝಕೂಟಮ್ಹಿ ಪಬ್ಬತೇತಿ॥

೭. ಆನಾಪಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಅಟ್ಠಿಕಮಹಪ್ಫಲಸುತ್ತಂ

೨೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ... ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ"ತಿ।

ಅಞ್ಞತರಫಲಸುತ್ತಂ

"ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾಯ ಚ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಯ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಯ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ।

ಮಹತ್ಥಸುತ್ತಂ

"ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ...

ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸುತ್ತಂ

"ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

ಸಂವೇಗಸುತ್ತಂ

"ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

ಫಾಸುವಿಹಾರಸುತ್ತಂ

"ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುಳವಕಸುತ್ತಂ

೨೩೯. "ಪುಳವಕಸಞ್ಞಾ [ಪುಳುವಕಸಞ್ಞಾ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿನೀಲಕಸುತ್ತಂ

೨೪೦. "ವಿನೀಲಕಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ।

೪. ವಿಚ್ಛಿದ್ದಕಸುತ್ತಂ

೨೪೧. "ವಿಚ್ಛಿದ್ದಕಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉದ್ಧುಮಾತಕಸುತ್ತಂ

೨೪೨. “ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮೇತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೨೪೩. “ಮೇತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಕರುಣಾಸುತ್ತಂ

೨೪೪. “ಕರುಣಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮುದಿತಾಸುತ್ತಂ

೨೪೫. “ಮುದಿತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಪೇಕ್ಖಾಸುತ್ತಂ

೨೪೬. “ಉಪೇಕ್ಖಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ನವಮಂ।

೧೦. ಆನಾಪಾನಸುತ್ತಂ

೨೪೭. “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ದಸಮಂ।

ಆನಾಪಾನವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅಟ್ಠಿಕಪುಳವಕಂ ವಿನೀಲಕಂ, ವಿಚ್ಛಿದ್ದಕಂ ಉದ್ಧುಮಾತೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಮೇತ್ತಾ ಕರುಣಾ ಮುದಿತಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ, ಆನಾಪಾನೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೮. ನಿರೋಧವಗ್ಗೋ

೧. ಅಸುಭಸುತ್ತಂ

೨೪೮. “ಅಸುಭಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ।

೨. ಮರಣಸುತ್ತಂ

೨೪೯. “ಮರಣಸಞ್ಞಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ।

೩. ಆಹಾರೇಪಟಿಕೂಲಸುತ್ತಂ

೨೫೦. “ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ।

೪. ಅನಭಿರತಿಸುತ್ತಂ

೨೫೧. "ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೨೫೨. "ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೨೫೩. "ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೫೪. "ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೨೫೫. "ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಿರಾಗಸುತ್ತಂ

೨೫೬. "ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ನವಮಂ।

೧೦. ನಿರೋಧಸುತ್ತಂ

೨೫೭. "ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾತಿ।

"ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಯ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಯ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ।

“ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಸಂವೇಗಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಮಹತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ನಿರೋಧವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅಸುಭಮರಣಆಹಾರೇ, ಪಟಿಕೂಲಅನಭಿರತೇನ [ಪಟಿಕೂಲೇನ ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕೇ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಅನತ್ತಪಹಾನಂ, ವಿರಾಗನಿರೋಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೯. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಗಙ್ಗಾನದೀಆದಿಸುತ್ತಂ

೨೫೮-೨೬೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। (ಯಾವ ಏಸನಾ ಪಾಳಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೧೦. ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ತಥಾಗತಾದಿಸುತ್ತಂ

೨೭೦. “ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ ।

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೇನ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಚ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

(ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

೧೧. ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಬಲಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೮೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ।

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ಏಕಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

(ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

೧೨. ಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಏಸನಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೯೨. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾಯ ಚಾತಿ॥

(ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಏಸನಾಪೇಯ್ಯಾಲಂ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತತೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

೧೩. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೮. ಓಘಾದಿಸುತ್ತಂ

೩೦೨. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ , ಓಘಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಮೋಘೋ, ಭವೋಘೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

೧೦. ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸುತ್ತಂ

೩೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ… ಅಮತೋಗಧಂ ಅಮತಪರಾಯನಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ… ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ತೇರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನೀತಿ॥

೧೪. ಪುನಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೩೧೨-೩೨೩ **ಪುನಗಙ್ಗಾನದೀಆದಿಸುತ್ತಂ**

ವಗ್ಗೋ ಚುದ್ದಸಮೋ।

ಉದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

(ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲಂ ರಾಗವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

೧೫. ಪುನಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ

೩೨೪-೩೩೩ **ತಥಾಗತಾದಿಸುತ್ತಂ**

ಪನ್ನರಸಮೋ।

ಉದ್ದಾನಂ -

> ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೇನ ವಸ್ಸಿಕಂ।
> ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಚ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

(ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ರಾಗವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)।

೧೬. ಪುನಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೨೨೪-೨೪೫

ಪುನಬಲಾದಿಸುತ್ತಂ

ಸೋಳಸಮೋ।

ಉದ್ದಾನಂ -

> ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
> ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

(ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ರಾಗವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)।

೧೭. ಪುನಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೨೪೬-೨೫೬

ಪುನಏಸನಾದಿಸುತ್ತಂ

ಪುನಏಸನಾವಗ್ಗೋ ಸತ್ತರಸಮೋ।

ಉದ್ದಾನಂ -

> ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
> ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾಯ ಚಾತಿ॥

೧೮. ಪುನಓಘವಗ್ಗೋ

೨೫೭-೨೬೬

ಪುನಓಘಾದಿಸುತ್ತಂ

ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತಸ್ಸ ಪುನಓಘವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಾರಸಮೋ।

ಉದ್ದಾನಂ -

> ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
> ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನೀತಿ॥

(ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನ-ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನ-ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)।

(ಯದಪಿ ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ, ತದಪಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಅಮ್ಬಪಾಲಿವಗ್ಗೋ

೧. ಅಮ್ಬಪಾಲಿಸುತ್ತಂ

೩೬೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

''ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸತಿಸುತ್ತಂ

೩೬೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

''ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ।

''ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೬೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಮಞ್ಚೇವ [ಮಮೇವ (ಸೀ॰)] ಅಜ್ಝೇಸನ್ತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಚ ಭಾಸಿತೇ ಮಮೇವ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ"ತಿ। "ದೇಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ। "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ। ಯತೋ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ತಿವಿಧೇನ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ।

ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ತಿವಿಧೇನ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತುಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ । "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಾಲಸುತ್ತಂ

೩೭೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ವಿಹರತಿ ಸಾಲಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ -

“ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಥ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಥ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ವೇದನಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಥ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರಥ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಾಯ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ , ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಯ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ।

“ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇಪಿ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಕಾಯೇನ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ವೇದನಾಹಿ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಚಿತ್ತೇನ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರನ್ತಿ ಆತಾಪಿನೋ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಏಕೋದಿಭೂತಾ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ।

“ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಕುಸಲರಾಸಿಸುತ್ತಂ

೩೭೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “‘ಅಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ , ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ। ‘ಅಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ।

“‘ಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰…

ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ । ‘ಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಕುಣಗ್ಘಿಸುತ್ತಂ

೩೭೨. “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕುಣಗ್ಘಿ ಲಾಪಂ ಸಕುಣಂ ಸಹಸಾ ಅಜ್ಝಪ್ಪತ್ತಾ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಪೋ ಸಕುಣೋ ಸಕುಣಗ್ಘಿಯಾ ಹರಿಯಮಾನೋ ಏವಂ ಪರಿದೇವಸಿ - ‘ಮಯಮೇವಮ್ಹ [ಮಯಮೇವಾಮ್ಹ (ಕ॰)] ಅಲಕ್ಖಿಕಾ, ಮಯಂ ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞಾ, ಯೇ ಮಯಂ ಅಗೋಚರೇ ಚರಿಮ್ಹ ಪರವಿಸಯೇ। ಸಚೇಜ್ಜ ಮಯಂ ಗೋಚರೇ ಚರೇಯ್ಯಾಮ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ, ನ ಮ್ಯಾಯಂ [ನ ಚಾಯಂ (ಸೀ॰)], ಸಕುಣಗ್ಘಿ, ಅಲಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಯದಿದಂ - ಯುದ್ಧಾಯಾ’ತಿ। ‘ಕೋ ಪನ ತೇ, ಲಾಪ, ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ’ತಿ? ‘ಯದಿದಂ - ನಙ್ಗಲಕಟ್ಠಕರಣಂ ಲೇಡ್ಡುಟ್ಠಾನ’”ನ್ತಿ। “ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕುಣಗ್ಘಿ ಸಕೇ ಬಲೇ ಅಪತ್ಥದ್ಧಾ ಸಕೇ ಬಲೇ ಅಸಂವದಮಾನಾ [ಅವಚಮಾನಾ (ಸೀ॰)] ಲಾಪಂ ಸಕುಣಂ ಪಮುಞ್ಚಿ - ‘ಗಚ್ಛ ಖೋ ತ್ವಂ, ಲಾಪ, ತತ್ರಪಿ ಮೇ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಮೋಕ್ಖಸೀ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಪೋ ಸಕುಣೋ ನಙ್ಗಲಕಟ್ಠಕರಣಂ ಲೇಡ್ಡುಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಲೇಡ್ಡುಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಸಕುಣಗ್ಘಿಂ ವದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ - ‘ಏಹಿ ಖೋ ದಾನಿ ಮೇ, ಸಕುಣಗ್ಘಿ, ಏಹಿ ಖೋ ದಾನಿ ಮೇ, ಸಕುಣಗ್ಘೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕುಣಗ್ಘಿ ಸಕೇ ಬಲೇ ಅಪತ್ಥದ್ಧಾ ಸಕೇ ಬಲೇ ಅಸಂವದಮಾನಾ ಉಭೋ ಪಕ್ಖೇ ಸನ್ನಯ್ಹ [ಸನ್ಧಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಲಾಪಂ ಸಕುಣಂ ಸಹಸಾ ಅಜ್ಝಪ್ಪತ್ತಾ। ಯದಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಲಾಪೋ ಸಕುಣೋ ‘ಬಹುಆಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಸಕುಣಗ್ಘೀ’ತಿ, ಅಥ ತಸ್ಸೇವ ಲೇಡ್ಡುಸ್ಸ ಅನ್ತರಂ ಪಚ್ಚುಪಾದಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕುಣಗ್ಘಿ ತತ್ಥೇವ ಉರಂ ಪಚ್ಚತಾಳೇಸಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತಂ [ಏವಂ ಹೇತಂ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯೋ ಅಗೋಚರೇ ಚರತಿ ಪರವಿಸಯೇ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಅಗೋಚರೇ ಚರಿತ್ಥ ಪರವಿಸಯೇ। ಅಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರತಂ ಪರವಿಸಯೇ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ - ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ।

“ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಥ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ। ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರತಂ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಕ್ಕಟಸುತ್ತಂ

೩೭೩. “ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ದುಗ್ಗಾ ವಿಸಮಾ ದೇಸಾ, ಯತ್ಥ ನೇವ ಮಕ್ಕಟಾನಂ ಚಾರೀ ನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ದುಗ್ಗಾ ವಿಸಮಾ ದೇಸಾ, ಯತ್ಥ ಮಕ್ಕಟಾನಞ್ಹಿ ಖೋ ಚಾರೀ, ನ

ಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಸಮಾ ಭೂಮಿಭಾಗಾ ರಮಣೀಯಾ, ಯತ್ಥ ಮಕ್ಕಟಾನಞ್ಚೇವ ಚಾರೀ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲುದ್ದಾ ಮಕ್ಕಟವೀಥೀಸು ಲೇಪಂ ಓಡ್ಡೇನ್ತಿ ಮಕ್ಕಟಾನಂ ಬಾಧನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಮಕ್ಕಟಾ ಅಬಾಲಜಾತಿಕಾ ಅಲೋಲಜಾತಿಕಾ, ತೇ ತಂ ಲೇಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜನ್ತಿ। ಯೋ ಪನ ಸೋ ಹೋತಿ ಮಕ್ಕಟೋ ಬಾಲಜಾತಿಕೋ ಲೋಲಜಾತಿಕೋ, ಸೋ ತಂ ಲೇಪಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಬಜ್ಝತಿ। 'ಹತ್ಥಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ದುತಿಯೇನ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಬಜ್ಝತಿ। 'ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಾದೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಬಜ್ಝತಿ। 'ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಾದಞ್ಚಾ'ತಿ ದುತಿಯೇನ ಪಾದೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಬಜ್ಝತಿ। 'ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ ಪಾದೇ ಚಾ'ತಿ ತುಣ್ಡೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಬಜ್ಝತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಕ್ಕಟೋ ಪಞ್ಚೋಡ್ಡಿತೋ ಥುನಂ ಸೇತಿ ಅನಯಂ ಆಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಂ ಆಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಲುದ್ದಸ್ಸ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲುದ್ದೋ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಟ್ಠಕತಙ್ಗಾರೇ [ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮಕ್ಕಟಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಅವಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಏವಂ ಸೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯೋ ಅಗೋಚರೇ ಚರತಿ ಪರವಿಸಯೇ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಅಗೋಚರೇ ಚರಿತ್ಥ ಪರವಿಸಯೇ। ಅಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರತಂ ಪರವಿಸಯೇ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ - ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಗೋಚರೋ ಪರವಿಸಯೋ।

"ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಥ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ। ಗೋಚರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚರತಂ ಸಕೇ ಪೇತ್ತಿಕೇ ವಿಸಯೇ ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಓತಾರಂ, ನ ಲಚ್ಛತಿ ಮಾರೋ ಆರಮ್ಮಣಂ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ? ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ ಪೇತ್ತಿಕೋ ವಿಸಯೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೂದಸುತ್ತಂ

೩೭೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ರಾಜಾನಂ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಂ ವಾ [ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾನಂ ವಾ (ಸೀ॰)] ನಾನಚ್ಚಯೇಹಿ ಸೂಪೇಹಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ - ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ತಿತ್ತಕಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಕಟುಕಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಮಧುರಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಖಾರಿಕೇಹಿಪಿ, ಅಖಾರಿಕೇಹಿಪಿ, ಲೋಣಿಕೇಹಿಪಿ, ಅಲೋಣಿಕೇಹಿಪಿ।

"ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ಸಕಸ್ಸ ಭತ್ತು ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ - 'ಇದಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ , ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ತಿತ್ತಕಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಕಟುಕಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಮಧುರಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಖಾರಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಅಖಾರಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಲೋಣಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ... ಅಲೋಣಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ'"ತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛಾದನಸ್ಸ, ನ ಲಾಭೀ ವೇತನಸ್ಸ, ನ ಲಾಭೀ ಅಭಿಹಾರಾನಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ಸಕಸ್ಸ ಭತ್ತು ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ನ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ …ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ನ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖವಿಹಾರಾನಂ, ನ ಲಾಭೀ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ರಾಜಾನಂ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಂ ವಾ ನಾನಚ್ಚಯೇಹಿ ಸೂಪೇಹಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಅಸ್ಸ - ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ತಿತ್ತಕಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಕಟುಕಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಮಧುರಗ್ಗೇಹಿಪಿ, ಖಾರಿಕೇಹಿಪಿ, ಅಖಾರಿಕೇಹಿಪಿ, ಲೋಣಿಕೇಹಿಪಿ, ಅಲೋಣಿಕೇಹಿಪಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ಸಕಸ್ಸ ಭತ್ತು ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ - ‘ಇದಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಇಮಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ , ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಮ್ಬಿಲಗ್ಗಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ತಿತ್ತಕಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಕಟುಕಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಮಧುರಗ್ಗಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಖಾರಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಅಖಾರಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಲೋಣಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ… ಅಲೋಣಿಕಂ ವಾ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಭತ್ತು ಸೂಪೇಯ್ಯಂ ರುಚ್ಚತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ಅಭಿಹರತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ಬಹುಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಲೋಣಿಕಸ್ಸ ವಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ’”ತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛಾದನಸ್ಸ, ಲಾಭೀ ವೇತನಸ್ಸ, ಲಾಭೀ ಅಭಿಹಾರಾನಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಸೂದೋ ಸಕಸ್ಸ ಭತ್ತು ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ । ಸೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ… ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖವಿಹಾರಾನಂ, ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೩೭೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ [ಬೇಲುವಗಾಮಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನ್ತಾ ವೇಸಾಲಿಯಾ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಯಥಾಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾಸಮ್ಭತ್ತಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇಥ। ಇಧೇವಾಹಂ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಾಮೀ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ವೇಸಾಲಿಯಾ ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಯಥಾಸನ್ದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾಸಮ್ಭತ್ತಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛುಂ। ಭಗವಾ ಪನ ತತ್ಥೇವ ವೇಳುವಗಾಮಕೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ [ಉಪಗಞ್ಛಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ವಸ್ಸೂಪಗತಸ್ಸ ಖರೋ ಆಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಬಾಳ್ಹಾ ವೇದನಾ ವತ್ತನ್ತಿ ಮಾರಣನ್ತಿಕಾ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಅವಿಹಞ್ಞಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘‘ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯೋಹಂ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಆಬಾಧಂ ವೀರಿಯೇನ ಪಟಿಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ’’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಆಬಾಧಂ ವೀರಿಯೇನ ಪಟಿಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾಸಿ। (ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ) [( ) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೪ ದಿಸ್ಸತಿ]।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ [ಗಿಲಾನವುಟ್ಠಿತೋ (ಸದ್ದನೀತಿ)] ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯಂ [ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಛಾಯಾಯಂ (ಬಹೂಸು)] ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ದಿಟ್ಠೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಫಾಸು; ದಿಟ್ಠಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಖಮನೀಯಂ; ದಿಟ್ಠಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಯಾಪನೀಯಂ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾಪಿ ಮಂ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ ಭಗವತೋ ಗೇಲಞ್ಞೇನ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೋಸಿ ಕಾಚಿದೇವ ಅಸ್ಸಾಸಮತ್ತಾ – ‘ನ ತಾವ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ನ ಯಾವ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಉದಾಹರತೀ’’’ತಿ।

‘‘ಕಿಂ ಪನ ದಾನಿ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಮಯಿ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತಿ [ಪಚ್ಚಾಸಿಂಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]? ದೇಸಿತೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಅನನ್ತರಂ ಅಬಾಹಿರಂ ಕರಿತ್ವಾ। ನತ್ಥಾನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಆಚರಿಯಮುಟ್ಠಿ। ಯಸ್ಸ ನೂನ, ಆನನ್ದ, ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ವಾ, ‘ಮಮುದ್ದೇಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ’ತಿ ವಾ, ಸೋ ನೂನ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಉದಾಹರೇಯ್ಯ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪರಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ವಾ , ‘ಮಮುದ್ದೇಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ’ತಿ ವಾ। ಸ ಕಿಂ [ಸೋ ನೂನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಉದಾಹರಿಸ್ಸತಿ! ಏತರಹಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ಆಸೀತಿಕೋ ಮೇ ವಯೋ ವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಜಜ್ಜರಸಕಟಂ [ಜರಸಕಟಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ವೇಳಮಿಸ್ಸಕೇನ [ವೇಗಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಸೀ॰), ವೇಳುಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವೇಧಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಪೀ॰ ಕ॰), ವೇಖಮಿಸ್ಸಕೇನ (ಕ॰)] ಯಾಪೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ವೇಧಮಿಸ್ಸಕೇನ ಮಞ್ಞೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಯಾಪೇತಿ।

‘‘ಯಸ್ಮಿಂ , ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ವೇದನಾನಂ ನಿರೋಧಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಫಾಸುತರೋ [ಫಾಸುತರಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)], ಆನನ್ದ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ [ತಥಾಗತಸ್ಸ ಹೋತಿ (ಬಹೂಸು)]। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಥ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ವಾ ಮಮಚ್ಚಯೇ ವಾ ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ ; ತಮತಗ್ಗೇ ಮೇತೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಸುತ್ತಂ

೩೭೬. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ –

“ಇಧ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ [ಸುಪಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತಿಯೋ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೀ”ತಿ [ಸಮ್ಪಜಾನನ್ತೀತಿ (ಕ॰)]। “ಏವಮೇತಂ , ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಮೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ! ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ‘ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಇಧ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿಯೋ ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಏವಮೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಏವಮೇತಂ, ಭಗಿನಿಯೋ! ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಗಿನಿಯೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಏವಮೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಮೇತಂ, ಆನನ್ದ! ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ‘ಉಳಾರಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸತಿ’” [ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ (ಬಹೂಸು)]।

“ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಕಾಯಾರಮ್ಮಣೋ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಪರಿಳಾಹೋ, ಚೇತಸೋ ವಾ ಲೀನತ್ತಂ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ। ತೇನಾನನ್ದ [ತೇನಹಾನನ್ದ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಸಾದನೀಯೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಸಾದನೀಯೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ [ವೇದಿಯತಿ (ಸೀ॰)]। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಯಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ ಅತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹಿಂ, ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ। ಹನ್ದ, ದಾನಿ ಪಟಿಸಂಹರಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಸಂಹರತಿ ಚೇವ ನ ಚ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ನ ಚ ವಿಚಾರೇತಿ। ‘ಅವಿತಕ್ಕೋಮ್ಹಿ ಅವಿಚಾರೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣೋ ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಪರಿಳಾಹೋ, ಚೇತಸೋ ವಾ ಲೀನತ್ತಂ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ। ತೇನಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಸಾದನೀಯೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಸಾದನೀಯೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ । ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಯಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ ಅತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿದಹಿಂ, ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅಭಿನಿಪ್ಫನ್ನೋ। ಹನ್ದ, ದಾನಿ ಪಟಿಸಂಹರಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಪಟಿಸಂಹರತಿ ಚೇವ ನ ಚ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ನ ಚ ವಿಚಾರೇತಿ। ‘ಅವಿತಕ್ಕೋಮ್ಹಿ ಅವಿಚಾರೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಣಿಧಾಯ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ , ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ? ಬಹಿದ್ಧಾ , ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ‘ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಂ ಮೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಪಚ್ಛಾಪುರೇ ‘ಅಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ‘ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ‘ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಂ ಮೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಪಚ್ಛಾಪುರೇ ‘ಅಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ‘ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ‘ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಂ ಮೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಪಚ್ಛಾಪುರೇ ‘ಅಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ‘ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಬಹಿದ್ಧಾ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ‘ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಂ ಮೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಪಚ್ಛಾಪುರೇ ‘ಅಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ‘ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖಮಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ಭಾವನಾ ಹೋತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ದೇಸಿತಾ ಮಯಾ ಪಣಿಧಾಯ ಭಾವನಾ, ದೇಸಿತಾ ಅಪ್ಪಣಿಧಾಯ ಭಾವನಾ। ಯಂ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಆನನ್ದ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ! ಝಾಯಥಾನನ್ದ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ! ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಮ್ಬಪಾಲಿವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಅಮ್ಬಪಾಲಿ ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸಾಲಾ ಕುಸಲರಾಸಿ ಚ।
> ಸಕುಣಗ್ಘಿ ಮಕ್ಕಟೋ ಸೂದೋ, ಗಿಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋತಿ॥

೨. ನಾಲನ್ದವಗ್ಗೋ

೧. ಮಹಾಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೩೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಮಹಾಪುರಿಸೋ, ಮಹಾಪುರಿಸೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಾಪುರಿಸೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತತ್ತಾ ಖ್ವಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ಮಹಾಪುರಿಸೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತತ್ತಾ 'ನೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಕಥಞ್ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಜ್ಜತಿ, ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ। ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತತ್ತಾ ಖ್ವಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ಮಹಾಪುರಿಸೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತತ್ತಾ 'ನೋ ಮಹಾಪುರಿಸೋ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ನಾಲನ್ದಸುತ್ತಂ

೩೭೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾಲನ್ದಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಪಾವಾರಿಕಮ್ಬವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಏವಂಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ! ನ ಚಾಹು, ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ, ಯದಿದಂ - ಸಮ್ಬೋಧಿಯ"ನ್ತಿ। "ಉಳಾರಾ ಖೋ ತ್ಯಾಯಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆಸಭೀ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ಏಕಂಸೋ ಗಹಿತೋ, ಸೀಹನಾದೋ ನದಿತೋ - 'ಏವಂಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ! ನ ಚಾಹು, ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ, ಯದಿದಂ - ಸಮ್ಬೋಧಿಯ'"ನ್ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಾ - 'ಏವಂಸೀಲಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಏವಂಧಮ್ಮಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಏವಂಪಞ್ಞಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಏವಂವಿಹಾರಿನೋ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿ ವಾ, 'ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಅಹೇಸುಂ' ಇತಿ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"!

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಾ - 'ಏವಂಸೀಲಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ' ಇತಿ ವಾ, 'ಏವಂಧಮ್ಮಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ'

ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂಪಞ್ಞಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂವಿಹಾರಿನೋ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ’ ಇತಿ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಕಿಂ ಪನ ತ್ಯಾಹಂ [ಕಿಂ ಪನ ತೇ (ಸೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏತರಹಿ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ – ‘ಏವಂಸೀಲೋ ಭಗವಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಭಗವಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಭಗವಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂವಿಹಾರೀ ಭಗವಾ’ ಇತಿ ವಾ, ‘ಏವಂವಿಮುತ್ತೋ ಭಗವಾ’ ಇತಿ ವಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಅರಹನ್ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ [ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಞಾಣಂ (ಬಹೂಸು)] ನತ್ಥಿ। ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತ್ಯಾಯಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಉಳಾರಾ ಆಸಭೀ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ಏಕಂಸೋ ಗಹಿತೋ, ಸೀಹನಾದೋ ನದಿತೋ – ‘ಏವಂಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಿ! ನ ಚಾಹು, ನ ಚ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚೇತರಹಿ ವಿಜ್ಜತಿ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಭಗವತಾ’ ಭಿಯ್ಯೋಭಿಞ್ಞತರೋ, ಯದಿದಂ – ಸಮ್ಬೋಧಿಯ”ನ್ತಿ?

“ನ ಖೋ ಮೇ [ನ ಖೋ ಮೇ ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಅರಹನ್ತೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಂ ಅತ್ಥಿ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ವಿದಿತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮಂ ನಗರಂ ದಳ್ಹುದ್ಧಾಪಂ [ದಳ್ಹುದ್ದಾಪಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ದಳ್ಹದ್ಧಾಪಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದಳ್ಹಪಾಕಾರತೋರಣಂ ಏಕದ್ವಾರಂ। ತತ್ರಸ್ಸ ದೋವಾರಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಬ್ಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ಅಞ್ಞಾತಾನಂ ನಿವಾರೇತಾ ಞಾತಾನಂ ಪವೇಸೇತಾ। ಸೋ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಅನುಪರಿಯಾಯಪಥಂ ಅನುಕ್ಕಮಮಾನೋ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪಾಕಾರಸನ್ಧಿಂ ವಾ ಪಾಕಾರವಿವರಂ ವಾ, ಅನ್ತಮಸೋ ಬಿಳಾರನಿಕ್ಖಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಪಾಣಾ ಇಮಂ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ ವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಿನಾವ ದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸನ್ತಿ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ ವಾ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ವಿದಿತೋ – ‘ಯೇಪಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ, ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ, ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂಸು। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಭಗವನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ, ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ, ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ, ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ, ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ। ಯೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮೋಘಪುರಿಸಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ತಥಾಗತೇ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ತೇಸಮ್ಪಿಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಸುತ್ವಾ ಯಾ ತಥಾಗತೇ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಸಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಚುನ್ದಸುತ್ತಂ

೩೭೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಗಧೇಸು ವಿಹರತಿ ನಾಲಕಗಾಮಕೇ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಚುನ್ದೋ ಚ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನೇವ ಆಬಾಧೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಅಥ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ಜೇತವನಂ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಇದಮಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಇದಂ, ಆವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಕಥಾಪಾಭತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ಆಯಾಮಾವುಸೋ ಚುನ್ದ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಚುನ್ದೋ ಚ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ಏವಮಾಹ – 'ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ; ಇದಮಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರ'ನ್ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ, ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಾಪಿ ಮಂ ನಪ್ಪಟಿಭನ್ತಿ 'ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿ ಸುತ್ವಾ"।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ ತೇ, ಆನನ್ದ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ? "ನ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ... ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ವಾ ಆದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಓವಾದಕೋ ಅಹೋಸಿ ಓತಿಣ್ಣೋ ವಿಞ್ಞಾಪಕೋ ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ, ಅಕಿಲಾಸು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ, ಅನುಗ್ಗಾಹಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ತಂ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೋಜಂ ಧಮ್ಮಭೋಗಂ ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಾ"ತಿ।

"ನನು ತಂ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ [ಪಟಿಗಚ್ಚೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಕ್ಖಾತಂ – 'ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಿಯೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ನಾನಾಭಾವೋ ವಿನಾಭಾವೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ । ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಲಬ್ಭಾ! ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಯೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಖನ್ಧೋ ಸೋ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಆನನ್ದ, ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ಲಬ್ಭಾ! ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀ'ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಥ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಆನನ್ದ, ಏತರಹಿ ವಾ ಮಮಚ್ಚಯೇ ವಾ ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸರಣಾ

ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ; ತಮತಗ್ಗೇ ಮೇತೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಉಕ್ಕಚೇಲಸುತ್ತಂ

೩೮೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಉಕ್ಕಚೇಲಾಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಚಿರಪರಿನಿಬ್ಬುತೇಸು ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇಸು। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಅಪಿ ಮ್ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಸುಞ್ಞಾ ವಿಯ ಖಾಯತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇಸು ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇಸು। ಅಸುಞ್ಞಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಹೋತಿ , ಅನಪೇಕ್ಖಾ ತಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯೇ ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಪ್ಪರಮಂಯೇವ ಸಾವಕಯುಗಂ [ಏತಪರಮಂಯೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಹೋಸಿ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಏತಪ್ಪರಮಂಯೇವ ಸಾವಕಯುಗಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾನಂ! ಅಬ್ಭುತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾವಕಾನಂ! ಸತ್ಥು ಚ ನಾಮ ಸಾಸನಕರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಓವಾದಪ್ಪಟಿಕರಾ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಪರಿಸಾನಂ ಪಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮನಾಪಾ ಗರುಭಾವನೀಯಾ ಚ! ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ! ಏವರೂಪೇಪಿ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸೋಕೋ ವಾ ಪರಿದೇವೋ ವಾ! ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಬ್ಭಾ! ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಯೇ ಮಹನ್ತತರಾ ಖನ್ಧಾ ತೇ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ। ತಂ ಕುತೇತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಬ್ಭಾ! ಯಂ ತಂ ಜಾತಂ ಭೂತಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಲೋಕಧಮ್ಮಂ, ತಂ ವತ ಮಾ ಪಲುಜ್ಜೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಥ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ।

''ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತದೀಪೋ ವಿಹರತಿ ಅತ್ತಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ, ಧಮ್ಮದೀಪೋ ಧಮ್ಮಸರಣೋ ಅನಞ್ಞಸರಣೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ವಾ ಮಮಚ್ಚಯೇ ವಾ ಅತ್ತದೀಪಾ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ; ತಮತಗ್ಗೇ ಮೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ''ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಬಾಹಿಯಸುತ್ತಂ

೩೮೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ

ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಬಾಹಿಯ, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತೇ, ಬಾಹಿಯ, ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಬಾಹಿಯ, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ"।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ತ್ವಂ, ಬಾಹಿಯ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬಾಹಿಯ, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತುಯ್ಹಂ, ಬಾಹಿಯ, ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ । "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಬಾಹಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಉತ್ತಿಯಸುತ್ತಂ

೩೮೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಉತ್ತಿಯ, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ, ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತೇ, ಉತ್ತಿಯ, ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ದಿಟ್ಠಿ ಚ ಉಜುಕಾ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಉತ್ತಿಯ, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ"।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಉತ್ತಿಯ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಉತ್ತಿಯ, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಉತ್ತಿಯ, ಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾರ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಯೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅರಿಯಸುತ್ತಂ

೩೮೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತಂ

೩೮೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಯೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವಾ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ! ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ” ।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಯೇ ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ , ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ -

“ಏಕಾಯನಂ ಜಾತಿಖಯನ್ತದಸ್ಸೀ, ಮಗ್ಗಂ ಪಜಾನಾತಿ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ।
ಏತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತರಿಂಸು ಪುಬ್ಬೇ, ತರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಚ ತರನ್ತಿ ಓಘ”ನ್ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸೇದಕಸುತ್ತಂ

೩೮೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸುಮ್ಭೇಸು ವಿಹರತಿ ಸೇದಕಂ ನಾಮ ಸುಮ್ಭಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಿಕೋ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮೇದಕಥಾಲಿಕಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಮೇದಕಥಾಲಿಕೇ, ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಮಮ ಉಪರಿಖನ್ಧೇ ತಿಟ್ಠಾಹೀ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಆಚರಿಯಾ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇದಕಥಾಲಿಕಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಿಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಉಪರಿಖನ್ಧೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಿಕೋ ಮೇದಕಥಾಲಿಕಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಏತದವೋಚ – 'ತ್ವಂ, ಸಮ್ಮ ಮೇದಕಥಾಲಿಕೇ, ಮಮಂ ರಕ್ಖ, ಅಹಂ ತಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಮಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಗುತ್ತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರಕ್ಖಿತಾ ಸಿಪ್ಪಾನಿ ಚೇವ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮ, ಲಾಭಞ್ಚ [ಲಾಭೇ ಚ (ಸೀ॰)] ಲಚ್ಛಾಮ, ಸೋತ್ಥಿನಾ ಚ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಾ ಓರೋಹಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇದಕಥಾಲಿಕಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಿಕಂ ಏತದವೋಚ – 'ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆಚರಿಯ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತ್ವಂ, ಆಚರಿಯ, ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖ, ಅಹಂ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಮಯಂ ಅತ್ತಗುತ್ತಾ ಅತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಸಿಪ್ಪಾನಿ ಚೇವ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮ, ಲಾಭಞ್ಚ ಲಚ್ಛಾಮ, ಸೋತ್ಥಿನಾ ಚ ಚಣ್ಡಾಲವಂಸಾ ಓರೋಹಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ। "ಸೋ ತತ್ಥ ಞಾಯೋ"ತಿ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ, "ಯಥಾ ಮೇದಕಥಾಲಿಕಾ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಆಚರಿಯಂ ಅವೋಚ। ಅತ್ತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಪರಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಂ ರಕ್ಖತಿ, ಪರಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖತಿ"।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಂ ರಕ್ಖತಿ? ಆಸೇವನಾಯ, ಭಾವನಾಯ, ಬಹುಲೀಕಮ್ಮೇನ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಂ ರಕ್ಖತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖತಿ? ಖನ್ತಿಯಾ, ಅವಿಹಿಂಸಾಯ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಾಯ, ಅನುದಯತಾಯ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖತಿ। ಅತ್ತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ; ಪರಂ ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಸೇವಿತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಂ ರಕ್ಖತಿ, ಪರಂ ರಕ್ಖನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀಸುತ್ತಂ

೩೮೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸುಮ್ಭೇಸು ವಿಹರತಿ ಸೇದಕಂ ನಾಮ ಸುಮ್ಭಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ, ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತೇಯ್ಯ। 'ಸಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಮಪಾಸಾವಿನೀ ನಚ್ಚೇ, ಪರಮಪಾಸಾವಿನೀ ಗೀತೇ। ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀ ನಚ್ಚತಿ ಗಾಯತೀ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತೇಯ್ಯ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಯಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ ತೇಲಪತ್ತೋ ಅನ್ತರೇನ ಚ ಮಹಾಸಮಜ್ಜಂ ಅನ್ತರೇನ ಚ ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣಿಯಾ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬೋ। ಪುರಿಸೋ ಚ ತೇ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿಸ್ಸತಿ। ಯತ್ಥೇವ ನಂ ಥೋಕಮ್ಪಿ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸತಿ ತತ್ಥೇವ ತೇ ಸಿರೋ ಪಾತೇಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ತೇಲಪತ್ತಂ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಮಾದಂ ಆಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಂ ಚೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ ತೇಲಪತ್ತೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗತಾಯ ಏತಂ ಸತಿಯಾ ಅಧಿವಚನಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ –

‘ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ ನೋ ಭಾವಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ನಾಲನ್ದವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಹಾಪುರಿಸೋ ನಾಲನ್ದಂ, ಚುನ್ದೋ ಚೇಲಞ್ಚ ಬಾಹಿಯೋ।
ಉತ್ತಿಯೋ ಅರಿಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಸೇದಕಂ ಜನಪದೇನ ಚಾತಿ॥

೩. ಸೀಲಟ್ಠಿತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೩೮೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಭದ್ದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - “ಯಾನಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ, ಇಮಾನಿ ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಕಿಮತ್ಥಿಯಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ [ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಯಾನಿಮಾನಿ ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ, ಇಮಾನಿ ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಕಿಮತ್ಥಿಯಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ’”ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಯಾನಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ, ಇಮಾನಿ ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಯಾವದೇವ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಾನಿಮಾನಿ , ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ, ಇಮಾನಿ ಕುಸಲಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಯಾವದೇವ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ವುತ್ತಾನಿ ಭಗವತಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಚಿರಟ್ಠಿತಿಸುತ್ತಂ

೩೮೮. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ’”ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪರಿಹಾನಸುತ್ತಂ

೩೮೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಭದ್ದೋ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಟಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಂ ಹೋತಿ? ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಅಪರಿಹಾನಂ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಭದ್ದ, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಂ ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಸದ್ಧಮ್ಮಅಪರಿಹಾನಂ ಹೋತೀ’”ತಿ? “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಅಪರಿಹಾನಂ ಹೋತಿ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಅಪರಿಹಾನಂ ಹೋತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೯೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು …ಪೇ॰…

ಚಿತ್ತೇ …ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ''ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಞ್ಞತರಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೩೯೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ।

''ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ''ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ''ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪದೇಸಸುತ್ತಂ

೩೯೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಕಣ್ಡಕೀವನೇ [ಕಣ್ಟಕೀವನೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನಿರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – '''ಸೇಖೋ, ಸೇಖೋ'ತಿ [ಸೇಕ್ಖೋ ಸೇಕ್ಖೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೇಖೋ ಹೋತೀ''ತಿ? ''ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಪದೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸೇಖೋ ಹೋತಿ''।

''ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ

ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಪದೇಸಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸೇಖೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೯೩. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - "'ಅಸೇಖೋ , ಅಸೇಖೋ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸೇಖೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಮತ್ತಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಸೇಖೋ ಹೋತಿ"।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ , ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಮತ್ತಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅಸೇಖೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಲೋಕಸುತ್ತಂ

೩೯೪. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮೇಸಂ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ [ಮಹಾಭಿಞ್ಞಾತಂ (ಪೀ॰)] ಪತ್ತೋ"ತಿ? "ಚತುನ್ನಂ , ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ"।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ , ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಿರಿವಡ್ಢಸುತ್ತಂ

೩೯೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಿರಿವಡ್ಢೋ [ಸಿರೀವಡ್ಢೋ (ಕ॰)] ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಿರಿವಡ್ಢೋ ಗಹಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ - 'ಸಿರಿವಡ್ಢೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಿರಿವಡ್ಢೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ

ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – ‘ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’”ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಿರಿವಡ್ಢಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಖಮನೀಯಂ ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ? “ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸ’ನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ।

“ಯೇಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ದೇಸಿತಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಧಮ್ಮಾ [ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ರತನಧಮ್ಮಾ (ಸೀ॰)] ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ತಯಾ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕತ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಾನದಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೩೯೭. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಾನದಿನ್ನೋ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಮಾನದಿನ್ನೋ ಗಹಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ…ಪೇ॰… ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋತಿ। ಏವರೂಪಾಯ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ತಯಾ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕತ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸೀಲಟ್ಠಿತಿವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸೀಲಂ ಠಿತಿ ಪರಿಹಾನಂ, ಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪದೇಸಂ।
ಸಮತ್ತಂ ಲೋಕೋ ಸಿರಿವಡ್ಢೋ, ಮಾನದಿನ್ನೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೪. ಅನನುಸ್ಸುತವಗ್ಗೋ

೧. ಅನನುಸ್ಸುತಸುತ್ತಂ

೩೯೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ‘‘‘ಅಯಂ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ಸಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಭಾವಿತಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ’’।

‘‘‘ಅಯಂ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ಸಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಭಾವಿತಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘‘ಅಯಂ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ಸಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಭಾವಿತಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘‘ಅಯಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ಸಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಭಾವಿತಾ’ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿರಾಗಸುತ್ತಂ

೩೯೮. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

‘‘ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿರದ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೯೯. ‘‘ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ [ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ (ಕ॰) ಇಮಸ್ಮಿಂ ಯೇವ ಸುತ್ತೇ ದಿಸ್ಸತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋತಿಪದಂ, ನ ಪನಾಞ್ಞತ್ಥ ಇದ್ಧಿಪಾದ ಅನುರುದ್ಧಾದೀಸು]

ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಭಾವಿತಸುತ್ತಂ

೪೦೦. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸತಿಸುತ್ತಂ

೪೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ , ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ವಿದಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ , ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೪೦೨. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಛನ್ದಸುತ್ತಂ

೪೦೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ವೇದನಾಸು ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ಚಿತ್ತಮ್ಹಿ ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋ ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಹೀಯತಿ। ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪರಿಞ್ಞಾತಸುತ್ತಂ

೪೦೪. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಕಾಯೋ ಪರಿಞ್ಞಾತೋ ಹೋತಿ। ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಹೋತಿ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತಿ।

“ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಹೋತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಭಾವನಾಸುತ್ತಂ

೪೦೫. “ಚತುನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ”। “ಕತಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ

ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೪೦೬. "ಸತಿಪಟ್ಠಾನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಞ್ಚ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ"। "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ"।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಚಿತ್ತೇ ವಿಹರತಿ… ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅನನುಸ್ಸುತವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನನುಸ್ಸುತಂ ವಿರಾಗೋ, ವಿರದ್ಧೋ ಭಾವನಾ ಸತಿ।
ಅಞ್ಞಾ ಛನ್ದಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಭಾವನಾ ವಿಭಙ್ಗೇನ ಚಾತಿ॥

೫. ಅಮತವಗ್ಗೋ

೧. ಅಮತಸುತ್ತಂ

೪೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತೂಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಹರಥ। ಮಾ ವೋ ಅಮತಂ ಪನಸ್ಸ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಹರಥ। ಮಾ ವೋ ಅಮತಂ ಪನಸ್ಸಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೧. ಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೪೦೮. “ಚತುನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಆಹಾರಸಮುದಯಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ; ಆಹಾರನಿರೋಧಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾನಂ ಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಮನಸಿಕಾರಸಮುದಯಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯೋ; ಮನಸಿಕಾರನಿರೋಧಾ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೪೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಂ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – ‘ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ’”।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಯೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವಾ ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಮಮ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಮ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ! ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ’”।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಯೇ ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವಾ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ ವಾ …ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ।

“ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ –

‘ಏಕಾಯನಂ ಜಾತಿಖಯನ್ತದಸ್ಸೀ, ಮಗ್ಗಂ ಪಜಾನಾತಿ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ।
ಏತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತರಿಂಸು ಪುಬ್ಬೇ, ತರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಯೇ ಚ ತರನ್ತಿ ಓಘ’’’ನ್ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಸತಿಸುತ್ತಂ

೪೧೦. “ಸತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋ ಹೋತಿ। ಸತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಕುಸಲರಾಸಿಸುತ್ತಂ

೪೧೧. “‘ಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ‘ಕುಸಲರಾಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವದಮಾನೋ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಕೇವಲೋ ಹಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲರಾಸಿ, ಯದಿದಂ - ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸುತ್ತಂ

೪೧೨. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರಾಹಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಸ್ಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಸಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು; ತತೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ”।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ । ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತುಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। “ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ”ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೩೮೩. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ। ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ। ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ”।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯತೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಸ್ಸಸಿ, ತತೋ ತುಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನೀ”ತಿ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೩೮೪. “ಯೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಖೋ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ, ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇಸಂ, ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ, ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೇದನಾಸುತ್ತಂ

೪೧೫. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆಸವಸುತ್ತಂ

೪೧೬. "ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ ಆಸವಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಾಸವೋ, ಭವಾಸವೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಆಸವಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಆಸವಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಮತವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಮತಂ ಸಮುದಯೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸತಿ ಕುಸಲರಾಸಿ ಚ।
ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮಿತ್ತವೇದನಾ ಆಸವೇನ ಚಾತಿ॥

೬. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಗಙ್ಗಾನದೀಆದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೪೧೭-೪೨೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ಏತೇ ದ್ವೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೭. ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ತಥಾಗತಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೪೨೯-೪೩೮. ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೋ ಚ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

೮. ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಬಲಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೪೩೯-೪೫೦. ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತೀತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

೯. ಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಏಸನಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೪೫೧-೪೬೦. ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾಯ ಚಾತಿ॥

೧೦. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೪೭೧-೪೮೦. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ।

(ಯಥಾ ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ತಥಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸಂಯುತ್ತಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

ಓಘವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸಂಯುತ್ತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸುದ್ಧಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೪೭೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೪೭೨. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ [ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೫] ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೪೭೩. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೪೭೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ [ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೫] ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೪೭೫. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೪೭೯. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ [ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೪], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ; ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೪೮೭. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ …ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ , ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದಟ್ಠಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೪೮೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು - ಏತ್ಥ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು - ಏತ್ಥ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು - ಏತ್ಥ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಝಾನೇಸು - ಏತ್ಥ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ

ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ? ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು - ಏತ್ಥ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೪೭೯. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ, ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೪೮೦. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಸೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ [ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಸೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ। ಸೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ, ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸುದ್ಧಿಕವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚೇವ ದ್ವೇ ಸೋತಾ, ಅರಹನ್ತಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
> ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ವಿಭಙ್ಗಾ ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೨. ಮುದುತರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಟಿಲಾಭಸುತ್ತಂ

೪೮೧. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰…। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಆರಬ್ಭ ವೀರಿಯಂ ಪಟಿಲಭತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಆರಬ್ಭ ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೮೨. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೮೩. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಫಲವೇಮತ್ತತಾ ಹೋತಿ, ಫಲವೇಮತ್ತತಾ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ತತಿಯಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೪೮೪. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಪೂರಂ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಆರಾಧೇತಿ, ಪದೇಸಂ ಪದೇಸಕಾರೀ ಆರಾಧೇತಿ। ‘ಅವಞ್ಝಾನಿ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ’ತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮವಿತ್ಥಾರಸುತ್ತಂ

೪೮೫. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ

ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯವಿತ್ಥಾರಸುತ್ತಂ

೪೮೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ , ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯವೇಮತ್ತತಾ ಫಲವೇಮತ್ತತಾ ಹೋತಿ, ಫಲವೇಮತ್ತತಾ ಪುಗ್ಗಲವೇಮತ್ತತಾ ಹೋತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯವಿತ್ಥಾರಸುತ್ತಂ

೪೮೭. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಪೂರಂ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಆರಾಧೇತಿ, ಪದೇಸಂ ಪದೇಸಕಾರೀ ಆರಾಧೇತಿ। 'ಅವಞ್ಝಾನಿ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಟಿಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೪೮೮. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ, ತಮಹಂ 'ಬಾಹಿರೋ ಪುಥುಜ್ಜನಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಮ್ಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೪೮೯. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

‘‘‘ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ’’ತಿ? ‘‘ಇಧ , ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ , ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೪೯೦. ‘‘ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ – ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮುದುತರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

> ಪಟಿಲಾಭೋ ತಯೋ ಸಂಖಿತ್ತಾ, ವಿತ್ಥಾರಾ ಅಪರೇ ತಯೋ।
> ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನೋ [ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚೂಪಸಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ದಸಮಂ ಆಸವಕ್ಖಯನ್ತಿ॥

೩. ಛಳಿನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪುನಬ್ಭವಸುತ್ತಂ

೪೯೧. ‘‘ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ [ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತಂ

೪೯೨. “ತೀಣಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತಂ

೪೯೩. “ತೀಣಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಅನಞ್ಞಾತಞ್ಞಸ್ಸಾಮೀತಿನ್ದ್ರಿಯಂ , ಅಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅಞ್ಞಾತಾವಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಏಕಬೀಜೀಸುತ್ತಂ

೪೯೪. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮತ್ತಾ ಪರಿಪೂರತ್ತಾ ಅರಹಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಏಕಬೀಜೀ [ಏಕಬೀಜಿ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಕೋಲಂಕೋಲೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಪರಮೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮುದುತರೇಹಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ ಹೋತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸುದ್ಧಕಸುತ್ತಂ

೪೯೫. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ , ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೪೯೬. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೪೯೭. “ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ’”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮ್ಬುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೪೯೮. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸ ಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೪೯೯. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ”। “ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೫೦೦. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ , ಮನಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಛಳಿನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪುನಬ್ಭವೋ ಜೀವಿತಞ್ಞಾಯ, ಏಕಬೀಜೀ ಚ ಸುದ್ಧಕಂ।
ಸೋತೋ ಅರಹಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ದ್ವೇ ಚ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿ॥

೪. ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೫೦೧. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೫೦೨. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೫೦೩. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೫೦೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೫೦೫. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ …ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೫೦೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ಸುಖಂ , ಕಾಯಿಕಂ ಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸುಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ನೇವಸಾತಂ ನಾಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೫೦೭. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ಸುಖಂ, ಕಾಯಿಕಂ ಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ , ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸುಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ನೇವಸಾತಂ ನಾಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಞ್ಚ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಞ್ಚ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸುಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಞ್ಚ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಞ್ಚ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತತಿಯವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೫೦೮. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ಸುಖಂ , ಕಾಯಿಕಂ ಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸುಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ನೇವ ಸಾತಂ ನಾಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಞ್ಚ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಞ್ಚ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸುಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಞ್ಚ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಞ್ಚ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ಸಾ ವೇದನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ । ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಹುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೀಣಿ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಹೋನ್ತಿ ಪರಿಯಾಯೇನಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಟ್ಠೋಪಮಸುತ್ತಂ

೫೦೯. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸುಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಸುಖಿತೋವ ಸಮಾನೋ ‘ಸುಖಿತೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ದುಕ್ಖಿತೋವ ಸಮಾನೋ ‘ದುಕ್ಖಿತೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಸೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಸುಮನೋವ ಸಮಾನೋ ‘ಸುಮನೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಸೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ದೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ದುಮ್ಮನೋವ ಸಮಾನೋ ‘ದುಮ್ಮನೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ದೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ದೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಕೋವ ಸಮಾನೋ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಟ್ಠಾನಂ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಸಮೋಧಾನಾ [ಸಂಘಟ್ಟನಾಸಮೋಧಾನಾ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಸಂಘಟನಸಮೋಧಾನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಸ್ಮಾ ಜಾಯತಿ, ತೇಜೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತತಿ; ತೇಸಂಯೇವ ಕಟ್ಠಾನಂ ನಾನಾಭಾವಾವಿನಿಕ್ಖೇಪಾ ಯಾ [ನಾನಾಭಾವನಿಕ್ಖೇಪಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ತಜ್ಜಾ ಉಸ್ಮಾ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಸಾ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಸುಖಿತೋವ ಸಮಾನೋ ‘ಸುಖಿತೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಸುಖವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಸುಖವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ , ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ಸೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ದೋಮನಸ್ಸವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಕೋವ ಸಮಾನೋ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋಸ್ಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಸ್ಸ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ‘ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೇದಯಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಿಯಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತಂ ವೂಪಸಮ್ಮತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”। ನವಮಂ।

೧೦. ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಕಸುತ್ತಂ

೫೧೦. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ , ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಸನಿಮಿತ್ತಂ ಸನಿದಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ತಞ್ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿದಾನಂ ಅಸಙ್ಖಾರಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ’। ಸೋ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಾಸಿ ದುಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ’”।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಸನಿಮಿತ್ತಂ ಸನಿದಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ತಞ್ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿದಾನಂ ಅಸಙ್ಖಾರಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ’ । ಸೋ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಾಸಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ’”।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಸನಿಮಿತ್ತಂ ಸನಿದಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ತಞ್ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿದಾನಂ ಅಸಙ್ಖಾರಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ’। ಸೋ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ’”।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಸನಿಮಿತ್ತಂ ಸನಿದಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ತಞ್ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿದಾನಂ ಅಸಙ್ಖಾರಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ’। ಸೋ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತಿ’”।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – ‘ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಖೋ ಮೇ ಇದಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಸನಿಮಿತ್ತಂ ಸನಿದಾನಂ ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಂ। ತಞ್ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅನಿದಾನಂ ಅಸಙ್ಖಾರಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ’। ಸೋ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಏತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಾಸಿ ಉಪೇಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ, ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರತೀ’”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚ ಸೋತೋ ಅರಹಾ, ದುವೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ವಿಭಙ್ಗೇನ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ಕಟ್ಠೋ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಕನ್ತಿ॥

೫. ಜರಾವಗ್ಗೋ

೧. ಜರಾಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೫೧೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಪಚ್ಛಾತಪೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಓತಾಪಯಮಾನೋ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಗತ್ತಾನಿ ಪಾಣಿನಾ ಅನೋಮಜ್ಜನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ , ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ನ ಚೇವಂ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ತಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಸಿಥಿಲಾನಿ ಚ ಗತ್ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಲಿಯಜಾತಾನಿ, ಪುರತೋ

ಪಬ್ಭಾರೋ ಚ ಕಾಯೋ, ದಿಸ್ಸತಿ ಚ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಏವಞ್ಹೇತಂ , ಆನನ್ದ, ಹೋತಿ - ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಯೋಬ್ಬಞ್ಞೇ, ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಆರೋಗ್ಯೇ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಜೀವಿತೇ। ನ ಚೇವ ತಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ, ಸಿಥಿಲಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಗತ್ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ವಲಿಯಜಾತಾನಿ, ಪುರತೋ ಪಬ್ಭಾರೋ ಚ ಕಾಯೋ, ದಿಸ್ಸತಿ ಚ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಚ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಧೀ ತಂ ಜಮ್ಮಿ ಜರೇ ಅತ್ಥು, ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣೀ ಜರೇ।
ತಾವ ಮನೋರಮಂ ಬಿಮ್ಬಂ, ಜರಾಯ ಅಭಿಮದ್ದಿತಂ॥

"ಯೋಪಿ ವಸ್ಸಸತಂ ಜೀವೇ, ಸೋಪಿ ಮಚ್ಚುಪರಾಯಣೋ [ಸಬ್ಬೇ ಮಚ್ಚುಪರಾಯನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।
ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಬ್ಬಮೇವಾಭಿಮದ್ದತೀ"ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಉಣ್ಣಾಭಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೫೧೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಾನಾವಿಸಯಾನಿ ನಾನಾಗೋಚರಾನಿ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ । ಇಮೇಸಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾನಾವಿಸಯಾನಂ ನಾನಾಗೋಚರಾನಂ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣಂ, ಕೋ ಚ ನೇಸಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತೀ"ತಿ?

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಾನಾವಿಸಯಾನಿ ನಾನಾಗೋಚರಾನಿ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ , ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾನಾವಿಸಯಾನಂ ನಾನಾಗೋಚರಾನಂ ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ ಮನೋ ಪಟಿಸರಣಂ, ಮನೋವ ನೇಸಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತೀ"ತಿ।

"ಮನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಮನಸ್ಸ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸತಿ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ। "ಸತಿಯಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಸತಿಯಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಮುತ್ತಿ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ। "ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ? "ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ। "ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣ"ನ್ತಿ? "ಅಚ್ಚಯಾಸಿ [ಅಚ್ಚಸರಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಜ್ಝಪರಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಞ್ಹಂ, ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗಹೇತುಂ। ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯಣಂ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಉಣ್ಣಾಭೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರೇ ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ ವಾ [ರಸ್ಮಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಪಾಚೀನವಾತಪಾನಾ ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇ ವಾತಪಾನೇನ ರಸ್ಮಿ [ಕೂಟಾಗಾರಂ ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಯ (ಕ॰ ಸೀ॰)] ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕ್ವಾಸ್ಸ [ಕಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಪತಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿ? "ಪಚ್ಛಿಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಣ್ಣಾಭಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಮೂಲಜಾತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ದಳ್ಹಾ ಅಸಂಹಾರಿಯಾ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮಮ್ಹಿ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ಸಂಯೋಜನಂ ಯೇನ ಸಂಯೋಜನೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುನ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಾಕೇತಸುತ್ತಂ

೫೧೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರತಿ ಅಞ್ಜನವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ?

"ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಯಂ ಸದ್ಧಾಬಲಂ ತಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ವೀರಿಯಬಲಂ, ಯಂ ವೀರಿಯಬಲಂ ತಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸತಿಬಲಂ, ಯಂ ಸತಿಬಲಂ ತಂ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ತಂ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ, ಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ತಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ, ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ದೀಪೋ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ಏಕೋ ಸೋತೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ [ಸಙ್ಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ದ್ವೇ ಸೋತಾನಿ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ಏಕೋ ಸೋತೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ? ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ದೀಪಸ್ಸ ಪುರಿಮನ್ತೇ [ಪುರತ್ಥಿಮನ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉದಕಂ, ಯಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತೇ ಉದಕಂ – ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ಏಕೋ ಸೋತೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ದ್ವೇ ಸೋತಾನಿ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ? ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ದೀಪಸ್ಸ ಉತ್ತರನ್ತೇ ಉದಕಂ, ಯಞ್ಚ ದಕ್ಖಿಣನ್ತೇ ಉದಕಂ – ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ದ್ವೇ ಸೋತಾನಿ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ

ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಯಂ ಸದ್ಧಾಬಲಂ ತಂ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ವೀರಿಯಬಲಂ, ಯಂ ವೀರಿಯಬಲಂ ತಂ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸತಿಬಲಂ , ಯಂ ಸತಿಬಲಂ ತಂ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಯಂ ಸಮಾಧಿಬಲಂ ತಂ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಯಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ, ಯಂ ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ತಂ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕಸುತ್ತಂ

೫೧೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸದ್ದಹಸಿ [ಸದ್ದಹಾಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ?

"ನ ಖ್ವಾಹಂ ಏತ್ಥ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಯೇಸಞ್ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ [ಅಪಸ್ಸಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰), ಅಫುಸಿತಂ (ಪೀ॰)] ಪಞ್ಞಾಯ, ತೇ ತತ್ಥ ಪರೇಸಂ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಯೇಸಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ತೇ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ। ನಿಕ್ಕಙ್ಖವಾಹಂ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯೇಸಞ್ಹೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಅಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠಂ ಅವಿದಿತಂ ಅಸಚ್ಛಿಕತಂ ಅಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ತೇ ತತ್ಥ ಪರೇಸಂ ಸದ್ಧಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಯೇಸಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಞಾತಂ ದಿಟ್ಠಂ ವಿದಿತಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಫಸ್ಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಯ, ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ತೇ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಪುಬ್ಬಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೫೧೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕತಿನಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ?

ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ‘‘ಏಕಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕತಮಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಪಞ್ಞವತೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ತದನ್ವಯಾ ಸದ್ಧಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯಂ ವೀರಿಯಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯಾ ಸತಿ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯೋ ಸಮಾಧಿ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಪುಬ್ಬಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೫೧೬. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ‘‘ಕತಿನಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ‘‘ದ್ವಿನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕತಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ? ಅರಿಯಾಯ ಚ ಪಞ್ಞಾಯ, ಅರಿಯಾಯ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ತದಸ್ಸ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ ತದಸ್ಸ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯಪುಬ್ಬಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೫೧೭. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ‘‘ಕತಿನಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ‘‘ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ – ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಚತುತ್ಥಪುಬ್ಬಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೫೧೮. ತಂಯೇವ ನಿದಾನಂ। ‘‘ಕತಿನಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ‘‘ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕತಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ , ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ – ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ’’ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜಸುತ್ತಂ

೫೧೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಹೋತಿ - "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ , ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ?

"ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಕತಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣನ್ನಂ? ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ। ಇಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಕಿಮನ್ತಾನಿ? ಖಯನ್ತಾನಿ। ಕಿಸ್ಸ ಖಯನ್ತಾನಿ? ಜಾತಿಜರಾಮರಣಸ್ಸ। 'ಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ಖಯ'ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಕತಾ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆಪಣಸುತ್ತಂ

೫೨೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಆಪಣಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತೇ ಏಕನ್ತಗತೋ [ಏಕನ್ತಿಗತೋ (ಸೀ॰)] ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ನ ಸೋ ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ವಾ"ತಿ?

"ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ನ ಸೋ ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ವಾ। ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏವಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ - ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವೀರಿಯಂ ತದಸ್ಸ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ , ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಸತಿಮಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಸತಿ ತದಸ್ಸ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

"ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಲಭಿಸ್ಸತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ। ಯೋ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಾಧಿ ತದಸ್ಸ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಏವಂ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ಅನಮತಗ್ಗೋ ಖೋ ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ತಮೋಕಾಯಸ್ಸ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಸನ್ತಮೇತಂ ಪದಂ ಪಣೀತಮೇತಂ ಪದಂ, ಯದಿದಂ - ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ [ನಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ (?)]। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಞಾ ತದಸ್ಸ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧೋ ಸೋ [ಸ ಖೋ ಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪದಹಿತ್ವಾ ಪದಹಿತ್ವಾ ಏವಂ ಸರಿತ್ವಾ ಸರಿತ್ವಾ ಏವಂ ಸಮಾದಹಿತ್ವಾ ಸಮಾದಹಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪಜಾನಿತ್ವಾ ಪಜಾನಿತ್ವಾ ಏವಂ ಅಭಿಸದ್ದಹತಿ - ‘ಇಮೇ ಖೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇ ಸುತವಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನಾಹಂ ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಚ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರಾಮಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ [ಪಟಿವಿಜ್ಝ (ಸೀ॰ ಕ॰) ತದಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಅತಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾತಿ ವಣ್ಣಿತಂ] ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಸದ್ಧಾ ತದಸ್ಸ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯೋ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ನ ಸೋ ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೇಯ್ಯ ವಾ। ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ - ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವೀರಿಯಂ ತದಸ್ಸ ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಸತಿಮಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತಿ ತದಸ್ಸ ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಲಭಿಸ್ಸತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ। ಯೋ ಹಿಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮಾಧಿ ತದಸ್ಸ ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧಸ್ಸ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿನೋ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ಯಂ ಏವಂ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ಅನಮತಗ್ಗೋ ಖೋ ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ತಮೋಕಾಯಸ್ಸ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಸನ್ತಮೇತಂ ಪದಂ ಪಣೀತಮೇತಂ ಪದಂ, ಯದಿದಂ - ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಞ್ಞಾ ತದಸ್ಸ ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

“ಸದ್ಧೋ ಸೋ [ಸ ಖೋ ಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಪದಹಿತ್ವಾ ಪದಹಿತ್ವಾ ಏವಂ ಸರಿತ್ವಾ ಸರಿತ್ವಾ ಏವಂ ಸಮಾದಹಿತ್ವಾ ಸಮಾದಹಿತ್ವಾ ಏವಂ ಪಜಾನಿತ್ವಾ ಪಜಾನಿತ್ವಾ ಏವಂ ಅಭಿಸದ್ದಹತಿ - ‘ಇಮೇ ಖೋ ತೇ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ಮೇ ಪುಬ್ಬೇ ಸುತವಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನಾಹಂ ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಚ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರಾಮಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ [ಪಟಿವಿಜ್ಝ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಕ॰)] ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಯಾ ಹಿಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸದ್ಧಾ ತದಸ್ಸ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಜರಾವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಜರಾ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸಾಕೇತೋ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೋ।
ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಚ ಚತ್ತಾರಿ, ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ಆಪಣೇನ ಚಾತಿ [ಸದ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]॥

೬. ಸೂಕರಖತವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾಲಸುತ್ತಂ

೫೨೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ವಿಹರತಿ ಸಾಲಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಥಾಮೇನ ಜವೇನ ಸೂರೇನ [ಸೂರಿಯೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ''।

''ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಥಾಮೇನ ಜವೇನ ಸೂರೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮಲ್ಲಿಕಸುತ್ತಂ

೫೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಮಲ್ಲೇಸು [ಮಲ್ಲಕೇಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಮಲ್ಲಿಕೇಸು (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ ಉರುವೇಲಕಪ್ಪಂ ನಾಮ ಮಲ್ಲಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರಿಯಞಾಣಂ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ನೇವ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಣ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರಿಯಞಾಣಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಣ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ''।

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಕೂಟಂ ನ ಉಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಸಣ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಕೂಟಂ ಉಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಸಣ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ, ಅಥ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರಿಯಞಾಣಂ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಣ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರಿಯಞಾಣಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಅಥ ಚತುನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ…ಪೇ॰… ಅವಟ್ಠಿತಿ ಹೋತಿ।

''ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ , ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ। ಪಞ್ಞವತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ತದನ್ವಯಾ ಸದ್ಧಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯಂ ವೀರಿಯಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯಾ ಸತಿ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತದನ್ವಯೋ ಸಮಾಧಿ ಸಣ್ಠಾತೀ''ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೇಖಸುತ್ತಂ

೫೨೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ, ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಅಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ, ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಅಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಏವಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಯಥಾ ಭಗವಾ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯೋ ಏವಂ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ತಥಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಯಥಾ ಭಗವಾ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಜಾನಾತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಯಂಗತಿಕಾನಿ ಯಂಪರಮಾನಿ ಯಂಫಲಾನಿ ಯಂಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ। ನ ಹೇವ ಖೋ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಅಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಜಾನಾತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಯಂಗತಿಕಾನಿ ಯಂಪರಮಾನಿ ಯಂಫಲಾನಿ ಯಂಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ। ಕಾಯೇನ ಚ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಅಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ಅಪರಿಸೇಸಂ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಅಸೇಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ 'ಅಸೇಖೋಸ್ಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪದಸುತ್ತಂ

೫೧೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಲಾನಂ [ಜಙ್ಗಮಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಮಹನ್ತತ್ತೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಪದಾನಿ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ , ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮಾನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಾನಿ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಂ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಲಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಮಹನ್ತತ್ತೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಪದಾನಿ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಾರಸುತ್ತಂ

೫೧೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಾರಗನ್ಧಾ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ , ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ …ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಾರಗನ್ಧಾ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪತಿಟ್ಠಿತಸುತ್ತಂ

೫೧೬. “ಏಕಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುಭಾವಿತಾನಿ। ಕತಮಸ್ಮಿಂ ಏಕಧಮ್ಮೇ? ಅಪ್ಪಮಾದೇ। ಕತಮೋ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ರಕ್ಖತಿ ಆಸವೇಸು ಚ ಸಾಸವೇಸು ಚ ಧಮ್ಮೇಸು। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ರಕ್ಖತೋ ಆಸವೇಸು ಚ ಸಾಸವೇಸು ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಸುಭಾವಿತಾನೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಹಮ್ಪತಿಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತಂ

೫೧೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅಮತೋಗಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಾನಿ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ

ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅಮತೋಗಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಾನಿ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾನೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ ಸುಗತ! ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅಮತೋಗಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಾನಿ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವಿತಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಹೋತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಂ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅಮತೋಗಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಾನಿ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ"।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿಂ। ತತ್ರಪಿ ಮಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಸಹಕೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸಹಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸಂಯೇವ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ। ತತ್ರಪಿ ಮಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - 'ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತೀ'"ತಿ। "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ ಸುಗತ! ಅಹಮೇತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಅಹಮೇತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅಮತೋಗಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಮತಪರಾಯಣಾನಿ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾನೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೂಕರಖತಸುತ್ತಂ

೫೨೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಸೂಕರಖತಾಯಂ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ [ಪವತ್ತೇತೀತಿ (ಸೀ॰)]? "ಅನುತ್ತರಞ್ಚ , ಭನ್ತೇ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಅನುತ್ತರಞ್ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನುತ್ತರೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ಉಪಸಮಗಾಮಿಂ ಸಮ್ಬೋಧಗಾಮಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನುತ್ತರೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಏಸೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನುತ್ತರೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೋ ಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರೋ ಯಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ [ಸಪ್ಪಟಿಸ್ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರೋ ಯಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಏಸೋ ಹಿ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರೋ ಯಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾಸನೇ ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೫೧೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೫೨೦. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞತ್ರ ಸುಗತವಿನಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸೂಕರಖತವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಾಲಂ ಮಲ್ಲಿಕಂ ಸೇಖೋ ಚ, ಪದಂ ಸಾರಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ।
ಬ್ರಹ್ಮಸೂಕರಖತಾಯೋ, ಉಪ್ಪಾದಾ ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೭. ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೫೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ [ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನುಸಯಸುತ್ತಂ

೫೨೨. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ

ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪರಿಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೫೩೩. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೫೩೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ।

"ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವಿತಾನಿ ಬಹುಲೀಕತಾನಿ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಫಲಸುತ್ತಂ

೫೩೫. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಫಲಸುತ್ತಂ

೫೩೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ? ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ಅಥ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ। ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೩೩೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಜಮ್ಬುದೀಪಕಾ ರುಕ್ಖಾ, ಜಮ್ಬೂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಜಮ್ಬುದೀಪಕಾ ರುಕ್ಖಾ, ಜಮ್ಬೂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೩೩೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಪಾರಿಛತ್ತಕೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯೇ ಕೇಚಿ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಪಾರಿಛತ್ತಕೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೩೩೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಸುರಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಚಿತ್ತಪಾಟಲಿ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಸುರಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಚಿತ್ತಪಾಟಲಿ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚತುತ್ಥರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೩೪೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಕೂಟಸಿಮ್ಬಲೀ [ಕೋಟಸಿಮ್ಬಲಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ತಂ ಬೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ರುಕ್ಖಾ, ಕೂಟಸಿಮ್ಬಲೀ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ - ಬೋಧಾಯಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

സംയോജനാ അനുസയാ, പരിഞ്ഞാ ആസവക്ഖയാ।
ദ്വേ ഫലാ ചതുരോ രുക്ഖാ, വഗ്ഗോ തേന പവുച്ചതീതി॥

೮. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಪಾಚೀನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೫೪೧-೫೫೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ... ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೇನ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೧೨. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೫೮೭-೫೯೬. ''ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನೀ''ತಿ। ದಸಮಂ। (ಯಥಾ ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ, ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।)

ಓಘವಗ್ಗೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

೧೩. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಪಾಚೀನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೫೯೭-೬೦೮. ''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ''ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ತೇರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗ-ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗ-ಏಸನಾವಗ್ಗಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ।

೧೭. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೬೪೧-೬೫೦. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ...ಪೇ॰... ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ... ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ ... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಸತ್ತರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂಯುತ್ತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಪಾಚೀನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೬೫೧-೬೬೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ। (ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲೀ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೨. ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ

(ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೇನ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

೩. ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಬಲಕರಣೀಯಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೬೭೩-೬೮೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕಯಿರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕಯಿರನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। (ಏವಂ ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವಸೇನ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ)। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

೪. ಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಏಸನಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೬೮೫-೬೯೪. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಸನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ? ಕಾಮೇಸನಾ, ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ – ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಏಸನಾ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮಾಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। (ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)। ದಸಮಂ।

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೫. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೬೯೫-೭೦೪. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। (ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)। ದಸಮಂ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸಂಯುತ್ತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಬಲಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಬಲಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೭೦೫-೭೧೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬಲಾನೀತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ...ಪೇ॰... ಸತಿಬಲಂ... ಸಮಾಧಿಬಲಂ... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೨. ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೇನ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೫. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೭೪೯-೭೫೮. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ...ಪೇ॰... ಸತಿಬಲಂ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಬಲಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ। (ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)। ದಸಮಂ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

೬. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಪಾಚೀನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೭೫೯-೭೭೦. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। (ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ) ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಪ್ಪಮಾದ-ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ।

೯. ಏಸನಾವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಏಸನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೭೯೨-೮೦೨. ಏವಂ ಏಸನಾಪಾಳಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ - ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ।

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೧೦. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೮೦೩-೮೧೨. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ ಭಾವೇತಿ ರಾಗವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದೋಸವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ಮೋಹವಿನಯಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಓಘವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಬಲಸಂಯುತ್ತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಇದ್ಧಿಪಾದಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಚಾಪಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಅಪಾರಸುತ್ತಂ

೮೧೩. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿರದ್ಧಸುತ್ತಂ

೮೧೪. "ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅರಿಯಸುತ್ತಂ

೮೧೫. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನಿಬ್ಬಿದಾಸುತ್ತಂ

೮೧೬. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಇದ್ಧಿಪದೇಸಸುತ್ತಂ

೮೧೭. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸುಂ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇದ್ಧಿಪದೇಸಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೧೮. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಿ , ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೧೯. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ

ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಂಸು ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಬುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೮೧೦. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ …ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ । ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೮೧೧. "'ಅಯಂ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ'ತಿ ಮೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… 'ಭಾವಿತೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಅಯಂ ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… 'ಭಾವಿತೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಅಯಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ

ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... 'ಭಾವಿತೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಅಯಂ ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ಸೋ ಖೋ ಪನಾಯಂ ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... 'ಭಾವಿತೋ'ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚೇತಿಯಸುತ್ತಂ

೮೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಗಣ್ಹಾಹಿ, ಆನನ್ದ, ನಿಸೀದನಂ। ಯೇನ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ [ಪಾವಾಲಚೇತಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಂ ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಆದಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಗೋತಮಕಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸತ್ತಮ್ಬಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಬಹುಪುತ್ತಂ ಚೇತಿಯಂ [ಬಹುಪುತ್ತಕಚೇತಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ರಮಣೀಯಂ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ [ಆನನ್ದಚೇತಿಯಂ (ಕ॰), ಸಾನನ್ದರಂ (ಕ॰)], ರಮಣೀಯಂ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ"ತಿ।

ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತಾ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ; ನ ಭಗವನ್ತಂ ಯಾಚಿ – "ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ [ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ (ಪೀ॰ ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೭] ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಮಾರೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ।

ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ರಮಣೀಯಾ, ಆನನ್ದ, ವೇಸಾಲೀ, ರಮಣೀಯಂ ಉದೇನಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಗೋತಮಕಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸತ್ತಮ್ಬಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಬಹುಪುತ್ತಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಸಾರನ್ದದಂ ಚೇತಿಯಂ, ರಮಣೀಯಂ ಚಾಪಾಲಂ ಚೇತಿಯಂ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ

ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ"ತಿ।

ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತಾ ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ಓಳಾರಿಕೇ ಓಭಾಸೇ ಕಯಿರಮಾನೇ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ; ನ ಭಗವನ್ತಂ ಯಾಚಿ - "ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಪ್ಪಂ, ತಿಟ್ಠತು ಸುಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಮಾರೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ ಸುಗತೋ [ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ಸುಗತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ]! ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ , ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಾವಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಕ॰), ಉತ್ತಾನಿಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಪೀ॰)], ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ।

ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಸುಗತೋ! ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

"ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - 'ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ।

"ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಸುಗತೋ! ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

“ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - ‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಕಾ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಮೇ ಉಪಾಸಿಕಾ ನ ಸಾವಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ, ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತಿ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ವಿವರಿಸ್ಸನ್ತಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸನ್ತೀ’”ತಿ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಉಪಾಸಕಾ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಿಕಾ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರಿನಿಯೋ , ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಿ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ ವಿವರನ್ತಿ ವಿಭಜನ್ತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಸುಗತೋ! ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ।

“ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ವಾಚಾ - ‘ನ ತಾವಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತ’ನ್ತಿ। ತಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ವಿತ್ಥಾರಿತಂ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಪುಥುಭೂತಂ ಯಾವ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಂ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತು ದಾನಿ ಸುಗತೋ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಹೋಹಿ। ನ ಚಿರಂ [ನಚಿರಸ್ಸೇವ (ಕ॰)] ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಇತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಥಾಗತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಚಾಪಾಲೇ ಚೇತಿಯೇ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಂ ಓಸ್ಸಜಿ। ಓಸ್ಸಟ್ಠೇ ಚ [ಓಸಜ್ಜೇ ಪನ (ಕ॰)] ಭಗವತಾ ಆಯುಸಙ್ಖಾರೇ ಮಹಾಭೂಮಿಚಾಲೋ ಅಹೋಸಿ ಭಿಂಸನಕೋ ಲೋಮಹಂಸೋ, ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋ [ದೇವದುದ್ರಭಿಯೋ (ಕ॰)] ಚ ಫಲಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ -

> “ತುಲಮತುಲಞ್ಚ ಸಮ್ಭವಂ, ಭವಸಙ್ಖಾರಮವಸ್ಸಜಿ ಮುನಿ।
> ಅಜ್ಝತ್ತರತೋ ಸಮಾಹಿತೋ, ಅಭಿನ್ದಿ ಕವಚಮಿವತ್ತಸಮ್ಭವ”ನ್ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಚಾಪಾಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಅಪಾರಾಪಿ ವಿರದ್ಧೋ ಚ, ಅರಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಪಿ ಚ।
> ಪದೇಸಂ ಸಮತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖು, ಬುದ್ಧಂ ಞಾಣಞ್ಚ ಚೇತಿಯನ್ತಿ॥

೨. ಪಾಸಾದಕಮ್ಪನವಗ್ಗೋ

೧. ಪುಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೮೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಯಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ – ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ – ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ'"।

"ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ – ಇತಿ ಮೇ ವೀರಿಯಂ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ – ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ – ಇತಿ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ – ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

"ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ – ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ , ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ – ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ – ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ [ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸತಿ [ಪರಾಮಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜತಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾತಿ – ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ 'ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ;

ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - ‘ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ [ಉಪ್ಪಾದಿಂ (ಸೀ॰)]; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮೇ ವತ, ಭೋನ್ತೋ, ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ, ಭೋನ್ತೋ, ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಪ್ಫಲಸುತ್ತಂ

೮೨೪. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ;

ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

“ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ…ಪೇ॰…।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಛನ್ದಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೮೨೫. “ಛನ್ದಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಛನ್ದಸಮಾಧಿ। ಸೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ‘ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ಛನ್ದೋ, ಅಯಞ್ಚ ಛನ್ದಸಮಾಧಿ, ಇಮೇ ಚ ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ’”।

“ವೀರಿಯಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ’। ಸೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ‘ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ। ಇತಿ ಇದಞ್ಚ ವೀರಿಯಂ, ಅಯಞ್ಚ ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ, ಇಮೇ ಚ ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ’”।

“ಚಿತ್ತಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ’। ಸೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ‘ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ। ಇತಿ ಇದಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ, ಅಯಞ್ಚ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ, ಇಮೇ ಚ ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ’”।

“ವೀಮಂಸಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಸ್ಸಾಯ ಲಭತಿ ಸಮಾಧಿಂ, ಲಭತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿ’। ಸೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ‘ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ । ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ವೀಮಂಸಾ, ಅಯಞ್ಚ ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿ, ಇಮೇ ಚ ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ’”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೮೨೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಹೇಟ್ಠಾಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ [ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಏತೇ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಹೇಟ್ಠಾಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿನೋ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ। ಗಚ್ಛ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಂವೇಜೇಹೀ”ತಿ।

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖರೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಯಥಾ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಂ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಂವಿಗ್ಗಾ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು - “ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ನಿವಾತಞ್ಚ ವತ ಅಯಞ್ಚ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ಗಮ್ಭೀರನೇಮೋ ಸುನಿಖಾತೋ ಅಚಲೋ ಅಸಮ್ಪಕಮ್ಪೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಚಾಲಿತೋ”ತಿ!

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವಿಗ್ಗಾ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ”ತಿ? “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ ಭನ್ತೇ! ನಿವಾತಞ್ಚ ವತ ಅಯಞ್ಚ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ಗಮ್ಭೀರನೇಮೋ ಸುನಿಖಾತೋ ಅಚಲೋ ಅಸಮ್ಪಕಮ್ಪೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಙ್ಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಚಾಲಿತೋ”ತಿ! “ತುಮ್ಹೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವೇಜೇತುಕಾಮೇನ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ, ಸಙ್ಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿತೋ ಸಮ್ಪಚಾಲಿತೋ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ”ತಿ ? “ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

“ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ। ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ

- ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ...ಪೇ॰... ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉಣ್ಣಾಭಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೮೨೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಣ್ಣಾಭೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಮತ್ಥಿಯಂ ನು ಖೋ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಛನ್ದಪ್ಪಹಾನತ್ಥಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಕತಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ? "ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಗ್ಗೋ ಅಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಏತಸ್ಸ ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯಾ"ತಿ।

"ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಸನ್ತಕಂ ಹೋತಿ ನೋ ಅಸನ್ತಕಂ। ಛನ್ದೇನೇವ ಛನ್ದಂ ಪಜಹಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ"। "ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ತಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಹೋಸಿ ತೇ ಪುಬ್ಬೇ ಛನ್ದೋ 'ಆರಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆರಾಮಗತಸ್ಸ ಯೋ ತಜ್ಜೋ ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ"ತಿ? "ಏವಂ , ಭೋ"। "ಅಹೋಸಿ ತೇ ಪುಬ್ಬೇ ವೀರಿಯಂ 'ಆರಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆರಾಮಗತಸ್ಸ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೀರಿಯಂ ತಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ"। "ಅಹೋಸಿ ತೇ ಪುಬ್ಬೇ ಚಿತ್ತಂ 'ಆರಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆರಾಮಗತಸ್ಸ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ"। "ಅಹೋಸಿ ತೇ ಪುಬ್ಬೇ ವೀಮಂಸಾ 'ಆರಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆರಾಮಗತಸ್ಸ ಯಾ ತಜ್ಜಾ ವೀಮಂಸಾ ಸಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ"।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಛನ್ದೋ ಅಹೋಸಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೇ [ಅರಹತ್ತೇ ಪತ್ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯೋ ತಜ್ಜೋ ಛನ್ದೋ ಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ; ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ವೀರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೇ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ವೀರಿಯಂ ತಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಂ; ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೇ ಯಂ ತಜ್ಜಂ ಚಿತ್ತಂ ತಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಂ; ಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ವೀಮಂಸಾ ಅಹೋಸಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ,

ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತೇ ಯಾ ತಜ್ಜಾ ವೀಮಂಸಾ ಸಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇತಿ ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಸನ್ತಕಂ ವಾ ಹೋತಿ ನೋ ಅಸನ್ತಕಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅದ್ಧಾ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಸನ್ತಕಂ ಹೋತಿ ನೋ ಅಸನ್ತಕಂ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಆನನ್ದೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ, ಭೋ ಆನನ್ದ, ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಆನನ್ದೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೮೨೮. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಮಹಾನುಭಾವಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೮೨೯. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸುಂ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಹೇಸುಂ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಅಹೇಸುಂ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಅಗಮಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಅಕಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ [ಅಭಿಜ್ಜಮಾನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಗಮಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮಿಂಸು, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸಿಂಸು [ಪರಾಮಸಿಂಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜಿಂಸು; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸ್ಸನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ,

ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಿಮಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋನ್ತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋನ್ತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸನ್ತಿ [ಪರಾಮಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾತಿ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸುಂ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಹೇಸುಂ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಸ್ಸನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೩೦. "ಚತುನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಇದ್ಧಾದಿದೇಸನಾಸುತ್ತಂ

೮೩೧. “ಇದ್ಧಿಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಞ್ಚ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಞ್ಚ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ? ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಇದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ …ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಿಭಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೮೩೨. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ”।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ‘ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ’। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ‘ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ’। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನೋ ಛನ್ದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದೋ ಕೋಸಜ್ಜಸಹಗತೋ ಕೋಸಜ್ಜಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನೋ ಛನ್ದೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಛನ್ದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಹಗತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಛನ್ದೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಛನ್ದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಹಗತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಛನ್ದೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಛನ್ದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಆರಬ್ಭ ಅನುವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನುವಿಸಟೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಛನ್ದೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ ಸುಮನಸಿಕತಾ ಸೂಪಧಾರಿತಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಞಾಯ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ ವಿಹರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಯೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ಯೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ದಿವಾ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಸೋ ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ತೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ತೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ರತ್ತಿಂ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ; ಯೇಹಿ ವಾ ಪನ ಆಕಾರೇಹಿ ಯೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ಯೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ರತ್ತಿಂ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಸೋ ತೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ತೇಹಿ ಲಿಙ್ಗೇಹಿ ತೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ದಿವಾ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ ವಿಹರತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಲೋಕಸಞ್ಞಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ ದಿವಾಸಞ್ಞಾ ಸ್ವಾಧಿಟ್ಠಿತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಂ ವೀರಿಯಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಕೋಸಜ್ಜಸಹಗತಂ ಕೋಸಜ್ಜಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಂ ವೀರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ವೀರಿಯಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಹಗತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ವೀರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ವೀರಿಯಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಹಗತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ವೀರಿಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವೀರಿಯಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಆರಬ್ಭ ಅನುವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅನುವಿಸಟಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವೀರಿಯಂ…ಪೇ॰…।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಲೋಕಸಞ್ಞಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಹೋತಿ ದಿವಾಸಞ್ಞಾ ಸ್ವಾಧಿಟ್ಠಿತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಕೋಸಜ್ಜಸಹಗತಂ ಕೋಸಜ್ಜಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಹಗತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಹಗತಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಆರಬ್ಭ ಅನುವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅನುವಿಸಟಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಾ ವೀಮಂಸಾ? ಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀಮಂಸಾ ಕೋಸಜ್ಜಸಹಗತಾ ಕೋಸಜ್ಜಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಲೀನಾ ವೀಮಂಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ವೀಮಂಸಾ? ಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀಮಂಸಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಹಗತಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ವೀಮಂಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ವೀಮಂಸಾ? ಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀಮಂಸಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಹಗತಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ವೀಮಂಸಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ವೀಮಂಸಾ? ಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀಮಂಸಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಆರಬ್ಭ ಅನುವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಅನುವಿಸಟಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ವೀಮಂಸಾ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಾಸಾದಕಮ್ಪನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಪುಬ್ಬಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಛನ್ದಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಞ್ಚ ಉಣ್ಣಾಭಂ।
> ದ್ವೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಿಕ್ಖು, ದೇಸನಾ ವಿಭಙ್ಗೇನ ಚಾತಿ॥

೩. ಅಯೋಗುಳವಗ್ಗೋ

೧. ಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೮೩೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕೋ ನು ಖೋ ಮಗ್ಗೋ, ಕಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಯಾ'ತಿ ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ । ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ' - ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತೂಸು ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇಸು, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

(ಛಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

೨. ಅಯೋಗುಳಸುತ್ತಂ

೮೩೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಜಾನಾತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ"ತಿ? "ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ"ತಿ। "ಅಭಿಜಾನಾತಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಿನಾ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೇನ ಕಾಯೇನ ಇದ್ಧಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ"ತಿ ? "ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಿನಾ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೇನ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕಾಯೇನ ಇದ್ಧಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ"ತಿ।

“ಯಞ್ಚ ಖೋ, ಓಮಾತಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ, ಯಞ್ಚ ಖೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಇಮಿನಾ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೇನ ಕಾಯೇನ ಇದ್ಧಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ , ತಯಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅಚ್ಛರಿಯಞ್ಚೇವ ಅಬ್ಭುತಞ್ಚಾ”ತಿ। “ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಚೇವ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಾ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚ, ಅಬ್ಭುತಾ ಚೇವ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಾ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚ”।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತೇ ಸಮೋದಹತಿ [ಸಮಾದಹತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಯೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಸುಖಸಞ್ಞಞ್ಚ ಲಹುಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯೇ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ತಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಲಹುತರೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯತರೋ ಚ ಪಭಸ್ಸರತರೋ ಚ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಅಯೋಗುಳೋ ದಿವಸಂ ಸನ್ತತ್ತೋ ಲಹುತರೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯತರೋ ಚ ಪಭಸ್ಸರತರೋ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಯೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಸುಖಸಞ್ಞಞ್ಚ ಲಹುಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯೇ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ತಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಲಹುತರೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಮುದುತರೋ ಚ ಕಮ್ಮನಿಯತರೋ ಚ ಪಭಸ್ಸರತರೋ ಚ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಯೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಸುಖಸಞ್ಞಞ್ಚ ಲಹುಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯೇ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ತಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಥವಿಯಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆನನ್ದ, ತೂಲಪಿಚು ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚು ವಾ ಲಹುಕೋ ವಾತೂಪಾದಾನೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಥವಿಯಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಥಾಗತೋ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಯೇ ಸಮೋದಹತಿ, ಸುಖಸಞ್ಞಞ್ಚ ಲಹುಸಞ್ಞಞ್ಚ ಕಾಯೇ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ತಸ್ಮಿಂ, ಆನನ್ದ, ಸಮಯೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಥವಿಯಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೩೫. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ …ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೮೩೬. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰…

ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಫಲಸುತ್ತಂ

೮೩೭. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಫಲಸುತ್ತಂ

೮೩೮. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ।

"ಕತಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ? ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ [ಪಟಿಗಚ್ಚ (ಸೀ॰), ಪಟಿಹಚ್ಚ (ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ; ಅಥ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ, ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ; ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೮೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಇದ್ಧಿ, ಕತಮೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ? "ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿ"।

"ಕತಮೋ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ? ಯೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಇದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ।

“ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ।

“ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೮೪೦. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಇದ್ಧಿ, ಕತಮೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ…ಪೇ॰…।

“ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿ।

“ಕತಮೋ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ? ಯೋ, ಆನನ್ದ, ಮಗ್ಗೋ ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಇದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ।

“ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ।

“ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾನನ್ದ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೪೧. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇದ್ಧಿ, ಕತಮೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ?

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಇದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ

ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೮೪೧. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ, ಕತಮೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೋ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ, ಕತಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ, ಯಾ ಪಟಿಪದಾ ಇದ್ಧಿಲಾಭಾಯ ಇದ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೮೪೨. ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ…ಪೇ॰… “ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ’। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - ‘ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ’। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ’…ಪೇ॰… ಇತಿ ವಿವಟೇನ

ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ।

"ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ತಥಾಗತಸುತ್ತಂ

೮೪೪. ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ"।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಇತಿ ಮೇ ಛನ್ದೋ ನ ಚ ಅತಿಲೀನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪ್ಪಗ್ಗಹಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ'। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - 'ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ'। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಇತಿ ಮೇ ವೀಮಂಸಾ ನ ಚ ಅತಿಲೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅತಿಪಗ್ಗಹಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ'। ಪಚ್ಛಾಪುರೇಸಞ್ಞೀ ಚ ವಿಹರತಿ - 'ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ; ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ; ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ'। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ।

"ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

(ಛಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾ)।

ಅಯೋಗುಳವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಗ್ಗೋ ಅಯೋಗುಳೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚಾಪಿ ದ್ವೇ ಫಲಾ।

ದ್ವೇ ಚಾನನ್ದಾ ದುವೇ ಭಿಕ್ಖೂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಥಾಗತೋತಿ॥

೪. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಗಙ್ಗಾನದೀಆದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೮೪೫-೮೫೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ।

"ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೋ ಚ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೮. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತದಸಕಂ

೮೮೯-೮೯೮. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ ...ಪೇ॰... ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ।

(ಯಥಾ ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಇದ್ಧಿಪಾದಸಂಯುತ್ತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನುರುದ್ಧಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ರಹೋಗತವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮರಹೋಗತಸುತ್ತಂ

೮೯೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – "ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ। ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ । ಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ; ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ’ತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ…ಪೇ॰… ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ , ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ – ‘ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ತತ್ಥ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯರಹೋಗತಸುತ್ತಂ

೯೦೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – “ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ವಿರದ್ಧಾ, ವಿರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ; ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ, ಆರದ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅರಿಯೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ , ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ?

“ಇಧಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು…ಪೇ॰… ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಆರದ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸುತನುಸುತ್ತಂ

೯೦೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಸುತನುತೀರೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಕತಮೇಸಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ?

“ಚತುನ್ನಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇಮೇಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಹೀನಂ ಧಮ್ಮಂ ಹೀನತೋ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಜ್ಝಿಮತೋ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ಪಣೀತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಣೀತತೋ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಕಣ್ಡಕೀಸುತ್ತಂ

೯೦೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರನ್ತಿ ಕಣ್ಡಕೀವನೇ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - “ಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ”ತಿ?

“ಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಕಣ್ಡಕೀಸುತ್ತಂ

೯೦೩. ಸಾಕೇತನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ”ತಿ? “ಅಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ ; ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಸೇಖೇನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ತತಿಯಕಣ್ಡಕೀಸುತ್ತಂ

೯೦೪. ಸಾಕೇತನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - “ಕತಮೇಸಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ? “ಚತುನ್ನಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ । ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು... ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇಮೇಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತಣ್ಹಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೯೦೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಏತದವೋಚ -

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಲಳಾಗಾರಸುತ್ತಂ

೯೦೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಸಲಳಾಗಾರೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ – "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ। ಅಥ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ [ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ (ಬಹೂಸು)] ಆದಾಯ – 'ಮಯಂ ಇಮಂ ಗಙ್ಗಾನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ'ನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಗಙ್ಗಾನದಿಂ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕರೇಯ್ಯ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಗಙ್ಗಾ, ಆವುಸೋ, ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ। ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಪಚ್ಛಾನಿನ್ನಂ ಕಾತುಂ ಪಚ್ಛಾಪೋಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಬ್ಭಾರಂ। ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತಂ ರಾಜಾನೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ ಭೋಗೇಹಿ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯುಂ – 'ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮೇ ಕಾಸಾವಾ ಅನುದಹನ್ತಿ? ಕಿಂ ಮುಣ್ಡೋ ಕಪಾಲಮನುಸಞ್ಚರಸಿ? ಏಹಿ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಸ್ಸು ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಹೀ'"ತಿ।

"ಸೋ ವತ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಆವುಸೋ, ಚಿತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ವಿವೇಕಪೋಣಂ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರಂ ತಂ ವತ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನಸುತ್ತಂ

೯೦೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಮ್ಬಪಾಲಿವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ –

"ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ವಿಹಾರೇನ ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ಚತೂಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ – ಇಮೇಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಏತರಹಿ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

"ಲಾಭಾ ವತ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ನೋ, ಆವುಸೋ! ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾವ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ ಆಸಭಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೯೦೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಅನ್ಧವನಸ್ಮಿಂ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾರೀರಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ"ತಿ? "ಚತೂಸು ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾರೀರಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇಮೇಸು ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸಾರೀರಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ರಹೋಗತವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ರಹೋಗತೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಸುತನು ಕಣ್ಡಕೀ ತಯೋ।
ತಣ್ಹಕ್ಖಯಸಲಳಾಗಾರಂ, ಅಮ್ಬಪಾಲಿ ಚ ಗಿಲಾನನ್ತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೯೦೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಕತಮೇಸಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ"ತಿ? "ಚತುನ್ನಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ - ಇಮೇಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಮಹಾಭಿಞ್ಞತಂ ಪತ್ತೋ। ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಇದ್ಧಿವಿಧಸುತ್ತಂ

೯೧೦. "ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋಮಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋಮಿ...ಪೇ॰... ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಮೀ"ತಿ।

ದುತಿಯಂ।

೩. ದಿಬ್ಬಸೋತಸುತ್ತಂ

೯೧೧. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾಮಿ ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಚೇತೋಪರಿಯಸುತ್ತಂ

೯೧೨. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೧೩. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಸುತ್ತಂ

೯೧೪. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಬ್ಬತ್ಥಗಾಮಿನಿಸುತ್ತಂ

೯೧೫. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸಬ್ಬತ್ಥಗಾಮಿನಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಾನಾಧಾತುಸುತ್ತಂ

೯೧೬. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಅನೇಕಧಾತುನಾನಾಧಾತುಲೋಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೯೧೭. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಸತ್ತಾನಂ ನಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಕತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೧೮. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಝಾನಾದಿಸುತ್ತಂ

೯೧೯. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಸುತ್ತಂ

೯೨೦. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮೀ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೯೨೧. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ…ಪೇ॰… ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೯೨೨. “ಇಮೇಸಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ”ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಮಹಾಭಿಞ್ಞಂ ಇದ್ಧಿ ದಿಬ್ಬಂ, ಚೇತೋಪರಿಯಂ ಠಾನಂ ಕಮ್ಮಂ।
> ಸಬ್ಬತ್ಥಧಾತುಧಿಮುತ್ತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಝಾನಂ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾತಿ॥

ಅನುರುದ್ಧಸಂಯುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಝಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧-೧೨. ಝಾನಾದಿಸುತ್ತದ್ವಾದಸಕಂ

೯೨೩-೯೩೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ "ಚತ್ತಾರೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನಾ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಪಾಚೀನನಿನ್ನಾ ಪಾಚೀನಪೋಣಾ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನೇ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಗಙ್ಗಾಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಛ ಪಾಚೀನತೋ ನಿನ್ನಾ, ಛ ನಿನ್ನಾ ಚ ಸಮುದ್ದತೋ।
ದ್ವೇತೇ ಛ ದ್ವಾದಸ ಹೋನ್ತಿ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಅಪ್ಪಮಾದವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ತಥಾಗತಂ ಪದಂ ಕೂಟಂ, ಮೂಲಂ ಸಾರೋ ಚ ವಸ್ಸಿಕಂ।
ರಾಜಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ವತ್ಥೇನ ದಸಮಂ ಪದನ್ತಿ॥

ಬಲಕರಣೀಯವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಬಲಂ ಬೀಜಞ್ಚ ನಾಗೋ ಚ, ರುಕ್ಖೋ ಕುಮ್ಭೇನ ಸೂಕಿಯಾ।
ಆಕಾಸೇನ ಚ ದ್ವೇ ಮೇಘಾ, ನಾವಾ ಆಗನ್ತುಕಾ ನದೀತಿ॥

ಏಸನಾವಗ್ಗೋ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಏಸನಾ ವಿಧಾ ಆಸವೋ, ಭವೋ ಚ ದುಕ್ಖತಾ ತಿಸ್ಸೋ।
ಖಿಲಂ ಮಲಞ್ಚ ನೀಘೋ ಚ, ವೇದನಾ ತಣ್ಹಾ ತಸಿನಾ ಚಾತಿ॥

೫. ಓಘವಗ್ಗೋ

೧-೧೦. ಓಘಾದಿಸುತ್ತಂ

೬೭೭-೬೮೬. "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ರೂಪರಾಗೋ, ಅರೂಪರಾಗೋ, ಮಾನೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅವಿಜ್ಜಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಝಾನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ದಸಮಂ। (ಯಥಾ ಮಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

ಓಘವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಓಘೋ ಯೋಗೋ ಉಪಾದಾನಂ, ಗನ್ಥಾ ಅನುಸಯೇನ ಚ।
ಕಾಮಗುಣಾ ನೀವರಣಾ, ಖನ್ಧಾ ಓರುದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾತಿ॥

ಝಾನಸಂಯುತ್ತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಆನಾಪಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಏಕಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ

೧. ಏಕಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೯೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ – ‘‘ಏಕಧಮ್ಮೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಕತಮೋ ಏಕಧಮ್ಮೋ? ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ [ಆನಾಪಾನಸತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ [ಸತೋ (ಬಹೂಸು) ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕೇಪಿ] ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ , ‘ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೯೭೮. ‘‘ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಹಗತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಹಗತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಹಗತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೯೭೯. “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ…ಪೇ॰… ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಫಲಸುತ್ತಂ

೯೮೦. “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ…ಪೇ॰… ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ, ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಫಲಸುತ್ತಂ

೯೮೧. “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ…ಪೇ॰… ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ? ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ; ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಅಥ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ; ನೋ ಚೇ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ , ನೋ ಚೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಅಥ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ… ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ… ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ… ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ… ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ - ಏವಂ ಭಾವಿತಾಯ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಯಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಫಲಾ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅರಿಟ್ಠಸುತ್ತಂ

೯೮೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ - “ಭಾವೇಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಅರಿಟ್ಠ, ಭಾವೇಸಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ? "ಅತೀತೇಸು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀನೋ, ಅನಾಗತೇಸು ಮೇ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ [ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿನೀತಾ। ಸೋ [ಸೋಹಂ (?)] ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ।

"'ಅತ್ಥೇಸಾ, ಅರಿಟ್ಠ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ, ನೇಸಾ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ, ಅರಿಟ್ಠ, ಯಥಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಹೋತಿ ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕಥಞ್ಚ, ಅರಿಟ್ಠ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಅರಿಟ್ಠ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಅರಿಟ್ಠ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಹೋತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಸುತ್ತಂ

೯೮೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಂ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

"ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ"ತಿ? "ಯದಾಪಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ಏಕಂ ವಾ ರಹೋ ನಿಸಿನ್ನಂ, ತದಾಪಿ ಮಯಂ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ನ ಪಸ್ಸಾಮ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ"ತಿ।

"ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ನೇವ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ತಸ್ಸ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಕತಮಸ್ಸ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ನೇವ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ?

"ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಬಹುಲೀಕತತ್ತಾ ನೇವ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ನೇವ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಚ ಖೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ ನೇವ ಕಾಯಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ, ನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ ಫನ್ದಿತತ್ತಂ ವಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪದೀಪೋಪಮಸುತ್ತಂ

೯೮೪. "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ। ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ?

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ।

"ಅಹಮ್ಪಿ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೋ ನೇವ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮತಿ ನ ಚಕ್ಖೂನಿ; ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ಮೇ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ನೇವ ಮೇ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ ನ ಚಕ್ಖೂನಿ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ಮೇ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ'ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಯೇ ಮೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಸರಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ತೇ ಪಹೀಯೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - 'ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ಪಟಿಕೂಲಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ'ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಯ್ಯಂ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೇಪಿ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ - ‘ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಅಯಮೇವ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬೋ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೇ, ಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ ‘ಅನಿಚ್ಚಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ‘ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ‘ಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ಸುಖಂ [ಸೋ ಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೬೪ ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ

ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸೇವ ತೇಲಸ್ಸ ಚ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವೇಸಾಲೀಸುತ್ತಂ

೯೮೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಅಸುಭಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅಸುಭಭಾವನಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ। ನಾಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ – "ಭಗವಾ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಅಸುಭಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ , ಅಸುಭಭಾವನಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ"ತಿ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ಇಮಿನಾ ಕಾಯೇನ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನಾ [ಅಟ್ಟಿಯಮಾನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಹರಾಯಮಾನಾ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಾ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ದಸಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಾಹೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರನ್ತಿ, ವೀಸಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಾಹೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಅಡ್ಢಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತನುಭೂತೋ ವಿಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ"ತಿ? "ತಥಾ ಹಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, 'ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇತಿ, ಅಸುಭಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ , ಅಸುಭಭಾವನಾಯ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ'ತಿ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ ಅಸುಭಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ಇಮಿನಾ ಕಾಯೇನ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನಾ ಹರಾಯಮಾನಾ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನಾ ಸತ್ಥಹಾರಕಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ। ದಸಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಾಹೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರನ್ತಿ, ವೀಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ... ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಾಹೇನ ಸತ್ಥಂ ಆಹರನ್ತಿ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಚಿಕ್ಖತು ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ತೇನಹಾನನ್ದ, ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯಾವತಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸನ್ನಿಪತಿತೋ [ಸನ್ನಿಪಾತಿತೋ (ಸೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಊಹತಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ, ತಮೇನಂ ಮಹಾಅಕಾಲಮೇಘೋ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸನ್ತೋ ಚೇವ ಪಣೀತೋ ಚ ಅಸೇಚನಕೋ ಚ ಸುಖೋ ಚ ವಿಹಾರೋ ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಾನಸೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ವೂಪಸಮೇತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕಿಮಿಲಸುತ್ತಂ

೯೮೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಿಮಿಲಾಯಂ [ಕಿಮ್ಬಿಲಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಿಮಿಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ನು ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ"ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕಿಮಿಲಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ನು ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ! ಯಂ ಭಗವಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ । ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

"ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಆನನ್ದ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ"।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ – ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕಾಯಞ್ಞತರಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತಂ ವದಾಮಿ ಯದಿದಂ – ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ – ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ವೇದನಾಞ್ಞತರಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ – ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ [ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ (ಪೀ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೯] ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕಾರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ – ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ…ಪೇ॰… ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ…ಪೇ॰… ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ – ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೋ ಯಂ ತಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆನನ್ದ, ಚತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಹಾಪಂಸುಪುಞ್ಜೋ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಟಂ ವಾ ರಥೋ ವಾ, ಉಪಹನತೇವ ತಂ ಪಂಸುಪುಞ್ಜಂ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಕಟಂ ವಾ ರಥೋ ವಾ, ಉಪಹನತೇವ ತಂ ಪಂಸುಪುಞ್ಜಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋಪಿ ಉಪಹನತೇವ

ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ; ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋಪಿ ಉಪಹನತೇವ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ''ತಿ। ದಸಮಂ।

ಏಕಧಮ್ಮವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಏಕಧಮ್ಮೋ ಚ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚ ದುವೇ ಫಲಾ।
ಅರಿಟ್ಠೋ ಕಪ್ಪಿನೋ ದೀಪೋ, ವೇಸಾಲೀ ಕಿಮಿಲೇನ ಚಾತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಸುತ್ತಂ

೯೮೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ। ನಾಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ತೇಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಸಚೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – 'ಕತಮೇನಾವುಸೋ, ವಿಹಾರೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಬಹುಲಂ ವಿಹಾಸೀ'ತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – 'ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿನಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಬಹುಲಂ ವಿಹಾಸೀ'ತಿ। ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತೋ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ, ಸತೋ ಪಸ್ಸಸಾಮಿ। ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ; ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ; 'ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ…ಪೇ॰… 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ''।

''ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅರಿಯವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅರಿಯವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ। ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ ತೇಸಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ ತೇಸಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಚೇವ ಸಂವತ್ತತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಚ।

''ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅರಿಯವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅರಿಯವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪಿ, 'ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ' ಇತಿಪೀ''ತಿ। ಪಠಮಂ।

೯. ಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೯೮೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಂಭಿಯೋ [ಲೋಮಸವಙ್ಗಿಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಲೋಮಸಕಂಭಿಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಲೋಮಸಕಂಭಿಯಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಲೋಮಸಕಂಭಿಯಂ ಏತದವೋಚ – "ಸೋ ಏವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ ಸೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೋವ [ಅಞ್ಞೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ ಅಞ್ಞೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ"ತಿ?

"ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಸ್ವೇವ ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ, ಸೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ। ಅಞ್ಞೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ, ಅಞ್ಞೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ। ಯೇ ತೇ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಪಹಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ…ಪೇ॰… ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ…ಪೇ॰… ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ…ಪೇ॰… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ಪಹಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಯೇಪಿ ತೇ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ವಿಹರನ್ತಿ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ [ಅನಭಾವಕತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಂ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ; ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಂ ಪಹೀನಂ…ಪೇ॰… ಥಿನಮಿದ್ಧನೀವರಣಂ…ಪೇ॰… ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಂ…ಪೇ॰… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಂ ಪಹೀನಂ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ।

"ಯೇ ತೇ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತದಮಿನಾಪೇತಂ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಯಥಾ – ಅಞ್ಞೋವ ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ, ಅಞ್ಞೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ।

"ಏಕಮಿದಂ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತತ್ರ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಮಾಸಂ ಪಟಿಸಲ್ಲೀಯಿತುಂ। ನಾಮ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನಾ'ತಿ। 'ಏವಂ, ಭನ್ತೇ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ನಾಸ್ಸುಧ ಕೋಚಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಏಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತನೀಹಾರಕೇನ।

"ಅಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ತೇಮಾಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – 'ಸಚೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ಕತಮೇನಾವುಸೋ, ವಿಹಾರೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಬಹುಲಂ ವಿಹಾಸೀತಿ, ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ –

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿನಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಬಹುಲಂ ವಿಹಾಸೀತಿ। ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತೋ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ, ಸತೋ ಪಸ್ಸಸಾಮಿ। ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾಮಿ...ಪೇ॰... ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಜಾನಾಮಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾಮಿ"।

"ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ಅರಿಯವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ಅರಿಯವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ।

"ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸೇಖಾ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸಾ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಚೇವ ಸಂವತ್ತತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಚ।

"ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ಅರಿಯವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ। ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - ಅರಿಯವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ ಇತಿಪೀ"ತಿ। "ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ ಮಹಾನಾಮ, ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ - ಅಞ್ಞೋವ ಸೇಖೋ ವಿಹಾರೋ, ಅಞ್ಞೋ ತಥಾಗತವಿಹಾರೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೯೮೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಏಕಧಮ್ಮೋ [ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ (ಸೀ॰)] ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ?

"ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ [ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ (ಸೀ॰)] ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ"ತಿ? "ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ"।

"ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ, ಆನನ್ದ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ

ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ"। "ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ 'ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ರಸ್ಸಂ ವಾ... ಪೇ॰... 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕಾಯಞ್ಞತರಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ । ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ"।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು 'ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ ...ಪೇ॰... ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ವೇದನಾಞ್ಞತರಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕಾರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು 'ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, 'ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೋ ಯಂ ತಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ।

"ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚಾನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ [ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ [ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಆನನ್ದ ಭಿಕ್ಖುನೋ (ಪೀ॰ ಕ॰), ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೯)] ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ,

ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೋ ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ - ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ - ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ - ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ - ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ - ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ , ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। (ಯಥಾ ಪಠಮಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ, ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ)।

“ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೯೯೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ... ಪೇ॰... “ಅತ್ಥಾನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

“ಕತಮೋ ಚಾನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ, ಆನನ್ದ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। “ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚಾನನ್ದ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ, ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೯೯೧. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ? “ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೯೯೨. ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ? “ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ”।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ ಪಸ್ಸಸತಿ…ಪೇ॰… ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ”।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಕಾಯಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ…ಪೇ॰… ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಕಾಯಞ್ಞತರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ವೇದನಾಞ್ಞತರಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕಾರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ...ಪೇ॰... ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಂ ಚಿತ್ತಂ...ಪೇ॰... ‘ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸಮಾದಹಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ವಿಮೋಚಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಜಾನಸ್ಸ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಭಾವನಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ...ಪೇ॰... ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ - ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಸೋ ಯಂ ತಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಪೂರೇತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೋ ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ಸತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತಿ ಪವಿಚರತಿ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತಿ - ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪವಿಚಿನತೋ ಪವಿಚರತೋ ಪರಿವೀಮಂಸಮಾಪಜ್ಜತೋ ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ - ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ

ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪೀತಿ ನಿರಾಮಿಸಾ - ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ - ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ - ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - ಉಪಟ್ಠಿತಾಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ - ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ…ಪೇ॰…।

ಸೋ ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಾಧುಕಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋತಿ - ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಭಾವೇತಿ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ; ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೯೯೩. ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಸುತ್ತಂ

೯೯೪. …ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೯೯೫. …ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…। ನವಮಂ।

೧೦. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೯೯೬. ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕಥಂ ಭಾವಿತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ… ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ… ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ… ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ…ಪೇ॰ … ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಭಾವಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತೋ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಅದ್ಧಾನಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ…ಪೇ॰… ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಂ ಕಙ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಆನನ್ದಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಭಿಕ್ಖೂ ಸಂಯೋಜನಾನುಸಯಾ, ಅದ್ಧಾನಂ ಆಸವಕ್ಖಯನ್ತಿ॥

ಆನಾಪಾನಸಂಯುತ್ತಂ ದಸಮಂ।

೧೧. ಸೋತಾಪತ್ತಿಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ವೇಳುದ್ವಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಚಕ್ಕವತ್ತಿರಾಜಸುತ್ತಂ

೯೯೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ [ಚಕ್ಕವತ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚತುನ್ನಂ ದೀಪಾನಂ ಇಸ್ಸರಿಯಾಧಿಪಚ್ಚಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ, ಸೋ ತತ್ಥ ನನ್ದನೇ ವನೇ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ, ಸೋ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅಪರಿಮುತ್ತೋವ [ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಿರಯಾ ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪೇನ ಯಾಪೇತಿ, ನನ್ತಕಾನಿ ಚ ಧಾರೇತಿ, ಸೋ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ [ಪರಿಮುತ್ತೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ’’।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ । ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ। ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ – ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ, ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ದೀಪಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ, ಯೋ ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ ಚತುನ್ನಂ ದೀಪಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ ಕಲಂ ನಾಗ್ಘತಿ ಸೋಳಸಿ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋಗಧಸುತ್ತಂ

೯೯೮. ‘‘ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

‘‘ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’’ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ವತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಯೇಸಂ ಸದ್ಧಾ ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದೋ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ತೇ ವೇ ಕಾಲೇನ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋಗಧಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

३. ದೀಘಾವುಉಪಾಸಕಸುತ್ತಂ

೯೯೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ದೀಘಾವು ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘಾವು ಉಪಾಸಕೋ ಪಿತರಂ ಜೋತಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ - 'ದೀಘಾವು, ಭನ್ತೇ , ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ದೀಘಾವುಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ತಾತಾ"ತಿ ಖೋ ಜೋತಿಕೋ ಗಹಪತಿ ದೀಘಾವುಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜೋತಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ದೀಘಾವು, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ । ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ದೀಘಾವುಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ದೀಘಾವುಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ದೀಘಾವುಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ದೀಘಾವು, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ? "ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ। "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ದೀಘಾವು, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ... ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ'। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ದೀಘಾವು, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

"ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ... ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹೀ"ತಿ । "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ದೀಘಾವು, ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಛ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತರಿ ಭಾವೇಯ್ಯಾಸಿ। ಇಧ ತ್ವಂ, ದೀಘಾವು, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಹಿ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞೀ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞೀ ಪಹಾನಸಞ್ಞೀ ವಿರಾಗಸಞ್ಞೀ ನಿರೋಧಸಞ್ಞೀತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ದೀಘಾವು, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

"ಯೇಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಛ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಾಮಿ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞೀ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞೀ

ಪಹಾನಸಞ್ಞೀ ವಿರಾಗಸಞ್ಞೀ ನಿರೋಧಸಞ್ಞೀ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಮಾ ಹೇವಾಯಂ ಜೋತಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜೀ’”ತಿ [ಆಪಜ್ಜತಿ (ಕ॰)]। “ಮಾ ತ್ವಂ, ತಾತ ದೀಘಾವು, ಏವಂ ಮನಸಾಕಾಸಿ। ಇಙ್ಘ ತ್ವಂ, ತಾತ ದೀಘಾವು, ಯದೇವ ತೇ ಭಗವಾ ಆಹ, ತದೇವ ತ್ವಂ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ದೀಘಾವುಂ ಉಪಾಸಕಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ದೀಘಾವು ಉಪಾಸಕೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ದೀಘಾವು ನಾಮ ಉಪಾಸಕೋ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ? “ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೀಘಾವು ಉಪಾಸಕೋ, ಪಚ್ಚಪಾದಿ [ಅಹೋಸಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಧಮ್ಮಸ್ಸಾನುಧಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಮಂ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ [ನ ಚ ಧಮ್ಮಾಧಿಕರಣಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹೇಸೇಸಿ [ವಿಹೇಠೇಸಿ (ಇತಿಪಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ)]। ದೀಘಾವು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೦೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕತಿನಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ”ತಿ ? “ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಇಧಾವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೦೧. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “‘ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗ’ನ್ತಿ ಹಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗ”ನ್ತಿ? “ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗ”ನ್ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಂ”।

"'ಸೋತೋ, ಸೋತೋ'ತಿ ಹಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತೋ"ತಿ? "ಅಯಮೇವ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೋತೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಅಯಮೇವ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೋತೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ"।

"'ಸೋತಾಪನ್ನೋ , ಸೋತಾಪನ್ನೋ'ತಿ ಹಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸೋತಾಪನ್ನೋ"ತಿ ? "ಯೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ, ಸ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋ, ಸ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಥಪತಿಸುತ್ತಂ

೧೦೦೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ - "ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಸಾಧುಕೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ - "ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ - 'ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಮಗ್ಗೇ ಪುರಿಸಂ ಠಪೇಸುಂ - "ಯದಾ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಸಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ದ್ವೀಹತೀಹಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅದ್ದಸ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣೇ ಥಪತಯೋ ಏತದವೋಚ - "ಅಯಂ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಯಸ್ಸ ದಾನಿ ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಥಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಯೇನ ಅಞ್ಞತರಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಇಸಿದತ್ತಪುರಾಣಾ ಥಪತಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಯದಾ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - 'ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - 'ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - 'ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ'ತಿ , ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - 'ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ'"ತಿ।

"ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - 'ಕೋಸಲೇಹಿ ಮಲ್ಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - 'ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - 'ಕೋಸಲೇಹಿ ಮಲ್ಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ'ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - 'ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ'"ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಲ್ಲೇಹಿ ವಜ್ಜೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಲ್ಲೇಹಿ ವಜ್ಜೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ವಜ್ಜೀಹಿ ಕಾಸೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ವಜ್ಜೀಹಿ ಕಾಸೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಕಾಸೀಹಿ ಮಾಗಧೇ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಕಾಸೀಹಿ ಮಾಗಧೇ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ಅನಪ್ಪಕಾ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅನತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಅನಪ್ಪಕಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ದೂರೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಾಗಧೇಹಿ ಕಾಸೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ , ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಾಗಧೇಹಿ ಕಾಸೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಕಾಸೀಹಿ ವಜ್ಜೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಕಾಸೀಹಿ ವಜ್ಜೀಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ವಜ್ಜೀಹಿ ಮಲ್ಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ವಜ್ಜೀಹಿ ಮಲ್ಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಲ್ಲೇಹಿ ಕೋಸಲೇ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಮಲ್ಲೇಹಿ ಕೋಸಲೇ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಕೋಸಲೇಹಿ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಹೋತಿ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ,

ಭಗವನ್ತಂ ಸುಣಾಮ - ‘ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ’ತಿ, ಹೋತಿ ಅನಪ್ಪಕಾ ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಮನತಾ ಹೋತಿ ಅನಪ್ಪಕಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ‘ಆಸನ್ನೇ ನೋ ಭಗವಾ’”ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಥಪತಯೋ, ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ಅಲಞ್ಚ ಪನ ವೋ, ಥಪತಯೋ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯಾ”ತಿ। “ಅತ್ಥಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಸಮ್ಬಾಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮ್ಬಾಧೋ ಸಮ್ಬಾಧತರೋ ಚೇವ ಸಮ್ಬಾಧಸಙ್ಖಾತತರೋ ಚಾ”ತಿ। “ಕತಮೋ ಪನ ವೋ, ಥಪತಯೋ, ಏತಮ್ಹಾ ಸಮ್ಬಾಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮ್ಬಾಧೋ ಸಮ್ಬಾಧತರೋ ಚೇವ ಸಮ್ಬಾಧಸಙ್ಖಾತತರೋ ಚಾ”ತಿ?

“ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯದಾ ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಉಯ್ಯಾನಭೂಮಿಂ ನಿಯ್ಯಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಯೇ ತೇ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ನಾಗಾ ಓಪವಯ್ಹಾ ತೇ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ, ಯಾ ತಾ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಪಜಾಪತಿಯೋ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ ತಾ ಏಕಂ ಪುರತೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಛತೋ ನಿಸೀದಾಪೇಮ। ತಾಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀನಂ ಏವರೂಪೋ ಗನ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗನ್ಧಕರಣ್ಡಕಸ್ಸ ತಾವದೇವ ವಿವರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಯಥಾ ತಂ ರಾಜಕಞ್ಞಾನಂ ಗನ್ಧೇನ ವಿಭೂಸಿತಾನಂ। ತಾಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗಿನೀನಂ ಏವರೂಪೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತೂಲಪಿಚುನೋ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುನೋ ವಾ, ಯಥಾ ತಂ ರಾಜಕಞ್ಞಾನಂ ಸುಖೇಧಿತಾನಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯೇ ನಾಗೋಪಿ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯೋ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅತ್ತಾಪಿ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಜಾನಾಮ ತಾಸು ಭಗಿನೀಸು ಪಾಪಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಸಮ್ಬಾಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮ್ಬಾಧೋ ಸಮ್ಬಾಧತರೋ ಚೇವ ಸಮ್ಬಾಧಸಙ್ಖಾತತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಥಪತಯೋ, ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ಅಲಞ್ಚ ಪನ ವೋ, ಥಪತಯೋ, ಅಪ್ಪಮಾದಾಯ। ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಥಪತಯೋ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಥಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಜ್ಝಾಗಾರಂ ವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಥಪತಯೋ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

“ತುಮ್ಹೇ ಖೋ, ಥಪತಯೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಲೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಂ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇಹಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಥಪತಯೋ, ಕತಿವಿಧಾ ತೇ ಕೋಸಲೇಸು ಮನುಸ್ಸಾ ಯೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಸಮಾ, ಯದಿದಂ - ದಾನಸಂವಿಭಾಗೇ”ತಿ? “ಲಾಭಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ! ಯೇಸಂ ನೋ ಭಗವಾ ಏವಂ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೦೦೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ವೇಳುದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ತೇ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಕಾ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – “ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೇಳುದ್ವಾರಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ [ಭಗವಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ’। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂಕಾಮಾ ಏವಂಛನ್ದಾ ಏವಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ – ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯಾಮ, ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಾಮ, ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಮ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾಮ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಮ। ತೇಸಂ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏವಂಕಾಮಾನಂ ಏವಂಛನ್ದಾನಂ ಏವಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾನಂ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಮಯಂ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯಾಮ…ಪೇ॰… ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಮಾ”ತಿ।

“ಅತ್ತೂಪನಾಯಿಕಂ ವೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕತಮೋ ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋಸ್ಮಿ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ಯೋ ಖೋ ಮಂ ಜೀವಿತುಕಾಮಂ ಅಮರಿತುಕಾಮಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಜೀವಿತುಕಾಮಂ ಅಮರಿತುಕಾಮಂ ಸುಖಕಾಮಂ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಪರಸ್ಸ ಪೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಕಥಾಹಂ ಪರಂ ತೇನ ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ! ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಯೋ ಖೋ ಮೇ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಪರಸ್ಸ ಪೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಕಥಾಹಂ ಪರಂ ತೇನ ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ !

ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಾಯ ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮೇ ದಾರೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಸ್ಸ ದಾರೇಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಪರಸ್ಸ ಪೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಕಥಾಹಂ ಪರಂ ತೇನ ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಾಯ ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮೇ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅತ್ಥಂ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅತ್ಥಂ ಭಞ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಪರಸ್ಸ ಪೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಕಥಾಹಂ ಪರಂ ತೇನ ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಾಯ ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ಯೋ ಖೋ ಮಂ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಮಿತ್ತೇ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ [ಮಿತ್ತೇಹಿ ಭೇದೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಮಿತ್ತೇ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ...ಪೇ॰... ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ಯೋ ಖೋ ಮಂ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಯೋ ಖೋ ಮಂ ಸಮ್ಫಭಾಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಭಾಸೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯ, ನ ಮೇತಂ ಅಸ್ಸ ಪಿಯಂ ಮನಾಪಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಪರಂ ಸಮ್ಫಭಾಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಭಾಸೇನ ಸಮುದಾಚರೇಯ್ಯಂ, ಪರಸ್ಸಪಿ ತಂ ಅಸ್ಸ ಅಪ್ಪಿಯಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಪರಸ್ಸ ಪೇಸೋ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ, ಕಥಾಹಂ ಪರಂ ತೇನ ಸಂಯೋಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ! ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಾಯ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ , ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ। ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ತಿಕೋಟಿಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

“ಸೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ; ಧಮ್ಮೇ ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇಹಿ [ಧಮ್ಮೇಹಿ (ಸೀ॰)] ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಆಕಙ್ಖಿಯೇಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ [ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಕೋ (ಕ॰)] ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತೇ [ಪಾಣುಪೇತಂ (ಕ॰)] ಸರಣಂ ಗತೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸುತ್ತಂ

೧೦೦೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಞಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಸಾಳ್ಹೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ನನ್ದಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ತಸ್ಸಾ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಸುದತ್ತೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಸುಜಾತಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ತಸ್ಸಾ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ?

“ಸಾಳ್ಹೋ , ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ನನ್ದಾ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸುದತ್ತೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ; ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸುಜಾತಾ, ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ।

“ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಯಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ; ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಮಂ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಥ। ವಿಹೇಸಾ ಪೇಸಾ, ಆನನ್ದ, ಅಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ , ಧಮ್ಮಾದಾಸಂ ನಾಮ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”।

“ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ

ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”?

“ಇಧ, ಆನನ್ದ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

(ತೀಣಿಪಿ ಸುತ್ತನ್ತಾನಿ ಏಕನಿದಾನಾನಿ)।

೯. ದುತಿಯಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸುತ್ತಂ

೧೦೦೫. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಸೋಕೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಅಸೋಕಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಲಙ್ಕತಾ…ಪೇ॰… ಅಸೋಕೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ…ಪೇ॰… ಅಸೋಕಾ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ; ತಸ್ಸಾ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ?

“ಅಸೋಕೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ…ಪೇ॰… (ಪುರಿಮವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಏಕನಿದಾನಂ)।

“ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - ‘ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ’”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸುತ್ತಂ

೧೦೦೬. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಕ್ಕಟೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ? ಕಳಿಭೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ನಿಕತೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ಕಟಿಸ್ಸಹೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ತುಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ಭದ್ದೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ…ಪೇ॰… ಸುಭದ್ದೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ತಸ್ಸ ಕಾ ಗತಿ ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ”ತಿ?

“ಕಕ್ಕಟೋ , ಆನನ್ದ, ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಕಳಿಭೋ, ಆನನ್ದ …ಪೇ॰… ನಿಕತೋ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಕಟಿಸ್ಸಹೋ, ಆನನ್ದ …ಪೇ॰… ತುಟ್ಠೋ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಭದ್ದೋ, ಆನನ್ದ…ಪೇ॰… ಸುಭದ್ದೋ, ಆನನ್ದ,

ಉಪಾಸಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। (ಸಬ್ಬೇ ಏಕಗತಿಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ)।

"ಪರೋಪಞ್ಞಾಸ, ಆನನ್ದ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಸಾಧಿಕನವುತಿ, ಆನನ್ದ, ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ; ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಛಾತಿರೇಕಾನಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ಞಾತಿಕೇ ಉಪಾಸಕಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ।

"ಅನಚ್ಛರಿಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆನನ್ದ, ಯಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತೋ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ; ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಮಂ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಥ। ವಿಹೇಸಾ ಹೇಸಾ, ಆನನ್ದ, ಅಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸಂ ನಾಮ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"।

"ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"।

"ಇಧಾನನ್ದ , ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾದಾಸೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ; ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ, ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"ತಿ। ದಸಮಂ।

ವೇಳುದ್ವಾರವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ರಾಜಾ ಓಗಧದೀಘಾವು, ಸಾರಿಪುತ್ತಾಪರೇ ದುವೇ।
ಥಪತೀ ವೇಳುದ್ವಾರೇಯ್ಯಾ, ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ ತಯೋತಿ॥

೨. ರಾಜಕಾರಾಮವಗ್ಗೋ

೧. ಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸುತ್ತಂ

೧೦೦೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ರಾಜಕಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ [ಸಹಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಂಘೋ (ಸೀ॰)] ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ... ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೦೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯಗಾಮಿನಿಂ ನಾಮ ಪಟಿಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತೇ ಸಾವಕಂ ಏವಂ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ - 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಉಟ್ಠಾಯ ಪಾಚೀನಮುಖೋ ಯಾಹಿ। ಸೋ ತ್ವಂ ಮಾ ಸೋಬ್ಭಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಹಿ, ಮಾ ಪಪಾತಂ, ಮಾ ಖಾಣುಂ, ಮಾ ಕಣ್ಡಕಠಾನಂ [ಕಣ್ಡಕಂ ಠಾನಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಮಾ ಚನ್ದನಿಯಂ, ಮಾ ಓಳಿಗಲ್ಲಂ। ಯತ್ಥ [ಯತ್ಥೇವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಯಾನಿ ವಾ (ಸೀ॰)] ಪಪತೇಯ್ಯಾಸಿ ತತ್ಥೇವ ಮರಣಂ ಆಗಮೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏವಂ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಬಾಲಗಮನಮೇತಂ [ಬಾಲಾನಂ ಗಮನಮೇತಂ (ಸೀ॰)] ಮೂಳ್ಹಗಮನಮೇತಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಅಹಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಉದಯಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ; ಯಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ; ಯಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ; ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಏಕನ್ತನಿಬ್ಬಿದಾಯ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸುತ್ತಂ

೧೦೦೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಿನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ , ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ, ಕತಿನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು, ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ"ತಿ? "ಚತುನ್ನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು, ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ"ತಿ।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ”ತಿ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ ಹೋತಿ - ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ ಹೋತಿ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ನ ಹೋತಿ। ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಾನಿ ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುಗ್ಗತಿಭಯಸುತ್ತಂ

೧೦೧೦. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬದುಗ್ಗತಿಭಯಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬದುಗ್ಗತಿಭಯಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಭಯಸುತ್ತಂ

೧೦೧೧. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಭಯಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ

ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಭಯಂ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೦೧೨. "ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ , ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ… ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ ಅಖಣ್ಡೇಸು…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು। ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ , ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೦೧೩. "ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ… ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಪಥವೀಧಾತುಯಾ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ - ನ ತ್ವೇವ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ। ತತ್ರಿದಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಸೋ ವತ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। "ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ ಅಖಣ್ಡೇಸು…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು। ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಪಥವೀಧಾತುಯಾ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ - ನ ತ್ವೇವ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ। ತತ್ರಿದಂ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ - ಸೋ ವತ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಸು ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ, ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ, ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮದೇವಚಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಿಕಾ ದೇವತಾಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ

ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯದೇವಚಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಿಕಾ ದೇವತಾಯೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯದೇವಚಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ತಾವತಿಂಸಕಾಯಿಕಾ ದೇವತಾಯೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ತಾ ದೇವತಾಯೋ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ। ಸಾಧು ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ। ಸಾಧು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಂ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮನಹೇತು ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಏವಮಯಂ ಪಜಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ರಾಜಕಾರಾಮವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಹಸ್ಸಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನನ್ದ , ದುಗ್ಗತಿ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ತಯೋ ಚ ದೇವಚಾರಿಕಾತಿ॥

೩. ಸರಣಾನಿವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಮಹಾನಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೧೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಪಿಲವತ್ಥು ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ ಸಮ್ಬಾಧಬ್ಯೂಹಂ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ವಾ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಮನೋಭಾವನೀಯೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪವಿಸನ್ತೋ; ಭನ್ತೇನಪಿ [ವಿಬ್ಭನ್ತೇನಪಿ (ಸೀ॰), ಭಮನ್ತೇನಪಿ (ಕ॰)] ಹತ್ಥಿನಾ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ ; ಭನ್ತೇನಪಿ ಅಸ್ಸೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇನಪಿ ರಥೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇನಪಿ ಸಕಟೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇನಪಿ ಪುರಿಸೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮುಸ್ಸತೇವ [ಮುಸತೇವ (?)] ಭಗವನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ

ಸತಿ, ಮುಸ್ಸತಿ [ಮುಸತಿ (?)] ಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ, ಮುಸ್ಸತಿ ಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಇಮಮ್ಹಿ ಚಾಹಂ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ'"ತಿ?

"ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ! ಅಪಾಪಕಂ ತೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಪಾಪಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ [ಕಾಲಕಿರಿಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಮಹಾನಾಮ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸದ್ಧಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸೀಲಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸುತಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಾಗಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಯೋ ಹಿ ಖ್ವಾಯಂ ಕಾಯೋ ರೂಪೀ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ। ತಂ ಇಧೇವ ಕಾಕಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಗಿಜ್ಝಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಕುಲಲಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಸುನಖಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಸಿಙ್ಗಾಲಾ [ಸಿಗಾಲಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತಾ ಖಾದನ್ತಿ; ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸದ್ಧಾಪರಿಭಾವಿತಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ತಂ ಉದ್ಧಗಾಮಿ ಹೋತಿ ವಿಸೇಸಗಾಮಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪಿಕುಮ್ಭಂ ವಾ ತೇಲಕುಮ್ಭಂ ವಾ ಗಮ್ಭೀರಂ ಉದಕರಹದಂ ಓಗಾಹಿತ್ವಾ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ। ತತ್ರ ಯಾ ಅಸ್ಸ ಸಕ್ಖರಾ ವಾ ಕಠಲಾ [ಕಥಲಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಾ ಸಾ ಅಧೋಗಾಮೀ ಅಸ್ಸ, ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ತತ್ರ ಸಪ್ಪಿ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ತಂ ಉದ್ಧಗಾಮಿ ಅಸ್ಸ ವಿಸೇಸಗಾಮಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಸದ್ಧಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಯೋ ಹಿ ಖ್ವಾಯಂ ಕಾಯೋ ರೂಪೀ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವೋ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ ತಂ ಇಧೇವ ಕಾಕಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಗಿಜ್ಝಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಕುಲಲಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಸುನಖಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ಸಿಙ್ಗಾಲಾ ವಾ ಖಾದನ್ತಿ ವಿವಿಧಾ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತಾ ಖಾದನ್ತಿ; ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಸದ್ಧಾಪರಿಭಾವಿತಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ತಂ ಉದ್ಧಗಾಮಿ ಹೋತಿ ವಿಸೇಸಗಾಮಿ। ತುಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ದೀಘರತ್ತಂ ಸದ್ಧಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ । ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ , ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ! ಅಪಾಪಕಂ ತೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಪಾಪಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಮಹಾನಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೦೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಪಿಲವತ್ಥು ಇದ್ಧಞ್ಚೇವ ಫೀತಞ್ಚ ಬಾಹುಜಞ್ಞಂ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸಂ ಸಮ್ಬಾಧಬ್ಯೂಹಂ। ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ವಾ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಮನೋಭಾವನೀಯೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪವಿಸನ್ತೋ; ಭನ್ತೇನಪಿ ಹತ್ಥಿನಾ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇನಪಿ ಅಸ್ಸೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇನಪಿ ರಥೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇ, ನಪಿ ಸಕಟೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ; ಭನ್ತೇ, ನಪಿ ಪುರಿಸೇನ ಸಮಾಗಚ್ಛಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮುಸ್ಸತೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ, ಮುಸ್ಸತಿ ಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ, ಮುಸ್ಸತಿ ಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಇಮಮ್ಹಿ ಚಾಹಂ ಸಮಯೇ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಕಾ ಮಯ್ಹಂ ಗತಿ, ಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ'"ತಿ?

"ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾನಾಮ! ಅಪಾಪಕಂ ತೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಪಾಪಿಕಾ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ। ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ …ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಮಹಾನಾಮ, ರುಕ್ಖೋ ಪಾಚೀನನಿನ್ನೋ ಪಾಚೀನಪೋಣೋ ಪಾಚೀನಪಬ್ಭಾರೋ, ಸೋ ಮೂಲಚ್ಛಿನ್ನೋ ಕತಮೇನ ಪಪತೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಯೇನ, ಭನ್ತೇ, ನಿನ್ನೋ ಯೇನ ಪೋಣೋ ಯೇನ ಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಬ್ಬಾನನಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣೋ ನಿಬ್ಬಾನಪಬ್ಭಾರೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಗೋಧಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧೯. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಗೋಧಾ ಸಕ್ಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೋಧಂ ಸಕ್ಕಂ ಏತದವೋಚ – “ಕತಿಹಿ [ಕತೀಹಿ (ಪೀ॰ ಕ॰) ರೂಪಸಿದ್ಧಿ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ತ್ವಂ, ಗೋಧೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಸಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣ”ನ್ತಿ?

“ತೀಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ।

“ತ್ವಂ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಕತಿಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಸಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣ”ನ್ತಿ? “ಚತೂಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಗೋಧೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗೋಧೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಗೋಧೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣ”ನ್ತಿ।

“ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಮ! ಭಗವಾವ ಏತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ವಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತಂ ವಾ”ತಿ। “ಆಯಾಮ, ಗೋಧೇ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಗೋಧಾ ಚ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧಾಹಂ , ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಗೋಧಾ ಸಕ್ಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೋಧಂ ಸಕ್ಕಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಕತಿಹಿ ತ್ವಂ, ಗೋಧೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಸಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ’? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಗೋಧಾ ಸಕ್ಕೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ –

“ತೀಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ

ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ। ತ್ವಂ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಕತಮೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಸಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣ"ನ್ತಿ?

"ಏವಂ ವುತ್ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗೋಧಂ ಸಕ್ಕಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಚತೂಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಗೋಧೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗೋಧೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖ್ವಾಹಂ, ಗೋಧೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಸೋತಾಪನ್ನಪುಗ್ಗಲಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಂ ನಿಯತಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣ'"ನ್ತಿ।

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಗೋಧಾ ಸಕ್ಕೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ಮಹಾನಾಮ! ಭಗವಾವ ಏತಂ ಜಾನೇಯ್ಯ ಏತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ವಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತಂ ವಾ'"ತಿ। "ಇಧ , ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿದೇವ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏಕತೋ ಅಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏಕತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚ। ಯೇನೇವ ಭಗವಾ ತೇನೇವಾಹಂ ಅಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿದೇವ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏಕತೋ ಅಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏಕತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ। ಯೇನೇವ ಭಗವಾ ತೇನೇವಾಹಂ ಅಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿದೇವ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏಕತೋ ಅಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏಕತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಉಪಾಸಕಾ ಚ। ಯೇನೇವ ಭಗವಾ ತೇನೇವಾಹಂ ಅಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿದೇವ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏಕತೋ ಅಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏಕತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಚ। ಯೇನೇವ ಭಗವಾ ತೇನೇವಾಹಂ ಅಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಚಿದೇವ ಧಮ್ಮೋ ಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಏಕತೋ ಅಸ್ಸ ಭಗವಾ ಏಕತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸದೇವಕೋ ಚ ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ। ಯೇನೇವ ಭಗವಾ ತೇನೇವಾಹಂ ಅಸ್ಸಂ। ಏವಂ ಪಸನ್ನಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತೂ"ತಿ। "ಏವಂವಾದೀ ತ್ವಂ, ಗೋಧೇ, ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ಕಿಂ ವದೇಸೀ"ತಿ? "ಏವಂವಾದಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವದಾಮಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕುಸಲಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸರಣಾನಿಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೨೦. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ । ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸರಣಾನಿ [ಸರಕಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - "ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಕ್ಕಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಖೀಯನ್ತಿ ವಿಪಾಚೇನ್ತಿ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಕೋ ನ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಮಾಪಾದಿ, ಮಜ್ಜಪಾನಂ ಅಪಾಯೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ – 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಕ್ಕಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಖೀಯನ್ತಿ ವಿಪಾಚೇನ್ತಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ! ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಕೋ ನ ಸೋತಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ; ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ – 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಸಿಕ್ಖಾದುಬ್ಬಲ್ಯಮಾಪಾದಿ, ಮಜ್ಜಪಾನಂ ಅಪಾಯೀ"ತಿ।

"ಯೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಸೋ ಕಥಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ! ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ'ತಿ, ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ। ಸರಣಾನಿ , ಮಹಾನಾಮ, ಸಕ್ಕೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ। ಸೋ ಕಥಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ!

"ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ... ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ [ಅಸ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಲೋಕಾ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತಿ । ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ; ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ

ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋತಿ । ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ... ನ ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ನ ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಗನ್ತಾ ನಿರಯಂ ಅಗನ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಅಗನ್ತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಅಗನ್ತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ।

"ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ... ನ ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ನ ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತಥಾಗತೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಪೇಮಮತ್ತಂ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಗನ್ತಾ ನಿರಯಂ ಅಗನ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಅಗನ್ತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಅಗನ್ತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ। ಇಮೇ ಚೇಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಮಹಾಸಾಲಾ ಸುಭಾಸಿತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಇಮೇ ಚಾಹಂ [ಇಮೇವಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಇಮೇಸಾಹಂ (ಕ॰)] ಮಹಾಸಾಲೇ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'ತಿ; ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪನ ಸರಣಾನಿಂ ಸಕ್ಕಂ। ಸರಣಾನಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಕ್ಕೋ ಮರಣಕಾಲೇ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮಾದಿಯೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸರಣಾನಿಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೨೧. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ । ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - "ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಕ್ಕಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಖೀಯನ್ತಿ ವಿಪಾಚೇನ್ತಿ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಕೋ ನ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಕ್ಕಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಖೀಯನ್ತಿ ವಿಪಾಚೇನ್ತಿ - 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಏತ್ಥ ದಾನಿ ಕೋ ನ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋತಿ। ಸರಣಾನಿ ಸಕ್ಕೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ಯೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಸೋ ಕಥಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ! ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ', ಸರಣಾನಿಂ ಸಕ್ಕಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ

ವದೇಯ್ಯ। ಸರಣಾನಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಕ್ಕೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೋ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ, ಸೋ ಕಥಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ!

“ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ । ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ , ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉಪಹಚ್ಚಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ, ಉದ್ಧಂಸೋತೋ ಹೋತಿ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮೀ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ , ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಿಮುತ್ತೋ ನಿರಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ಅಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತಾ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ…ಪೇ… ನ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ… ನ ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ …ಪೇ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಗನ್ತಾ ನಿರಯಂ ಅಗನ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಅಗನ್ತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಅಗನ್ತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಬುದ್ಧೇ ಏಕನ್ತಗತೋ ಹೋತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ… ನ ಧಮ್ಮೇ… ಪೇ… ನ ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ… ನ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ನ ಜವನಪಞ್ಞೋ ನ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ; ಅಪಿ ಚಸ್ಸ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತಥಾಗತೇ ಚಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಪೇಮಮತ್ತಂ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಗನ್ತಾ ನಿರಯಂ ಅಗನ್ತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಅಗನ್ತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಅಗನ್ತಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ದುಕ್ಖೇತ್ತಂ ದುಬ್ಭೂಮಂ ಅವಿಹತಖಾಣುಕಂ, ಬೀಜಾನಿ ಚಸ್ಸು ಖಣ್ಡಾನಿ ಪೂತೀನಿ ವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಅಸಾರಾದಾನಿ ಅಸುಖಸಯಿತಾನಿ [ಅಸುಖಾಪಸ್ಸಯಿತಾನಿ (ಕ॰)], ದೇವೋ ಚ ನ ಸಮ್ಮಾ [ದೇವೋ ಪನ ಸಮ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ದೇವೋ ನ ಸಮ್ಮಾ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೪೩೮] ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಇಧ ಧಮ್ಮೋ ದುರಕ್ಖಾತೋ [ದ್ವಾಕ್ಖಾತೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ ದುಪ್ಪವೇದಿತೋ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ ಅನುಪಸಮಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೋ - ಇದಮಹಂ ದುಕ್ಖೇತ್ತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಸಾವಕೋ ವಿಹರತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ - ಇದಮಹಂ ದುಬ್ಬೀಜಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಸುಖೇತ್ತಂ ಸುಭೂಮಂ ಸುವಿಹತಖಾಣುಕಂ, ಬೀಜಾನಿ ಚಸ್ಸು ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಪೂತೀನಿ ಅವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸಾರಾದಾನಿ ಸುಖಸಯಿತಾನಿ; ದೇವೋ ಚ [ದೇವೋ ಚಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಇಧ ಧಮ್ಮೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪವೇದಿತೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ ಉಪಸಮಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೋ - ಇದಮಹಂ ಸುಖೇತ್ತಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಸಾವಕೋ ವಿಹರತಿ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ - ಇದಮಹಂ ಸುಬೀಜಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಸರಣಾನಿಂ ಸಕ್ಕಂ! ಸರಣಾನಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಕ್ಕೋ ಮರಣಕಾಲೇ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಹೋಸೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಠಮಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೨೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ - ‘ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - ‘ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’”ತಿ।

“ಏವಂ , ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದತಿ - ‘ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’”ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಖಮನೀಯಂ ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ?

“ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ - ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ದುಸ್ಸೀಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಂ ತೇ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। ತಾನಿ ಚ ಪನ ತೇ ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪಾಯ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಾ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ , ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪಾಯ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಾ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾವಾಚಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪಾಯ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಾ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ , ತಥಾರೂಪೋ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಂ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯ।

“ಯಥಾರೂಪಾಯ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾರೂಪಾ ತೇ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ। ತಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಠಾನಸೋ ವೇದನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಆನನ್ದಂ ಸಕೇನೇವ ಥಾಲಿಪಾಕೇನ ಪರಿವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿ –

> “ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ತಥಾಗತೇ, ಅಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
> ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಪಸಂಸಿತಂ॥
>
> “ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥಿ, ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ।
> ಅದಲಿದ್ದೋತಿ [ಅದಳಿದ್ದೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥
>
> “ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
> ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಹನ್ದ! ಕುತೋ ನು ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಆಗಚ್ಛಸಿ ದಿವಾದಿವಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ"ತಿ। "ಪಣ್ಡಿತೋ, ಆನನ್ದ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ದಸಹಾಕಾರೇಹಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ – 'ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ – 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ।

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದತಿ – 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ? "ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ।

"ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಬುದ್ಧೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ದುಸ್ಸೀಲ್ಯಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ತಾನಿ ಚ ಪನಸ್ಸ ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸೋ, ನ ಹೋತಿ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ, ನ ಹೋತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಮರಣಭಯ”ನ್ತಿ।

“ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಾಯಾಮಿ। ಕ್ಯಾಹಂ ಭಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ! ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋಮಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋಮಿ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ಯಾನಿ ಚಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಗಿಹಿಸಾಮೀಚಿಕಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ನಾಹಂ ತೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತನಿ ಖಣ್ಡಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ । “ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ತಯಾ, ಗಹಪತಿ, ಬ್ಯಾಕತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಭಯವೇರೂಪಸನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೨೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಯತೋ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಚತೂಹಿ ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ

ಹೋತಿ, ಅರಿಯೋ ಚಸ್ಸ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ [ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ; ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"।

"ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ? ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯತಿ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ...ಪೇ॰... ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ...ಪೇ॰... ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ...ಪೇ॰... ಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಭಯಂ ವೇರಂ ಪಸವತಿ, ಚೇತಸಿಕಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯತಿ। ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂ ತಂ ಭಯಂ ವೇರಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ।

"ಕತಮೋ ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಞ್ಞೇವ ಸಾಧುಕಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ; ಯದಿದಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಅಯಮಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಞ್ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ । ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ; ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಭಯವೇರೂಪಸನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೨೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ...ಪೇ॰... "ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಭಯಾನಿ ವೇರಾನಿ ವೂಪಸನ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಯಞ್ಚಸ್ಸ ಅರಿಯೋ ಞಾಯೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋ; ಸೋ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – 'ಖೀಣನಿರಯೋಮ್ಹಿ

ಖೀಣತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಖೀಣಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಖೀಣಾಪಾಯದುಗ್ಗತಿವಿನಿಪಾತೋ; ಸೋತಾಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನನ್ದಕಲಿಚ್ಛವಿಸುತ್ತಂ

೧೦೨೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಕೋ ಲಿಚ್ಛವಿಮಹಾಮತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ನನ್ದಕಂ ಲಿಚ್ಛವಿಮಹಾಮತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಚತೂಹಿ ಖೋ, ನನ್ದಕ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ನನ್ದಕ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ನನ್ದಕ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

"ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ, ನನ್ದಕ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಯುನಾ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬೇನಪಿ ಮಾನುಸೇನಪಿ; ವಣ್ಣೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬೇನಪಿ ಮಾನುಸೇನಪಿ; ಸುಖೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬೇನಪಿ ಮಾನುಸೇನಪಿ; ಯಸೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬೇನಪಿ ಮಾನುಸೇನಪಿ; ಆಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬೇನಪಿ ಮಾನುಸೇನಪಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ನನ್ದಕ , ನಾಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಸುತ್ವಾ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ ಯದೇವ ಮಯಾ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ, ತದೇವಾಹಂ ವದಾಮೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ನನ್ದಕಂ ಲಿಚ್ಛವಿಮಹಾಮತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ನಹಾನಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಅಲಂ ದಾನಿ, ಭಣೇ, ಏತೇನ ಬಾಹಿರೇನ ನಹಾನೇನ। ಅಲಮಿದಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನಹಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯದಿದಂ - ಭಗವತಿ ಪಸಾದೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸರಣಾನಿವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಹಾನಾಮೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಗೋಧಾ ಚ ಸರಣಾ ದುವೇ।
ದುವೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಾ, ದುವೇ ವೇರಭಯೇನ ಚ।
ಲಿಚ್ಛವೀ ದಸಮೋ ವುತ್ತೋ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೪. ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೨೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ। ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ। ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೨೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೨೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮದೇವಪದಸುತ್ತಂ

೧೦೩೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಾನಿ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಂ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಂ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಾನಿ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯದೇವಪದಸುತ್ತಂ

೧೦೩೧. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಾನಿ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

"ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮೇ ಖ್ವಾಹಂ ಏತರಹಿ ದೇವೇ ಸುಣಾಮಿ। ನ ಚ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ। ಅದ್ಧಾಹಂ ದೇವಪದಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಹರಾಮೀ'"ತಿ। ಇದಂ ಪಠಮಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಂ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದ'ನ್ತಿ ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮೇ ಖ್ವಾಹಂ ಏತರಹಿ ದೇವೇ ಸುಣಾಮಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಾಬಾಧೇಮಿ ತಸಂ ವಾ ಥಾವರಂ ವಾ। ಅದ್ಧಾಹಂ ದೇವಪದಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಂ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ದೇವಾನಂ ದೇವಪದಾನಿ ಅವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಪರಿಯೋದಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪರಿಯೋದಪನಾಯಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದೇವಸಭಾಗಸುತ್ತಂ

೧೦೩೨. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅತ್ತಮನಾ ದೇವಾ ಸಭಾಗತಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಇತೋ ಚುತಾ

ತತ್ರೂಪಪನ್ನಾ ತಾಸಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಥಾರೂಪೇನ ಖೋ ಮಯಂ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತತೋ ಚುತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ, ಅರಿಯಸಾವಕೋಪಿ ತಥಾರೂಪೇನ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏಹೀತಿ ದೇವಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ'"ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಯಾ ತಾ ದೇವತಾ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ರೂಪಪನ್ನಾ ತಾಸಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಥಾರೂಪೇಹಿ ಖೋ ಮಯಂ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತತೋ ಚುತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ, ಅರಿಯಸಾವಕೋಪಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏಹೀತಿ ದೇವಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ'ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಅತ್ತಮನಾ ದೇವಾ ಸಭಾಗತಂ ಕಥೇನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾನಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೩೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಯತೋ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಚಾಗಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಚಾಗಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ - ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೧೦೩೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತಂ ಉದಕಂ ಯಥಾನಿನ್ನಂ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾ ಪರಿಪೂರಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಕುಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಮಹಾಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ [ಮಹಾಸಮುದ್ದಸಾಗರಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೭೦] ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯೋ ಚ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ, ಯೋ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ, ಯೋ ಚ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ, ಯಾನಿ ಚ ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸನ್ದಮಾನಾ ಪಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಾಳಿಗೋಧಸುತ್ತಂ

೧೦೩೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಕಾಳಿಗೋಧಾಯ ಸಾಕಿಯಾನಿಯಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಕಾಳಿಗೋಧಾ ಸಾಕಿಯಾನೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಕಾಳಿಗೋಧಂ ಸಾಕಿಯಾನಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಗೋಧೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗೋಧೇ, ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗಾ ಪಯತಪಾಣಿನೀ [ಪಯತಪಾಣೀ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ೩.೩೦ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತಾ ಯಾಚಯೋಗಾ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಗೋಧೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ"ತಿ।

"ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯಿ, ಅಹಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಯಂ ಖೋ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಲೇ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಂ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇಹೀ"ತಿ। "ಲಾಭಾ ತೇ, ಗೋಧೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗೋಧೇ! ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ತಯಾ, ಗೋಧೇ, ಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನನ್ದಿಯಸಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೩೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಸ್ಸೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ ಸ್ವೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ"ತಿ।

"'ಯಸ್ಸ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ ತಮಹಂ ಬಾಹಿರೋ ಪುಥುಜ್ಜನಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ, ನನ್ದಿಯ, ಯಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಚೇವ ಹೋತಿ,

ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಚ ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕಥಞ್ಚ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ನ ಉತ್ತರಿ ವಾಯಮತಿ ದಿವಾ ಪವಿವೇಕಾಯ, ರತ್ತಿಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾಯ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಪಮತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಾಮೋಜ್ಜೇ ಅಸತಿ, ಪೀತಿ ನ ಹೋತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಅಸತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ಹೋತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ದುಕ್ಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಾತುಭಾವಾ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ನ ಉತ್ತರಿ ವಾಯಮತಿ ದಿವಾ ಪವಿವೇಕಾಯ ರತ್ತಿಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾಯ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಪಮತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಾಮೋಜ್ಜೇ ಅಸತಿ, ಪೀತಿ ನ ಹೋತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಅಸತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ಹೋತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ದುಕ್ಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ । ಅಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಾತುಭಾವಾ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಉತ್ತರಿ ವಾಯಮತಿ ದಿವಾ ಪವಿವೇಕಾಯ ರತ್ತಿಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾಯ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಉತ್ತರಿ ವಾಯಮತಿ ದಿವಾ ಪವಿವೇಕಾಯ ರತ್ತಿಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾಯ । ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ। ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ। ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರೀ ಹೋತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಭಿಸನ್ದಾ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ದುವೇ ದೇವಪದಾನಿ ಚ।
ಸಭಾಗತಂ ಮಹಾನಾಮೋ, ವಸ್ಸಂ ಕಾಳೀ ಚ ನನ್ದಿಯಾತಿ॥

៥. ಸಗಾಥಕಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಅಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೩೭. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰...।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - 'ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ನ ಸುಕರಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - 'ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನೀ'ತಿ ವಾ 'ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ'ತಿ ವಾತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - 'ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಮಹೋದಧಿಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಮಹಾಸರಂ,
ಬಹುಭೇರವಂ ರತನಗಣಾನಮಾಲಯಂ।
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ನರಗಣಸಙ್ಘಸೇವಿತಾ,
ಪುಥೂ ಸವನ್ತೀ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಾಗರಂ॥

"ಏವಂ ನರಂ ಅನ್ನಪಾನವತ್ಥದದಂ,
ಸೇಯ್ಯಾನಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಸ್ಸ [ಸಜ್ಜತ್ಥರಣಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದಾಯಕಂ।
ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಧಾರಾ ಉಪಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಂ,
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ವಾರಿವಹಾವ ಸಾಗರ"ನ್ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಅಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೩೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ , ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತ್ಥಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ತತ್ಥ ನ ಸುಕರಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನೀ’ತಿ ವಾ ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನೀ’ತಿ ವಾ ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನೀ’ತಿ ವಾ ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ’ತಿ ವಾತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ - ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ -

“ಮಹೋದಧಿಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಮಹಾಸರಂ,
ಬಹುಭೇರವಂ ರತನಗಣಾನಮಾಲಯಂ।
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ನರಗಣಸಙ್ಘಸೇವಿತಾ,
ಪುಥೂ ಸವನ್ತೀ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಾಗರಂ॥

“ಏವಂ ನರಂ ಅನ್ನಪಾನವತ್ಥದದಂ,
ಸೇಯ್ಯಾನಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಸ್ಸ ದಾಯಕಂ।
ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಧಾರಾ ಉಪಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಂ,
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ವಾರಿವಹಾವ ಸಾಗರ”ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯಅಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೩೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰…।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಾಯ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಗಾಮಿನಿಯಾ। ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಣೇತುಂ – ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ, ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ, ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ –

“ಯೋ ಪುಞ್ಞಕಾಮೋ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ,
ಭಾವೇತಿ ಮಗ್ಗಂ ಅಮತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ।
ಸೋ ಧಮ್ಮಸಾರಾಧಿಗಮೋ ಖಯೇ ರತೋ,
ನ ವೇಧತಿ ಮಚ್ಚುರಾಜಾಗಮನಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ [ಮಚ್ಚುರಾಜಾಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮಚ್ಚುಜರಾಕಮ್ಪಿಸ್ಮಿನ್ತಿ (ಕ॰)]॥
ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಮಹದ್ಧನಸುತ್ತಂ

೧೦೪೦. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ‘ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ’ತಿ [ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಯಸೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ; ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ‘ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಮಹದ್ಧನಸುತ್ತಂ

೧೦೪೧. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ‘ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಯಸೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ – ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ…ಪೇ॰… ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ‘ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಯಸೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸುದ್ಧಕಸುತ್ತಂ

೧೦೪೨. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನನ್ದಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೪೩. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ನನ್ದಿಯಂ ಸಕ್ಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಚತೂಹಿ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ನನ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ನನ್ದಿಯ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಭದ್ದಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೪೪. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಭದ್ದಿಯಂ ಸಕ್ಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಭದ್ದಿಯ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭದ್ದಿಯ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭದ್ದಿಯ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಾನಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೪೫. ಕಪಿಲವತ್ಥುನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಮಹಾನಾಮಂ ಸಕ್ಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”।

“ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೦೪೯. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಗಾಥಕಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಭಿಸನ್ದಾ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ದುವೇ ಮಹದ್ಧನೇನ ಚ।
ಸುದ್ಧಂ ನನ್ದಿಯಂ ಭದ್ದಿಯಂ, ಮಹಾನಾಮಙ್ಗೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೬. ಸಪ್ಪಞ್ಞವಗ್ಗೋ

೧. ಸಗಾಥಕಸುತ್ತಂ

೧೦೫೦. "ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ।

"ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ತಥಾಗತೇ, ಅಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಪಸಂಸಿತಂ॥

"ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥಿ, ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

"ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಸುತ್ತಂ

೧೦೫೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ - "ಅಞ್ಞತರೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ಯೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಕಾಪಿಲವತ್ಥವಾ ಸಕ್ಯಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕಚ್ಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ

ಅರೋಗೋ ಚೇವ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ? "ಅರೋಗೋ ಚಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಅರೋಗಾ ಚೇವ ಬಲವನ್ತೋ ಚಾ"ತಿ? "ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರೋಗಾ ಚೇವ ಬಲವನ್ತೋ ಚಾ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರೋಗೋ ಚ ಬಲವಾ ಚಾ"ತಿ। "ಅತ್ಥಿ ಪನ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತರವಸ್ಸೇನ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ? "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ'"ತಿ।

"ಅಪರಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ।

"ಅಪರಮ್ಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಮ್ಮದಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೦೪೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನೋ ಉಪಾಸಕೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಾಸಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನೋ ಉಪಾಸಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಓವದತು ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಅನುಸಾಸತು ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ"ತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ವೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। "ನ ಖೋ ನೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಕರಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೇಹಿ ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೇಹಿ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರಯನ್ತೇಹಿ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೇಹಿ - ಯೇ ತೇ ಸುತ್ತನ್ತಾ ತಥಾಗತಭಾಸಿತಾ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥಾ ಲೋಕುತ್ತರಾ ಸುಞ್ಞತಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಠಿತಾನಂ ಉತ್ತರಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ ವೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

“ಯಾನಿಮಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಯಙ್ಗಾನಿ ದೇಸಿತಾನಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಮ್ಹೇಸು, ಮಯಞ್ಚ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸಾಮ। ಮಯಞ್ಹಿ ಭನ್ತೇ, ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ - ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ। ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹೀ”ತಿ। “ಲಾಭಾ ವೋ , ಧಮ್ಮದಿನ್ನ, ಸುಲದ್ಧಂ ವೋ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನ! ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಬ್ಯಾಕತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಗಿಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೦೫೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ - “ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ - “ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ - ‘ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ । ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸುತಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ - ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರೋ ಭಗವಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ನೇತಂ [ನ ಖೋ ತೇ ಏತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸಪ್ಪಞ್ಞೇನ ಉಪಾಸಕೇನ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ ಓವದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ।

“ಸಪ್ಪಞ್ಞೇನ ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೇನ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ ಚತೂಹಿ ಅಸ್ಸಾಸನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸ್ಸಾಸೇತಬ್ಬೋ - ‘ಅಸ್ಸಾಸತಾಯಸ್ಮಾ - ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೋ ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿ । ಅಸ್ಸಾಸತಾಯಸ್ಮಾ - ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಧಮ್ಮೇ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಘೇ...ಪೇ॰... ಅರಿಯಕನ್ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನೀ’”ತಿ।

“ಸಪ್ಪಞ್ಞೇನ , ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕೇನ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ ಉಪಾಸಕೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಸ್ಸಾಸನೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸ್ಸಾಸೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಅತ್ಥಾಯಸ್ಮತೋ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ? ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮಾ ಖೋ ಮಾರಿಸೋ ಮರಣಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಪಾಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮರಿಸ್ಸತೇವ; ನೋ ಚೇ ಪಾಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮರಿಸ್ಸತೇವ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಯಾ ತೇ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ ತಂ ಪಜಹಾ’”ತಿ।

“ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಯಾ ಮೇ ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ ಸಾ ಪಹೀನಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಅತ್ಥಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ? ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಆಯಸ್ಮಾ ಖೋ ಮಾರಿಸೋ ಮರಣಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಪಾಯಸ್ಮಾ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮರಿಸ್ಸತೇವ; ನೋ ಚೇ ಪಾಯಸ್ಮಾ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಮರಿಸ್ಸತೇವ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಯಾ ತೇ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ ತಂ ಪಜಹಾ’”ತಿ।

“ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಯಾ ಮೇ ಪುತ್ತದಾರೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ ಸಾ ಪಹೀನಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಅತ್ಥಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಮಾನುಸಕೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ? ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಮಾನುಸಕೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಗುಣೇಸು ಅಪೇಕ್ಖಾ’ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - ‘ಮಾನುಸಕೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಮೇಹಿ ದಿಬ್ಬಾ ಕಾಮಾ

ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಮಾನುಸಕೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಸು [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕೇಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದೇವೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚೇಹೀ'''ತಿ।

"ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಮಾನುಸಕೇಹಿ ಮೇ ಕಾಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಸು ದೇವೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚಿತ'ನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ದೇವೇಹಿ ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಹಿ ದೇವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸೇಸು ದೇವೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚೇಹೀ'''ತಿ।

"ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕೇಹಿ ಮೇ ದೇವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ, ತಾವತಿಂಸೇಸು ದೇವೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚಿತ'ನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ತಾವತಿಂಸೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದೇವೇಹಿ ಯಾಮಾ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ತುಸಿತಾ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದೇವೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀಹಿ ದೇವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚೇಹೀ'ತಿ। ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀಹಿ ಮೇ ದೇವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಮೋಚಿತ'ನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಿಚ್ಚೋ ಅದ್ಧುವೋ ಸಕ್ಕಾಯಪರಿಯಾಪನ್ನೋ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರಾಹೀ'''ತಿ।

"ಸೋ ಚೇ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಸಂಹರಾಮೀ'ತಿ; ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಆಸವಾ [ವಸ್ಸಸತ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ವದಾಮಿ, ಯದಿದಂ - ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತ''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸುತ್ತಂ

೧೦೫೧. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ , ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ , ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಸುತ್ತಂ

೧೦೫೨. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? …ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸುತ್ತಂ

೧೦೫೩. …ಪೇ॰… ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ…ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅರಹತ್ತಫಲಸುತ್ತಂ

೧೦೫೪. …ಪೇ॰… ಅರಹತ್ತಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ…ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ''ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಸುತ್ತಂ

೧೦೫೫. …ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಪಟಿಲಾಭಾಯ…ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಸುತ್ತಂ

೧೦೫೬. …ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ …ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಸುತ್ತಂ

೧೦೫೭. …ಪೇ॰…। ಪಞ್ಞಾವೇಪುಲ್ಲಾಯ…ಪೇ॰… ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಸಪ್ಪಞ್ಞವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಗಾಥಕಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಂ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಞ್ಚ ಗಿಲಾನಂ।
ಚತುರೋ ಫಲಾ ಪಟಿಲಾಭೋ, ವುದ್ಧಿ ವೇಪುಲ್ಲತಾಯ ಚಾತಿ॥

೭. ಮಹಾಪಞ್ಞವಗ್ಗೋ

೧. ಮಹಾಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೫೮. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುಥುಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೫೯. … ಪುಥುಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಪುಲಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೦. … ವಿಪುಲಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೧. … ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಪ್ಪಮತ್ತಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೨. … ಅಪ್ಪಮತ್ತಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಭೂರಿಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೩. … ಭೂರಿಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಸುತ್ತಂ

೧೦೬೪. … ಪಞ್ಞಾಬಾಹುಲ್ಲಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸೀಘಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೫. … ಸೀಘಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಲಹುಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೬. … ಲಹುಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಹಾಸಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೭. … ಹಾಸಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಜವನಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೮. … ಜವನಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬೯. … ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೭೦. … ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞತಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’’ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

ಮಹಾಪಞ್ಞವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

> ಮಹಾ ಪುಥು ವಿಪುಲ-ಗಮ್ಭೀರಂ, ಅಪ್ಪಮತ್ತ-ಭೂರಿ-ಬಾಹುಲ್ಲಂ।
> ಸೀಘ-ಲಹು-ಹಾಸ-ಜವನ, ತಿಕ್ಖ-ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಚಾತಿ॥

ಸೋತಾಪತ್ತಿಸಂಯುತ್ತಂ ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಸಚ್ಚಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸಮಾಧಿವಗ್ಗೋ

೧. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೧೦೭೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ। ಸಮಾಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೦೭೨. “ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಪಟಿಸಲ್ಲಾನೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಕುಲಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೭೩. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ

ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಕುಲಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೦೪. ‘‘ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಸುಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇನ್ತಿ।

‘‘ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಸುಂ …ಪೇ॰… ಅಭಿಸಮೇಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಮೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇನ್ತಿ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೧೦೫. ‘‘ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಂಸು। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝನ್ತಿ।

‘‘ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಂಸು…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝನ್ತಿ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೧೦೭೬. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇಸುಂ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇಸುಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇಸುಂ…ಪೇ॰… ಪಕಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಿತಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೭೭. “ಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಥ [ವಿತಕ್ಕೇಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿತಕ್ಕಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ವಿತಕ್ಕೇನ್ತಾ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಾಥ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿತಕ್ಕಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ಏತೇ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ಏತೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಚಿನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೭೮. “ಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಕಂ ಅಕುಸಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ [ಚಿನ್ತೇಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] – ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ, ‘ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ’ನ್ತಿ ವಾ ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ’ನ್ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿನ್ತಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಚಿನ್ತೇನ್ತಾ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏಸಾ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿನ್ತಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ಏಸಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ, ಏಸಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಾಸುತ್ತಂ

೧೦೭೯. "ಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ [ಕಥೇಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] - 'ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ! ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ, ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ। ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ। ಪುರೇವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ, ಪಚ್ಛಾವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ। ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ [ಅಚಿಣ್ಣಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ। ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ, ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ। ನಿಗ್ಗಹಿತೋಸಿ, ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕಥೇನ್ತಾ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ , 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾಸುತ್ತಂ

೧೦೮೦. "ಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರಾಜಕಥಂ ಚೋರಕಥಂ ಮಹಾಮತ್ತಕಥಂ ಸೇನಾಕಥಂ, ಭಯಕಥಂ ಯುದ್ಧಕಥಂ, ಅನ್ನಕಥಂ ಪಾನಕಥಂ ವತ್ಥಕಥಂ ಸಯನಕಥಂ ಮಾಲಾಕಥಂ ಗನ್ಧಕಥಂ, ಞಾತಿಕಥಂ ಯಾನಕಥಂ ಗಾಮಕಥಂ ನಿಗಮಕಥಂ ನಗರಕಥಂ ಜನಪದಕಥಂ ಇತ್ಥಿಕಥಂ [ಇತ್ಥಿಕಥಂ ಪುರಿಸಕಥಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸೂರಕಥಂ ವಿಸಿಖಾಕಥಂ ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥಂ, ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥಂ ನಾನತ್ತಕಥಂ, ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಂ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಂ ಇತಿ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕಥೇನ್ತಾ ಚ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಕಥೇಯ್ಯಾಥ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಥಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ಏಸಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ, ಏಸಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಮಾಧಿವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮಾಧಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿತಕ್ಕಂ, ಚಿನ್ತಾ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಕಥಾತಿ॥

೨. ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನವಗ್ಗೋ

೧. ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಸುತ್ತಂ

೧೦೮೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ನ ಸೇವಿತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಯೋ ಚಾಯಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗೋ ಹೀನೋ ಗಮ್ಮೋ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ। ಏತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ"।

"ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಬ್ಯಾಧಿಪಿ ದುಕ್ಖೋ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ - ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾಪಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ದುಕ್ಖಾ। ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ [ಸೇಯ್ಯಥೀದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ। ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ। ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"'ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞಾತ'ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘‘ಇದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। ‘ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹೀನ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘‘ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ‘ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। ‘ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕತ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘‘ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವೇತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। ‘ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವಿತ’ನ್ತಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

‘‘ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಏವಂ ತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ದ್ವಾದಸಾಕಾರಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ನ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ [ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।

‘‘ಯತೋ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಏವಂ ತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ದ್ವಾದಸಾಕಾರಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ, ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – ‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ’’’ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ ವಿರಜಂ ವೀತಮಲಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ – ‘‘ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ’’ನ್ತಿ।

ಪವತ್ತಿತೇ ಚ ಪನ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಭುಮ್ಮಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ – ‘‘ಏತಂ ಭಗವತಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಭುಮ್ಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ – ‘‘ಏತಂ ಭಗವತಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ, ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ಯಾಮಾ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ತುಸಿತಾ ದೇವಾ…

ಪೇ॰… ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - "ಏತಂ ಭಗವತಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ।

ಇತಿಹ ತೇನ ಖಣೇನ (ತೇನ ಲಯೇನ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿ। ಅಯಞ್ಚ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತು ಸಙ್ಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪವೇಧಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಚ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ - "ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತ, ಭೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ"ತಿ! ಇತಿ ಹಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಸ್ಸ 'ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ' ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ತಥಾಗತಸುತ್ತಂ

೧೦೮೨. "'ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞಾತ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಇದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹೀನ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰ … ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕತ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"'ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವೇತಬ್ಬ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ…ಪೇ॰… ಉದಪಾದಿ। 'ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವಿತ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅನನುಸ್ಸುತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಂ ಉದಪಾದಿ, ಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ, ಪಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉದಪಾದಿ, ಆಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೦೮೩. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ‘ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ’ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ [ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾಯತನಸುತ್ತಂ

೧೦೮೪. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ‘ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನೀ’ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಚಕ್ಖಾಯತನಂ…ಪೇ॰… ಮನಾಯತನಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಧಾರಣಸುತ್ತಂ

೧೦೮೫. “ಧಾರೇಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಸಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ದುತಿಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ತತಿಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ; ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಸಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ; ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ದುತಿಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ; ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ತತಿಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ; ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಪಟಿಪದಂ (ಪೀ॰), ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ (ಕ॰)] ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಹಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖು, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಧಾರಣಸುತ್ತಂ

೧೦೮೬. “ಧಾರೇಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಸಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ನೇತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ದೇಸಿತಂ। ಅಹಮೇತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ ಧಾರೇಮಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ನೇತಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ದೇಸಿತಂ। ಅಹಮೇತಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಾರೇಮಿ ಭಗವತಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಸಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನೇತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ದೇಸಿತಂ। ಅಹಮೇತಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಠಮಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಹಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನೇತಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಂ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ದೇಸಿತಂ । ಅಹಮೇತಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಧಾರೇಹಿ ಮಯಾ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದೇಸಿತಾನೀತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖು, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅವಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧೦೮೭. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ’ತಿ ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಂ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖು, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧೦೮೮. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಜ್ಜಾ; ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖು, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಙ್ಕಾಸನಸುತ್ತಂ

೧೦೮೯. “‘ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ವಣ್ಣಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಸಙ್ಕಾಸನಾ – ‘ಇತಿಪಿದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ ; ಇದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ…

ಪೇ॰… ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ವಣ್ಣಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಸಙ್ಕಾಸನಾ – ‘ಇತಿಪಿದಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚ’ನ್ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತಥಸುತ್ತಂ

೧೦೯೦. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾನಿ ಅವಿತಥಾನಿ ಅನಞ್ಞಥಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಮೇತಂ ಅವಿತಥಮೇತಂ ಅನಞ್ಞಥಮೇತಂ ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ತಥಮೇತಂ ಅವಿತಥಮೇತಂ ಅನಞ್ಞಥಮೇತಂ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ತಥಮೇತಂ ಅವಿತಥಮೇತಂ ಅನಞ್ಞಥಮೇತಂ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ತಥಮೇತಂ ಅವಿತಥಮೇತಂ ಅನಞ್ಞಥಮೇತಂ – ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾನಿ ಅವಿತಥಾನಿ ಅನಞ್ಞಥಾನಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ತಥಾಗತಂ, ಖನ್ಧಾ ಆಯತನೇನ ಚ।
ಧಾರಣಾ ಚ ದ್ವೇ ಅವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಸಙ್ಕಾಸನಾ ತಥಾತಿ॥

೩. ಕೋಟಿಗಾಮವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕೋಟಿಗಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೯೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಕೋಟಿಗಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಚತುನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ”।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ; ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭವತಣ್ಹಾ, ಖೀಣಾ ಭವನೇತ್ತಿ; ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

“ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ, ಯಥಾಭೂತಂ ಅದಸ್ಸನಾ।
ಸಂಸಿತಂ [ಸಂಸರಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೫] ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ, ತಾಸು ತಾಸ್ವೇವ ಜಾತಿಸು॥

“ತಾನಿ [ಯಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಏತಾನಿ ದಿಟ್ಠಾನಿ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ।
ಉಚ್ಛಿನ್ನಂ ಮೂಲಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ, ನತ್ಥಿದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಕೋಟಿಗಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦೯೨. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನೇತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

“ಯೇ ದುಕ್ಖಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅಥೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ।
ಯತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ ದುಕ್ಖಂ, ಅಸೇಸಂ ಉಪರುಜ್ಝತಿ॥

“ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ।
ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಹೀನಾ ತೇ, ಅಥೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ।
ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ, ತೇ ವೇ ಜಾತಿಜರೂಪಗಾ॥

“ಯೇ ಚ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಅಥೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ।
ಯತ್ಥ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ ದುಕ್ಖಂ, ಅಸೇಸಂ ಉಪರುಜ್ಝತಿ॥

“ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ।
ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಅಥೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ।
ಸಬ್ಬಾ ತೇ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ, ನ ತೇ ಜಾತಿಜರೂಪಗಾ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೦೯೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧತ್ತಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂಸು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂಸು। ಯೇ ಹಿ [ಯೇಪಿ ಹಿ (ಬಹೂಸು)] ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಯೇ ಹಿ, ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಂಸು...ಪೇ॰... ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆಸವಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೧೦೯೫. "ಜಾನತೋಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅಜಾನತೋ ಅಪಸ್ಸತೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ? 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಜಾನತೋ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೯೬. "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ - ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಕಮ್ಪೇಯ್ಯಾಥ, ಯೇ ಚ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ - ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತೀ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ ತೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಬ್ಬಾ ನಿವೇಸೇತಬ್ಬಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಾ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತಥಸುತ್ತಂ

೧೦೯೭. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ತಥಾನಿ ಅವಿತಥಾನಿ ಅನಞ್ಞಥಾನಿ; ತಸ್ಮಾ ‘ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀ’ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಲೋಕಸುತ್ತಂ

೧೦೯೮. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ। ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ತಥಾಗತೋ ಅರಿಯೋ; ತಸ್ಮಾ ‘ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀ’ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೦೯೯. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ, ಅತ್ಥಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ? ದುಕ್ಖಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಗವಮ್ಪತಿಸುತ್ತಂ

೧೧೦೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೇತೇಸು [ಚೇತಿಯೇಸು (ಸ್ಯಾ॰)] ವಿಹರನ್ತಿ ಸಹಞ್ಚನಿಕೇ [ಸಹಜನಿಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ಪಸ್ಸತಿ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಗವಮ್ಪತಿ ಥೇರೋ [ಗವಮ್ಪತಿತ್ಥೇರೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – 'ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಪಸ್ಸತಿ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಪಸ್ಸತಿ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಪಸ್ಸತಿ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಸ್ಸತಿ ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸತೀ'"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕೋಟಿಗಾಮವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ವಜ್ಜೀ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಅರಹಂ ಆಸವಕ್ಖಯೋ।
ಮಿತ್ತಂ ತಥಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಗವಮ್ಪತೀತಿ॥

೪. ಸೀಸಪಾವನವಗ್ಗೋ

೧. ಸೀಸಪಾವನಸುತ್ತಂ

೧೧೦೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಸೀಸಪಾವನೇ [ಸಿಂಸಪಾವನೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸೀಸಪಾಪಣ್ಣಾನಿ ಪಾಣಿನಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ – ಯಾನಿ ವಾ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸೀಸಪಾಪಣ್ಣಾನಿ ಪಾಣಿನಾ ಗಹಿತಾನಿ ಯದಿದಂ ಉಪರಿ ಸೀಸಪಾವನೇ"ತಿ? "ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ , ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತಾನಿ ಸೀಸಪಾಪಣ್ಣಾನಿ ಪಾಣಿನಾ ಗಹಿತಾನಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತಾನೇವ ಬಹುತರಾನಿ ಯದಿದಂ ಉಪರಿ ಸೀಸಪಾವನೇ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ಯಂ ವೋ ಮಯಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಅನಕ್ಖಾತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅನಕ್ಖಾತಂ? ನ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮಯಾ ಅನಕ್ಖಾತಂ"।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ? 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ"।

"ಕಸ್ಮಾ ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಅಕ್ಖಾತಂ? ಏತಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಏತಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ ಏತಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮಯಾ

ಅಕ್ಖಾತಂ ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಖದಿರಪತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೦೨. “ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ಖದಿರಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಸರಲಪತ್ತಾನಂ [ಪಲಾಸಪತ್ತಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಆಮಲಕಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಪುಟಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ತಾಲಪತ್ತಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ಪದುಮಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಪಲಾಸಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಮಾಲುವಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಪುಟಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ತಾಲಪತ್ತಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ …ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೧೧೦೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಖಿತ್ತೋ ಸಕಿಮ್ಪಿ ಮೂಲೇನ ನಿಪತತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗೇನ ನಿಪತತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾ ಸತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾ ಸನ್ಧಾವನ್ತಾ ಸಂಸರನ್ತಾ [ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಬನ್ಧಾ ಸನ್ಧಾವತಾ (ಕ॰)] ಸಕಿಮ್ಪಿ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಕಿಮ್ಪಿ ಪರಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಚೇಲಸುತ್ತಂ

೧೧೦೪. “ಆದಿತ್ತೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇಲೇ ವಾ ಸೀಸೇ ವಾ ಕಿಮಸ್ಸ ಕರಣೀಯ”ನ್ತಿ? “ಆದಿತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಚೇಲೇ ವಾ ಸೀಸೇ ವಾ, ತಸ್ಸೇವ ಚೇಲಸ್ಸ ವಾ ಸೀಸಸ್ಸ ವಾ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯ”ನ್ತಿ।

“ಆದಿತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇಲಂ ವಾ ಸೀಸಂ ವಾ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅಮನಸಿಕರಿತ್ವಾ ಅನಭಿಸಮೇತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸತ್ತಿಸತಸುತ್ತಂ

೧೧೦೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ತಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಹನಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತೀಹಿ ತೀಹಿ ಸತ್ತಿಸತೇಹಿ ಹಞ್ಞಮಾನೋ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಅನಭಿಸಮೇತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಅಭಿಸಮೇಸ್ಸಸೀ’”ತಿ।

“ಅತ್ಥವಸಿಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಅಲಂ ಉಪಗನ್ತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ; ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನಪ್ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಅಸಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಉಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಫರಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ [ಅಸಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಫರಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ (ಕ॰)]। ಏವಞ್ಚೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಹ ದುಕ್ಖೇನ, ಸಹ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿಸಮಯಂ ವದಾಮಿ; ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಹಾವ ಸುಖೇನ, ಸಹಾವ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿಸಮಯಂ ವದಾಮಿ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಾಣಸುತ್ತಂ

೧೧೦೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಏಕಜ್ಝಂ ಸಂಹರೇಯ್ಯ; ಏಕಜ್ಝಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಸೂಲಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸೂಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಮಹನ್ತಕಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಮಹನ್ತಕೇಸು ಸೂಲೇಸು ಆವುನೇಯ್ಯ, ಯೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಮಜ್ಝಿಮಕಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಮಜ್ಝಿಮಕೇಸು ಸೂಲೇಸು ಆವುನೇಯ್ಯ, ಯೇ

ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸುಖುಮಕಾ ಪಾಣಾ ತೇ ಸುಖುಮಕೇಸು ಸೂಲೇಸು ಆವುನೇಯ್ಯ। ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಓಳಾರಿಕಾ ಪಾಣಾ ಅಸ್ಸು।

"ಅಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಇತೋ ಬಹುತರಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸುಖುಮಕಾ ಪಾಣಾ, ಯೇ ನ ಸುಕರಾ ಸೂಲೇಸು ಆವುನಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುಖುಮತ್ತಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ। ಏವಂ ಮಹಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಾಯೋ। ಏವಂ ಮಹನ್ತಸ್ಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಾಯಸ್ಮಾ ಪರಿಮುತ್ತೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಸೂರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೧೦೭. "ಸೂರಿಯಸ್ಸ [ಸುರಿಯಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಯತೋ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಅರುಣುಗ್ಗಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮಯಾಯ ಏತಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಏತಂ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಂ, ಯದಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ತಸ್ಸೇತಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸೂರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೧೦೮. "ಯಾವಕೀವಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಲೋಕೇ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೇವ ತಾವ ಮಹತೋ ಆಲೋಕಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ ಮಹತೋ ಓಭಾಸಸ್ಸ। ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ । ನೇವ ತಾವ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ [ರತ್ತಿದಿವಾ (ಕ॰)] ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ನ ಉತುಸಂವಚ್ಛರಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ।

"ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅಥ ಮಹತೋ ಆಲೋಕಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ ಮಹತೋ ಓಭಾಸಸ್ಸ। ನೇವ ಅನ್ಧಕಾರತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ ನ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ। ಅಥ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಉತುಸಂವಚ್ಛರಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ನೇವ ತಾವ ಮಹತೋ ಆಲೋಕಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ ಮಹತೋ ಓಭಾಸಸ್ಸ। ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ। ನೇವ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ।

"ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಅಥ ಮಹತೋ ಆಲೋಕಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ ಮಹತೋ ಓಭಾಸಸ್ಸ। ನೇವ ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ ನ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ। ಅಥ ಖೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಣಾ ಹೋತಿ ದೇಸನಾ ಪಞ್ಞಾಪನಾ ಪಟ್ಠಪನಾ ವಿವರಣಾ ವಿಭಜನಾ ಉತ್ತಾನೀಕಮ್ಮಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಇನ್ದಖೀಲಸುತ್ತಂ

೧೧೦೯. “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಿ [ಓಲೋಕೇನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] - ‘ಅಯಂ ನೂನ ಭವಂ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೂಲಪಿಚು ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚು ವಾ ಲಹುಕೋ ವಾತೂಪಾದಾನೋ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತಮೇನಂ ಪುರತ್ಥಿಮೋ ವಾತೋ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಛಿಮೋ ವಾತೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಉತ್ತರೋ ವಾತೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ದಕ್ಖಿಣೋ ವಾತೋ ಉತ್ತರೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಲಹುಕತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುನೋ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ನೂನ ಭವಂ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ನೂನ ಭವಂ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯೋಖೀಲೋ ವಾ ಇನ್ದಖೀಲೋ ವಾ ಗಮ್ಭೀರನೇಮೋ ಸುನಿಖಾತೋ ಅಚಲೋ ಅಸಮ್ಪಕಮ್ಪೀ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ, ನೇವ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ [ನೇವ ನಂ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಯ್ಯ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ…ಪೇ॰… ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ, ನೇವ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಗಮ್ಭೀರತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಮಸ್ಸ ಸುನಿಖಾತತ್ತಾ ಇನ್ದಖೀಲಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮುಖಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಿ - ‘ಅಯಂ ನೂನ ಭವಂ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಾದತ್ಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೧೦. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮಣೋ ವಾ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವಾದತ್ಥಿಕೋ ವಾದಗವೇಸೀ - 'ವಾದಮಸ್ಸ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ತಂ ವತ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವಾದತ್ಥಿಕೋ ವಾದಗವೇಸೀ - 'ವಾದಮಸ್ಸ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ತಂ ವತ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಲಾಯೂಪೋ ಸೋಳಸ ಕುಕ್ಕುಕೋ। ತಸ್ಸಸ್ಸು ಅಟ್ಠ ಕುಕ್ಕು ಹೇಟ್ಠಾ ನೇಮಙ್ಗಮಾ, ಅಟ್ಠ ಕುಕ್ಕು ಉಪರಿನೇಮಸ್ಸ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ, ನೇವ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಯ್ಯ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ, ನೇವ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಗಮ್ಭೀರತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಮಸ್ಸ ಸುನಿಖಾತತ್ತಾ ಸಿಲಾಯೂಪಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವಾದತ್ಥಿಕೋ ವಾದಗವೇಸೀ 'ವಾದಮಸ್ಸ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ತಂ ವತ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ವಾದತ್ಥಿಕೋ ವಾದಗವೇಸೀ - 'ವಾದಮಸ್ಸ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ತಂ ವತ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ವಾ ಸಮ್ಪಚಾಲೇಸ್ಸತಿ ವಾತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸೀಸಪಾವನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸೀಸಪಾ ಖದಿರೋ ದಣ್ಡೋ, ಚೇಲಾ ಸತ್ತಿಸತೇನ ಚ।
ಪಾಣಾ ಸುರಿಯೂಪಮಾ ದ್ವೇಧಾ, ಇನ್ದಖೀಲೋ ಚ ವಾದಿನೋತಿ॥

೫. ಪಪಾತವಗ್ಗೋ

೧. ಲೋಕಚಿನ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೧೧೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ರಾಜಗಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ 'ಲೋಕಚಿನ್ತಂ ಚಿನ್ತೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಯೇನ ಸುಮಾಗಧಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸುಮಾಗಧಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ನಿಸೀದಿ ಲೋಕಚಿನ್ತಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಸುಮಾಗಧಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ

[ಚತುರಙ್ಗಿನಿಸೇನಂ (ಕ॰)] ಭಿಸಮುಳಾಲಂ [ಭಿಸಮೂಲಾಲಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪವಿಸನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಉಮ್ಮತ್ತೋಸ್ಮಿ ನಾಮಾಹಂ, ವಿಚೇತೋಸ್ಮಿ ನಾಮಾಹಂ! ಯಂ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ ತಂ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠ’’’ನ್ತಿ।

‘‘ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ – ‘ಉಮ್ಮತ್ತೋಸ್ಮಿ ನಾಮಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ವಿಚೇತೋಸ್ಮಿ ನಾಮಾಹಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಂ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ ತಂ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠ’’’ನ್ತಿ। ‘‘ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಉಮ್ಮತ್ತೋ ಕಥಂ ವಿಚೇತೋ? ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ ಯಂ ತಯಾ ದಿಟ್ಠ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಗಹಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ‘ಲೋಕಚಿನ್ತಂ ಚಿನ್ತೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಯೇನ ಸುಮಾಗಧಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸುಮಾಗಧಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ನಿಸೀದಿಂ ಲೋಕಚಿನ್ತಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। ಅದ್ದಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸುಮಾಗಧಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಂ ಸೇನಂ ಭಿಸಮುಳಾಲಂ ಪವಿಸನ್ತಂ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಮ್ಮತ್ತೋ ಏವಂ ವಿಚೇತೋ। ಇದಞ್ಚ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ ಯಂ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠ’’ನ್ತಿ। ‘‘ತಗ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಉಮ್ಮತ್ತೋ ತಗ್ಘ ವಿಚೇತೋ। ಇದಞ್ಚ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿ ಯಂ ತಯಾ ದಿಟ್ಠ’’ನ್ತಿ।

‘‘ತಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಭೂತಂಯೇವ ಅದ್ದಸ, ನೋ ಅಭೂತಂ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೋ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ದೇವಾ ಜಿನಿಂಸು, ಅಸುರಾ ಪರಾಜಿನಿಂಸು। ಪರಾಜಿತಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುರಾ ಭೀತಾ ಭಿಸಮುಳಾಲೇನ ಅಸುರಪುರಂ ಪವಿಸಿಂಸು ದೇವಾನಂಯೇವ ಮೋಹಯಮಾನಾ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಲೋಕಚಿನ್ತಂ ಚಿನ್ತೇಥ – ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ, ‘ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’ತಿ ವಾ, ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ’ನ್ತಿ ವಾ ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ’ನ್ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿನ್ತಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

‘‘ಚಿನ್ತೇನ್ತಾ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾಥ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿನ್ತಾ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಾ ಏಸಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ ಏಸಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಪಾತಸುತ್ತಂ

೧೧೧೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಆಯಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಪಟಿಭಾನಕೂಟೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ’’ತಿ। ‘‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪಟಿಭಾನಕೂಟೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಭಾನಕೂಟೇ ಮಹನ್ತಂ ಪಪಾತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಮಹಾ ವತಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಪಾತೋ ಸುಭಯಾನಕೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಪಾತೋ। ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಮ್ಹಾ ಪಪಾತಾ ಅಞ್ಞೋ ಪಪಾತೋ

ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಮ್ಹಾ ಪಪಾತಾ ಅಞ್ಞೋ ಪಪಾತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಮ್ಹಾ ಪಪಾತಾ ಅಞ್ಞೋ ಪಪಾತೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ , ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ। ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರತಾ ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರತಾ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರತಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರತಾ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ। ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜಾತಿಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಜರಾಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಮರಣಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಪಪಾತಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ। ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। 'ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ, ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ। ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಭಿರತಾ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಭಿರತಾ, ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಭಿರತಾ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಭಿರತಾ, ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ। ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಜರಾಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಂವತ್ತನಿಕೇಪಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಜಾತಿಪಪಾತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ, ಜರಾಪಪಾತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ, ಮರಣಪಪಾತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಪಪಾತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ। ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। 'ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಪರಿಳಾಹಸುತ್ತಂ

೧೧೧೩. "ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪರಿಳಾಹೋ ನಾಮ ನಿರಯೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಿಟ್ಠರೂಪಞ್ಞೇವ ಪಸ್ಸತಿ ನೋ ಇಟ್ಠರೂಪಂ; ಅಕನ್ತರೂಪಞ್ಞೇವ ಪಸ್ಸತಿ ನೋ ಕನ್ತರೂಪಂ; ಅಮನಾಪರೂಪಞ್ಞೇವ ಪಸ್ಸತಿ ನೋ ಮನಾಪರೂಪಂ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನಾತಿ, ಅನಿಟ್ಠರೂಪಞ್ಞೇವ ವಿಜಾನಾತಿ ನೋ ಇಟ್ಠರೂಪಂ; ಅಕನ್ತರೂಪಞ್ಞೇವ ವಿಜಾನಾತಿ ನೋ ಕನ್ತರೂಪಂ; ಅಮನಾಪರೂಪಞ್ಞೇವ ವಿಜಾನಾತಿ ನೋ ಮನಾಪರೂಪ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಮಹಾ ವತ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಳಾಹೋ, ಸುಮಹಾ ವತ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಳಾಹೋ! ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಪರಿಳಾಹಾ ಅಞ್ಞೋ ಪರಿಳಾಹೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚೇವ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತಮ್ಹಾ ಪರಿಳಾಹಾ ಅಞ್ಞೋ ಪರಿಳಾಹೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಪರಿಳಾಹಾ ಅಞ್ಞೋ ಪರಿಳಾಹೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ"ತಿ? "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿರತಾ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜಾತಿಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಜರಾಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಮರಣಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ । ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। 'ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅನಭಿರತಾ…ಪೇ॰… ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜಾತಿಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ನ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಜರಾಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ನ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಮರಣಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ನ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಪರಿಳಾಹೇನಪಿ ನ ಪರಿಡಯ್ಹನ್ತಿ। ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। 'ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಕೂಟಾಗಾರಸುತ್ತಂ

೧೧೧೪. "ಯೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಯೋ ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಘರಂ ಅಕರಿತ್ವಾ ಉಪರಿಮಂ ಘರಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅನಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮಂ ಘರಂ ಕರಿತ್ವಾ ಉಪರಿಮಂ ಘರಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ವಾಲಸುತ್ತಂ

೧೧೧೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕೇ ಸನ್ಥಾಗಾರೇ ಉಪಾಸನಂ ಕರೋನ್ತೇ, ದೂರತೋವ ಸುಖುಮೇನ ತಾಳಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಅಸನಂ ಅತಿಪಾತೇನ್ತೇ, ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ [ಪೋಖಾನುಪೋಖಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅವಿರಾಧಿತಂ। ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಸಿಕ್ಖಿತಾ ವತಿಮೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ, ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ ವತಿಮೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ; ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ದೂರತೋವ ಸುಖುಮೇನ ತಾಳಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಅಸನಂ ಅತಿಪಾತೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಅವಿರಾಧಿತ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ । ಅದ್ದಸಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕೇ ಸನ್ಥಾಗಾರೇ ಉಪಾಸನಂ ಕರೋನ್ತೇ ದೂರತೋವ ಸುಖುಮೇನ ತಾಳಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಅಸನಂ ಅತಿಪಾತೇನ್ತೇ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಅವಿರಾಧಿತಂ’। ದಿಸ್ವಾನ ಮೇ ಏತದಹೋಸಿ - “ಸಿಕ್ಖಿತಾ ವತಿಮೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ, ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ ವತಿಮೇ ಲಿಚ್ಛವಿಕುಮಾರಕಾ; ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ದೂರತೋವ ಸುಖುಮೇನ ತಾಳಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಅಸನಂ ಅತಿಪಾತೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಅವಿರಾಧಿತ”ನ್ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆನನ್ದ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ದುಕ್ಕರತರಂ ವಾ ದುರಭಿಸಮ್ಭವತರಂ ವಾ - ಯೋ ದೂರತೋವ ಸುಖುಮೇನ ತಾಳಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಅಸನಂ ಅತಿಪಾತೇಯ್ಯ ಪೋಙ್ಖಾನುಪೋಙ್ಖಂ ಅವಿರಾಧಿತಂ, ಯೋ ವಾ ಸತ್ತಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ಸ ವಾಲಸ್ಸ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಕರತರಞ್ಚೇವ ದುರಭಿಸಮ್ಭವತರಞ್ಚ ಯೋ ವಾ [ಯೋ (ಸೀ॰)] ಸತ್ತಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ಸ ವಾಲಸ್ಸ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝೇಯ್ಯಾ”ತಿ। “ಅಥ ಖೋ [ಅಥ ಖೋ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಆನನ್ದ, ದುಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತರಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಯೇ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಿ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನ್ಧಕಾರಸುತ್ತಂ

೧೧೧೬. “ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ, ಯತ್ಥಮಿಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಂ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಆಭಾಯ ನಾನುಭೋನ್ತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಮಹಾ ವತ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ಧಕಾರೋ, ಸುಮಹಾ ವತ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ಧಕಾರೋ! ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅಞ್ಞೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತಮ್ಹಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅಞ್ಞೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಏತಮ್ಹಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅಞ್ಞೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಮಹನ್ತತರೋ ಚ ಭಯಾನಕತರೋ ಚಾ”ತಿ? “ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಭಿರಮನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿರತಾ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜಾತನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಜರನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಮರಣನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ಪಪತನ್ತಿ। ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ‘ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ”।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಾಭಿರಮನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅನಭಿರತಾ…ಪೇ॰… ನಾಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅನಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಜಾತನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ , ಜರನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ, ಮರಣನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸನ್ಧಕಾರಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಪತನ್ತಿ। ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ‘ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಛಿಗ್ಗಳಯುಗಸುತ್ತಂ

೧೧೧೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳಂ ಯುಗಂ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತತ್ರಾಪಿಸ್ಸ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ। ಸೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಯದಿ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನಾ”ತಿ।

“ಖಿಪ್ಪತರಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯ, ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕಿಂ ವಿನಿಪಾತಗತೇನ ಬಾಲೇನ [ವಿನೀತಗತೇನ ಬಹುಲೇನ (ಕ॰)] ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ವದಾಮಿ”।

ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನ ಹೇತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ, ಸಮಚರಿಯಾ, ಕುಸಲಕಿರಿಯಾ, ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾ। ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಖಾದಿಕಾ ಏತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ತತಿ ದುಬ್ಬಲಖಾದಿಕಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಛಿಗ್ಗಳಯುಗಸುತ್ತಂ

೧೧೧೮. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಏಕೋದಕಾ ಅಸ್ಸ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳಂ ಯುಗಂ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಪುರತ್ಥಿಮೋ ವಾತೋ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಛಿಮೋ ವಾತೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ಉತ್ತರೋ ವಾತೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ, ದಕ್ಖಿಣೋ ವಾತೋ ಉತ್ತರೇನ ಸಂಹರೇಯ್ಯ। ತತ್ರಸ್ಸ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ। ಸೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಅಧಿಚ್ಚಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಣೋ ಕಚ್ಛಪೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಕಿಂ ಸಕಿಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೋ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಏಕಚ್ಛಿಗ್ಗಳೇ ಯುಗೇ ಗೀವಂ ಪವೇಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ಏವಂ ಅಧಿಚ್ಚಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಭತಿ। ಏವಂ ಅಧಿಚ್ಚಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಏವಂ ಅಧಿಚ್ಚಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ಲೋಕೇ ದಿಬ್ಬತಿ। ತಸ್ಸಿದಂ [ತಯಿದಂ (?)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲದ್ಧಂ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೋ ಚ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ಲೋಕೇ ದಿಬ್ಬತಿ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಸುತ್ತಂ

೧೧೧೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಾ ವಾ [ಯಾ ಚ] ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಯೋ ವಾ [ಯೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೮೪] ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಾ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಪರಮತಾ; ಯೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಸುತ್ತಂ

೧೧೨೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಾಯಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ, ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಿನೇರುಸ್ಸ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಮುಗ್ಗಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಪರಮತಾ; ಯೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಪಾತವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಿನ್ತಾ ಪಪಾತೋ ಪರಿಳಾಹೋ, ಕೂಟಂ ವಾಲನ್ಧಕಾರೋ ಚ।
ಛಿಗ್ಗಳೇನ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಸಿನೇರು ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೬. ಅಭಿಸಮಯವಗ್ಗೋ

೧. ನಖಸಿಖಸುತ್ತಂ

೧೧೨೧. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯೋ ವಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಯದಿದಂ - ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾಯಂ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಪರಮತಾ; ಯೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪೋಕ್ಖರಣೀಸುತ್ತಂ

೧೧೨೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ಆಯಾಮೇನ, ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ, ಪಞ್ಞಾಸಯೋಜನಾನಿ ಉಬ್ಬೇಧೇನ, ಪುಣ್ಣಾ ಉದಕಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕಾ ಕಾಕಪೇಯ್ಯಾ। ತತೋ ಪುರಿಸೋ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉಬ್ಭತಂ, ಯಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉಬ್ಭತಂ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಉದಕಂ ಉಬ್ಭತ"ನ್ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಠಮಸಂಭೇಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೧೨೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತ್ಥಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ತತೋ ಪುರಿಸೋ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ, ಯಂ ವಾ ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ , ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನೀ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಸಂಭೇಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೧೨೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯತ್ಥಿಮಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ ಸಮೇನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಗಙ್ಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಚಿರವತೀ, ಸರಭೂ, ಮಹೀ, ತಂ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ । ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ, ಯಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನಿ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಸಂಭೇಜ್ಜಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಮಹಾಪಥವೀಸುತ್ತಂ

೧೧೨೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಮಹಾಪಥವೀಸುತ್ತಂ

೧೧೨೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪಥವೀ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ , ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಿಯೋ ಗುಳಿಕಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮಮಹಾಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೨೭. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಮಹಾಸಮುದ್ದತೋ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ, ಯಂ ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕ"ನ್ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನಿ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಉಬ್ಭತಾನೀ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ... ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಮಹಾಸಮುದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೧೨೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ [ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಪರಿಕ್ಖಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೮೧] ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ, ಯಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾನಿ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನಿ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಉದಕಫುಸಿತಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾನೀ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಪಬ್ಬತೂಪಮಸುತ್ತಂ

೧೧೨೯. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಅಯಂ ವಾ ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ"ತಿ? "ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಾನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಪಬ್ಬತೂಪಮಸುತ್ತಂ

೧೧೩೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯಂ ವಾ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ, ಯಾ ವಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ ಹಿಮವತೋ ಪಬ್ಬತರಾಜಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಸತ್ತ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಯೋ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾ ಅವಸಿಟ್ಠಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಭಿಸಮೇತಾವಿನೋ ಏತದೇವ ಬಹುತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಯದಿದಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಪುರಿಮಂ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಯದಿದಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಪರಮತಾ; ಯೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಭಿಸಮಯವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ನಖಸಿಖಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ, ಸಂಭೇಜ್ಜ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಪಥವೀ ದ್ವೇ ಸಮುದ್ದಾ ದ್ವೇ, ದ್ವೇಮಾ ಚ ಪಬ್ಬತೂಪಮಾತಿ॥

೭. ಪಠಮಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಅಞ್ಞತ್ರಸುತ್ತಂ

೧೧೩೧. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ - ಯೋ ವಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ”ತಿ? “ಏತದೇವ , ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ - ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾಯಂ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಞ್ಞತ್ರ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ [ಮನುಸ್ಸೇಸು (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಚ್ಚನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೩೨. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ – ಯೋ ವಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ – ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾಯಂ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ”ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ ಅವಿಞ್ಞಾತಾರೇಸು ಮಿಲಕ್ಖೇಸು [ಮಿಲಕ್ಖೂಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] …ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೧೩೩. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪನ ಅರಿಯೇನ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹಾ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುರಾಮೇರಯಸುತ್ತಂ

೧೧೩೪. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪ್ಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಅಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಓದಕಸುತ್ತಂ

೧೧೩೫. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಥಲಜಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಉದಕಜಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮತ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೧೩೬. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮತ್ತೇಯ್ಯಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಮತ್ತೇಯ್ಯಾ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪೇತ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೧೩೭. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತೇಯ್ಯಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಪೇತ್ತೇಯ್ಯಾ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಾಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೩೮. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಸಾಮಞ್ಞಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಸಾಮಞ್ಞಾ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೩೯. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಾ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಪಚಾಯಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೪೦. … “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯಿನೋ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕುಲೇ ಅಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯಿನೋತಿ [ಅಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಾಪಚಾಯಿನೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] …ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

ಪಠಮಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ಪಞ್ಞಾ, ಸುರಾಮೇರಯಓದಕಾ।
ಮತ್ತೇಯ್ಯ ಪೇತ್ತೇಯ್ಯಾ ಚಾಪಿ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಚಾಯಿಕನ್ತಿ॥

೮. ದುತಿಯಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಪಾಣಾತಿಪಾತಸುತ್ತಂ

೧೧೪೧. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? …ಪೇ॰…। ಪಠಮಂ।

೨. ಅದಿನ್ನಾದಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೪೨. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಸುತ್ತಂ

೧೧೪೩. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ಮುಸಾವಾದಸುತ್ತಂ

೧೧೪೪. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮುಸಾವಾದಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪೇಸುಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೪೫. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಫರುಸವಾಚಾಸುತ್ತಂ

೧೧೪೬. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಸುತ್ತಂ

೧೧೪೭. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಬೀಜಗಾಮಸುತ್ತಂ

೧೧೪೮. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ [ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಬ್ಭಾ (ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಿಕಾಲಭೋಜನಸುತ್ತಂ

೧೧೪೯. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸುತ್ತಂ

೧೧೫೦. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

ದುತಿಯಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

> ಪಾಣಂ ಅದಿನ್ನಂ ಕಾಮೇಸು, ಮುಸಾವಾದಞ್ಚ ಪೇಸುಞ್ಞಂ।
> ಫರುಸಂ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ, ಬೀಜಞ್ಚ ವಿಕಾಲಂ ಗನ್ಧನ್ತಿ॥

೯. ತತಿಯಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ನಚ್ಚಗೀತಸುತ್ತಂ

೧೧೫೧. ...ಪೇ॰... ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು...ಪೇ॰...। ಪಠಮಂ।

೨. ಉಚ್ಚಾಸಯನಸುತ್ತಂ

೧೧೫೨. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ದುತಿಯಂ।

೩. ಜಾತರೂಪರಜತಸುತ್ತಂ

೧೧೫೩. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ತತಿಯಂ।

೪. ಆಮಕಧಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೧೫೪. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆಮಕಮಂಸಸುತ್ತಂ

೧೧೫೫. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕುಮಾರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೫೬. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ [ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಾಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ (ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದಾಸಿದಾಸಸುತ್ತಂ

೧೧೫೭. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ [ದಾಸೀದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಜೇಳಕಸುತ್ತಂ

೧೧೫೮. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಸುತ್ತಂ

೧೧೫೯. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦. ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೧೧೬೦. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ [ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಾಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

ತತಿಯಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ನಚ್ಚಂ ಸಯನಂ ರಜತಂ, ಧಞ್ಞಂ ಮಂಸಂ ಕುಮಾರಿಕಾ।
ದಾಸೀ ಅಜೇಳಕಞ್ಚೇವ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಹತ್ಥೀತಿ॥

೧೦. ಚತುತ್ಥಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಖೇತ್ತವತ್ಥುಸುತ್ತಂ

೧೧೬೧. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ಪಠಮಂ।

೨. ಕಯವಿಕ್ಕಯಸುತ್ತಂ

೧೧೬೨. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ದೂತೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೧೬೩. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿನಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿನಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪. ತುಲಾಕೂಟಸುತ್ತಂ

೧೧೬೪. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಉಕ್ಕೋಟನಸುತ್ತಂ

೧೧೬೫. ...ಪೇ॰... “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ [ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾವಿಯೋಗಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬-೧೧. ಛೇದನಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೬೬-೧೧೭೧. ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ [ಸಾಹಸಾಕಾರಾ (ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತಾ ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಚತುತ್ಥಆಮಕಧಞ್ಞಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಖೇತ್ತಂ ಕಾಯಂ ದೂತೇಯ್ಯಞ್ಚ, ತುಲಾಕೂಟಂ ಉಕ್ಕೋಟನಂ।
ಛೇದನಂ ವಧಬನ್ಧನಂ, ವಿಪರಾಲೋಪಂ ಸಾಹಸನ್ತಿ॥

೧೧. ಪಞ್ಚಗತಿಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ

೧. ಮನುಸ್ಸಚುತಿನಿರಯಸುತ್ತಂ

೧೧೭೨. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ಬಹುತರಂ – ಯೋ ವಾಯಂ ಮಯಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ, ಅಯಂ ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ”ತಿ? “ಏತದೇವ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುತರಂ, ಯದಿದಂ – ಮಹಾಪಥವೀ; ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಾಯಂ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ। ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಉಪನಿಧಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇತಿ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಉಪನಿಧಾಯ ಭಗವತಾ ಪರಿತ್ತೋ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸು ಆರೋಪಿತೋ”ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰...। ಪಠಮಂ।

೨. ಮನುಸ್ಸಚುತಿತಿರಚ್ಛಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೭೩. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮನುಸ್ಸಚುತಿಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸುತ್ತಂ

೧೧೭೪. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

೪-೫-೬. ಮನುಸ್ಸಚುತಿದೇವನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೭೫-೧೧೭೭. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

೭-೯. ದೇವಚುತಿನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೭೮-೧೧೮೦. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೇವಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೇವಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ನವಮಂ।

೧೦-೧೨. ದೇವಮನುಸ್ಸನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೮೧-೧೧೮೩. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೇವಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ದೇವಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩-೧೫. ನಿರಯಮನುಸ್ಸನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೮೪-೧೧೮೬. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಿರಯಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಿರಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಪನ್ನರಸಮಂ।

೧೬-೧೮. ನಿರಯದೇವನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೮೭-೧೧೮೯. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಿರಯಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ನಿರಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಾರಸಮಂ।

೧೯-೨೧. ತಿರಚ್ಛಾನಮನುಸ್ಸನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೯೦-೧೧೯೨. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ… ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಏಕವೀಸತಿಮಂ।

೨೨-೨೪. ತಿರಚ್ಛಾನದೇವನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೯೩-೧೧೯೫. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಚತುವೀಸತಿಮಂ।

೨೫-೨೭. ಪೇತ್ತಿಮನುಸ್ಸನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೯೬-೧೧೯೮. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತವೀಸತಿಮಂ।

೨೮-೨೯. ಪೇತ್ತಿದೇವನಿರಯಾದಿಸುತ್ತಂ

೧೧೯೯-೧೨೦೦. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰…। ಏಕೂನತಿಂಸತಿಮಂ।

೩೦. ಪೇತ್ತಿದೇವಪೇತ್ತಿವಿಸಯಸುತ್ತಂ

೧೨೦೧. …ಪೇ॰… “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಕಾ ತೇ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ದೇವೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ; ಅಥ ಖೋ ಏತೇವ ಬಹುತರಾ ಸತ್ತಾ ಯೇ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ ಚುತಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೇ ಪಚ್ಚಾಜಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ? ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಸ್ಸ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚಸ್ಸ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ತಿಂಸತಿಮಂ।

ಪಞ್ಚಗತಿಪೇಯ್ಯಾಲವಗ್ಗೋ ಏಕಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಮನುಸ್ಸತೋ ಚುತಾ ಛಾಪಿ, ದೇವಾ ಚುತಾ ನಿರಯತೋ।
ತಿರಚ್ಛಾನಪೇತ್ತಿವಿಸಯಾ, ತಿಂಸಮತ್ತೋ ಗತಿವಗ್ಗೋತಿ॥

ಸಚ್ಚಸಂಯುತ್ತಂ ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಮಹಾವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಗ್ಗಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಸತಿಯಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಂ।
ಬಲಿದ್ಧಿಪಾದಾನುರುದ್ಧಾ, ಝಾನಾನಾಪಾನಸಂಯುತಂ।
ಸೋತಾಪತ್ತಿ ಸಚ್ಚಞ್ಞಾತಿ, ಮಹಾವಗ್ಗೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ॥

ಮಹಾವಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।